﴿ سالنامهٔ ولایت ﴾

دفعه

۱۷

(سنهٔ هجریه ۱۳۱۸) (سنهٔ رومیه ۱۳۱۶)

دیاربکر ولایتی مطبعه سنده طبع اولنمشدر .

مقدمه

عصر جليل محاسن دليل ملوكانه لرى ترقيات ماديه ومعنويهٔ اسلاميه وعثمانيه نك جلوه‌كاه ظهورى اولمغله مآثر علويهٔ شهنشاهيلرى تواريخ مليه‌مزك اك پارلاق صحائفنى تشكيل ايدن پادشاه فاروقجاه وشهريار عالمپناه، خليفهٔ رسول اكرم، متبوع مقدس ومفخم ولى نعمت بى منت اعظم شوكتلو قدرتلو السلطان ابن السلطان السلطان الغازى (عبدالحميد) خان ثانى افندمز حضرتلرينك سايهٔ معارفوايهٔ جناب ظل اللهيلرنده دياربكر ولايتنك رسمى غزته‌سى منتظماً ساحه آراى انتشار اولمقده بولنديغى كبى . ميمنت افزاى حلول اولان بيك اوچيوز اون سكزنجى سنهٔ هجريه‌سى سالنامه‌سى دخى اون يدنجى دفعه اولمق وسنين سابقه‌ده نشر اولنان نسخه‌لردن دها زياده معلومات مفيده‌يى حاوى بولنمق اوزره بالترتيب طبع ونشر اولندى .

همان جناب خلاق بى زوال وآفريننده‌ٔ ماه وسال، ظل اقدسى ورسول اكرمنك خليفهٔ مقدسى اولان پادشاه حميد الخصال — وشهريار فرخ فال پادشاهمز افندمز حضرتلرينى — الى قيام الساعه، بالعز والعافيه ديهيم آراى شوكت واجلال بيورسون آمين بحرمة سيد المرسلين :

ایام	عربیه	رومیه	امساك ساعت	امساك دقیقه	طلوع ساعت	طلوع دقیقه	ظهر ساعت	ظهر دقیقه	ملاحظات
چهارشنبه	١	٢٣	١٠	٤٣	١٢	١٦	٦	١٥	رأس سنهٔ قمریهٔ هجریه
پنجشنبه	٢	٢٤		٤٠		١٣		١٤	
جمعه	٣	٢٥		٣٨		١١		١٣	
جمعه ایرتسی	٤	٢٦		٣٦		٨		١٢	
بازار	٥	٢٧		٣٤		٥		١١	
بازار ایرتسی	٦	٢٨		٣٣		٣		١٠	
صالی	٧	٢٩		٢٩		١		٩	
چهارشنبه	٨	١		٢٥		:.		٨	مارت رومی ٣١
پنجشنبه	٩	٢		٢٣	١١	٥٨		٧	
جمعه	١٠	٣		٢٠		٥٦		٦	یوم عاشورا
جمعه ایرتسی	١١	٤		١٨		٥٤		٥	
بازار	١٢	٥		١٦		٥١		٤	
بازار ایرتسی	١٣	٦		١٣		٤٩		٣	
صالی	١٤	٧		١١		٤٧		١	
چهارشنبه	١٥	٨		٩		٤٤	٦	:.	
پنجشنبه	١٦	٩		٦		٤٢	٥	٥٩	
جمعه	١٧	١٠		٤		٤٠		٥٨	
جمعه ایرتسی	١٨	١١		٢		٣٧		٥٦	
بازار	١٩	١٢	٩	٥٩		٣٥		٥٥	
بازار ایرتسی	٢٠	١٣		٥٦		٣٣		٥٤	
صالی	٢١	١٤		٥٤		٣١		٥٣	
چهارشنبه	٢٢	١٥		٥١		٢٨		٥٢	
پنجشنبه	٢٣	١٦		٤٩		٢٦		٥١	
جمعه	٢٤	١٧		٤٧		٢٤		٥٠	
جمعه ایرتسی	٢٥	١٨		٤٤		٢٢		٤٩	
بازار	٢٦	١٩		٤٢		١٩		٤٨	
بازار ایرتسی	٢٧	٢٠		٣٩		١٧		٤٧	
صالی	٢٨	٢١		٣٧		١٥		٤٦	
چهارشنبه	٢٩	٢٢		٣٤		١٢		٤٥	
صالی	٣٠	٢٣	٩	٣٢	١١	١٠	٥	٤٤	

ایام	صفر	مارت	امساك ساعت	امساك دقيقه	طلوع ساعت	طلوع دقيقه	ظهر ساعت	ظهر دقيقه	ملاحظات
چهارشنبه	۱	۲٤	۹	۲۹	۱۱	۸	۵	٤۳	
پنجشنبه	۲	۲۵		۲۷		٦		٤۱	
جمعه	۳	۲٦		۲٤		۳		٤۰	
جمعه ایرتسی	٤	۲۷		۲۲		۱		۳۹	
پازار	۵	۲۸		۲۰	۱۰	۵۹		۳۸	
پازار ایرتسی	٦	۲۹		۱۷		۵۷		۳٦	
صالی	۷	۳۰		۱۵		۵۵		۳۵	
چهارشنبه	۸	۳۱		۱۲		۵۲		۳٤	
پنجشنبه	۹	۱		۱۰		۵۰		۳۳	نیسان رومی ۳۰
جمعه	۱۰	۲		۷		٤۸		۳۲	
جمعه ایرتسی	۱۱	۳		۵		٤٦		۳۱	
پازر	۱۲	٤		۲		٤٤		۳۰	
پازار ایرتسی	۱۳	۵	۹	۰		٤۲		۲۹	
صالی	۱٤	٦	۸	۵۷		٤۰		۲۸	
چهارشنبه	۱۵	۷		۵۵		۳۷		۲۷	
پنجشنبه	۱٦	۸		۵۳		۳۵		۲٦	
جمعه	۱۷	۹		۵۰		۳۳		۲۵	
جمعه ایرتسی	۱۸	۱۰		٤۸	۲	۳۱		۲٤	
پازار	۱۹	۱۱		٤۵		۲۹		۲۳	
پازار ایرتسی	۲۰	۱۲		٤۳		۲۷		۲۲	
صالی	۲۱	۱۳		٤۰		۲۵		۲۱	
چهارشنبه	۲۲	۱٤		۳۸		۲۳		۲۰	
پنجشنبه	۲۳	۱۵		۳٦		۲۱		۱۹	
جمعه	۲٤	۱٦		۳۳		۱۹		۱۸	
جمعه ایرتسی	۲۵	۱۷		۳۱		۱۷		۱۷	
پازار	۲٦	۱۸		۲۹		۱۵		۱٦	
پازار ایرتسی	۲۷	۱۹		۲٦		۱۳		۱۵	
صالی	۲۸	۲۰		۲٤		۱۱		۱٤	
چهارشنبه	۲۹	۲۱		۲۲		۹		۱۳	
پنجشنبه	۳۰	۲۲	۸	۱۹	۱۰	۸	۵	۱۲	

ایام	ربیع الاول	نیسان	امساك ساعت	امساك دقیقه	طلوع ساعت	طلوع دقیقه	ظهر ساعت	ظهر دقیقه	ملاحظات
جمعه	۱	۲۲	۸	۱۷	۱۰	٦	٥	۱۱	
جمعه ایرتسی	۲	۲۳		۱٥		٤		۱۰	روز خضر
پازار	۳	۲٤		۱۳		۲		۹	
پازار ایرتسی	٤	۲٥		۱۱		۰		۸	
صالی	٥	۲٦		۹	۹	٥۹		۷	
چهارشنبه	٦	۲۷		۷		٥۷		٦	
پنجشنبه	۷	۲۸		٥		٥٥		٦	
جمعه	۸	۲۹		۳		٥۳		٥	
جمعه ایرتسی	۹	۳۰		۱		٥۱		٤	
پازار	۱۰	۱	۷	٥۹		٥۰		۳	مایس رومی ۳۱
پازار ایرتسی	۱۱	۲		٥۷		٤۹		۲	
صالی	۱۲	۳		٥٥		٤۷		۱	مولد النبی علیه السلام
چهارشنبه	۱۳	٤		٥۳		٤٦		۱	
پنجشنبه	۱٤	٥		٥۱		٤٤		۰	
جمعه	۱٥	٦		٤۹		٤۳	٤	٥۹	
جمعه ایرتسی	۱٦	۷		٤۷		٤۲		٥۹	
پازار	۱۷	۸		٤٥		۳۹		٥۸	باغ اوغوله زمانی
پازار ایرتسی	۱۸	۹		٤۳		۳۸		٥۷	
صالی	۱۹	۱۰		٤۱		۳٦		٥۷	
چهارشنبه	۲۰	۱۱		۳۹		۳٥		٥٦	
پنجشنبه	۲۱	۱۲		۳۷		۳٤		٥٥	
جمعه	۲۲	۱۳		۳٦		۳۳		٥٥	
جمعه ایرتسی	۲۳	۱٤		۳٤		۳۲		٥٤	
پازار	۲٤	۱٥		۳۳		۳۱		٥۳	
پازار ایرتسی	۲٥	۱٦		۳۱		۳۰		٥۳	
صالی	۲٦	۱۷		۳۰		۲۹		٥۲	
چهارشنبه	۲۷	۱۸		۲۹		۲۸		٥۲	
پنجشنبه	۲۸	۱۹		۲۸		۲۷		٥۱	
جمعه	۲۹	۲۰		۲۷		۲٦		٥۱	
جمعه ایرتسی	۳۰	۲۱	۷	۳٦	۹	۲٥	٤	٥۰	

ایام	ربیع الآخر	مایس	امساك ساعت	امساك دقیقه	طلوع ساعت	طلوع دقیقه	ظهر ساعت	ظهر دقیقه	ملاحظات
پازار	١	٢٢	٨	٢٥	٩	٢٤	٤	٥٠	
پازار ایرتسی	٢	٢٣		٢٤		٢٣		٤٩	
صالی	٣	٢٤		٢٣		٢٢		٤٩	
چهارشنبه	٤	٢٥		٢٢		٢١		٤٩	
پنجشنبه	٥	٢٦		٢١		٢١		٤٨	
جمعه	٦	٢٧		٢٠		٢٠		٤٨	
جمعه ایرتسی	٧	٢٨		١٩		٢٠		٤٨	
پازار	٨	٢٩		١٨		١٩		٤٨	
پازار ایرتسی	٩	٣٠		١٨		١٩		٤٨	
صالی	١٠	٣١		١٧		١٩		٤٧	
چهارشنبه	١١	١		١٦		١٨		٤٧	حزیران رومی ٣٠
پنجشنبه	١٢	٢		١٦		١٨		٤٧	
جمعه	١٣	٣		١٦		١٨		٤٧	
جمعه ایرتسی	١٤	٤		١٥		١٧		٤٧	
پازار	١٥	٥		١٥		١٧		٤٧	
پازار ایرتسی	١٦	٦		١٥		١٧		٤٧	
صالی	١٧	٧		١٥		١٧		٤٧	
چهارشنبه	١٨	٨		١٥		١٧		٤٧	
پنجشنبه	١٩	٩		١٥		١٧		٤٧	
جمعه	٢٠	١٠		١٥		١٧		٤٧	اول باد سموم
جمعه ایرتسی	٢١	١١		١٥		١٧		٤٧	
پازار	٢٢	١٢		١٥		١٧		٤٧	
پازار ایرتسی	٢٣	١٣		١٦		١٨		٤٧	
صالی	٢٤	١٤		١٦		١٨		٤٧	
چهارشنبه	٢٥	١٥		١٦		١٨		٤٧	
پنجشنبه	٢٦	١٦		١٧		١٩		٤٧	
جمعه	٢٧	١٧		١٧		١٩		٤٨	
جمعه ایرتسی	٢٨	١٨		١٨		٢٠		٤٨	
پازار	٢٩	١٩		١٨		٢٠		٤٨	اول فصل صیف
پازار ایرتسی	٣٠	٢٠	٧	١٩	٩	٢١	٤	٤٧	

ایام	جمادی الاول	حزیران	امساک ساعت	امساک دقیقه	طلوع ساعت	طلوع دقیقه	ظهر ساعت	ظهر دقیقه	ملاحظات
صالی	۱	۲۲	۷	۲۰	۹	۲۱	۴	۴۹	
چهارشنبه	۲	۲۳		۲۱		۲۲		۴۹	
پنجشنبه	۳	۲۴		۲۲		۲۲		۴۹	
جمعه	۴	۲۵		۲۳		۲۳		۵۰	
جمعه ایرتسی	۵	۲۶		۲۴		۲۳		۵۰	
پازار	۶	۲۷		۲۵		۲۴		۵۰	
پازار ایرتسی	۷	۲۸		۲۶		۲۵		۵۱	
صالی	۸	۲۹		۲۸		۲۶		۵۱	
چهارشنبه	۹	۳۰		۲۹		۲۷		۵۲	
پنجشنبه	۱۰	۱		۳۱		۲۸		۵۲	تموز رومی ۳۱
جمعه	۱۱	۲		۳۲		۲۹		۵۲	
جمعه ایرتسی	۱۲	۳		۳۴		۳۰		۵۳	
پازار	۱۳	۴		۳۵		۳۱		۵۴	
پازار ایرتسی	۱۴	۵		۳۷		۳۲		۵۴	
صالی	۱۵	۶		۳۸		۳۳		۵۵	
چهارشنبه	۱۶	۷		۴۰		۳۵		۵۶	
پنجشنبه	۱۷	۸		۴۲		۳۶		۵۶	
جمعه	۱۸	۹		۴۳		۳۸		۵۷	
جمعه ایرتسی	۱۹	۱۰		۴۵		۳۹		۵۸	
پازار	۲۰	۱۱		۴۷		۴۱	۴	۵۹	
پازار ایرتسی	۲۱	۱۲		۴۹		۴۲	۵	۰۰	
صالی	۲۲	۱۳		۵۱		۴۴		۱	
چهارشنبه	۲۳	۱۴		۵۲		۴۴		۱	
پنجشنبه	۲۴	۱۵		۵۴		۴۷		۲	
جمعه	۲۵	۱۶		۵۶		۴۸		۳	
جمعه ایرتسی	۲۶	۱۷	۷	۵۸		۵۰		۴	
پازار	۲۷	۸	۸	۰۰		۵۱		۵	
پازار ایرتسی	۲۸	۱۹		۲		۵۳		۵	
صالی	۲۹	۲۰		۴		۵۵		۶	
چهارشنبه	۳۰	۲۱	۸	۷	۹	۵۷	۵	۷	

ایام	جمادی الآخره	تموز	امساك ساعت	امساك دقیقه	طلوع ساعت	طلوع دقیقه	ظهر ساعت	ظهر دقیقه	ملاحظات
پنجشنبه	۱	۲۲	۸	۹	۹	۵۸	۵	۸	
جمعه	۲	۲۳		۱۱		۸۱۰		۹	
جمعه ایرتسی	۳	۲۴		۱۳		۲		۱۰	
پازار	۴	۲۵		۱۵		۴		۱۱	
پازار ایرتسی	۵	۲۶		۱۷		۵		۱۲	
صالی	۶	۲۷		۲۰		۷		۱۳	
چهارشنبه	۷	۲۸		۲۲		۹		۱۳	
پنجشنبه	۸	۲۹		۲۴		۱۱		۱۴	
جمعه	۹	۳۰		۲۷		۱۳		۱۴	نهایت قوت گرما
جمعه ایرتسی	۱۰	۳۱		۲۹		۱۵		۱۵	
پازار	۱۱	۱		۳۲		۱۷		۱۶	
پازار ایرتسی	۱۲	۲		۳۴		۱۹		۱۷	اغستوس رومی ۳۱
صالی	۱۳	۳		۳۶		۲۱		۱۸	
چهارشنبه	۱۴	۴		۳۸		۲۲		۱۹	
پنجشنبه	۱۵	۵		۴۱		۲۴		۲۰	
جمعه	۱۶	۶		۴۳		۲۶		۲۱	
جمعه ایرتسی	۱۷	۷		۴۵		۲۸		۲۲	
پازار	۱۸	۸		۴۸		۳۰		۲۳	
پازار ایرتسی	۱۹	۹		۵۰		۳۲		۲۴	
صالی	۲۰	۱۰		۵۳		۳۴		۲۵	
چهارشنبه	۲۱	۱۱		۵۵		۳۶		۲۶	
پنجشنبه	۲۲	۱۲	۸	۵۷		۳۸		۲۷	
جمعه	۲۳	۱۳	۹	۰۰		۴۰		۲۸	
جمعه ایرتسی	۲۴	۱۴		۲		۴۲		۲۹	
پازار	۲۵	۱۵		۵		۴۴		۳۱	
پازار ایرتسی	۲۶	۱۶		۸		۴۷		۳۲	
صالی	۲۷	۱۷		۱۰		۴۹		۳۳	رفتن لقلق
چهارشنبه	۲۸	۱۸		۱۲		۵۱		۳۴	
پنجشنبه	۲۹	۱۹		۱۴		۵۴		۳۵	جلوس همایون حضرت خلافتپناهی سنه ۱۲۹۳

ایام	رجب	اغسطوس	امساك ساعت	امساك دقیقه	طلوع ساعت	طلوع دقیقه	ظهر ساعت	ظهر دقیقه	ملاحظات
جمعه	١	٢٠	٩	١٧	١٠	٥٦	٥	٣٦	
جمعه ایرتسی	٢	٢١		١٩	١١	٥٨		٣٧	لیلهٔ رغائب
پازار	٣	٢٢		٢٢		٠٠		٣٨	
پازار ایرتسی	٤	٢٣		٢٤		٢		٣٩	
صالی	٥	٢٤		٢٧		٥		٤٠	
چهارشنبه	٦	٢٥		٢٩		٧		٤١	
پنجشنبه	٧	٢٦		٣٢		٩		٤٢	
جمعه	٨	٢٧		٣٤		١١		٤٤	
جمعه ایرتسی	٩	٢٨		٣٦		١٢		٤٥	
پازار	١٠	٢٩		٣٩		١٦		٤٦	
پازار ایرتسی	١١	٣٠		٤١		١٨		٤٧	ایلول رومی ٣٠
صالی	١٢	٣١		٤٤		٢٠		٤٨	
چهارشنبه	١٣	١		٤٦		٢٢		٤٩	
پنجشنبه	١٤	٢		٤٨		٢٥		٥٠	
جمعه	١٥	٣		٥١		٢٧		٥١	
جمعه ایرتسی	١٦	٤		٥٤		٢٩		٥٢	
پازار	١٧	٥	٩	٥٦		٣١		٥٤	
پازار ایرتسی	١٨	٦	١٠	٥٨		٣٤		٥٥	
صالی	١٩	٧		٠٠		٣٦		٥٦	
چهارشنبه	٢٠	٨		٣		٣٨		٥٧	
پنجشنبه	٢١	٩		٥		٤١	٥	٥٨	
جمعه	٢٢	١٠		٨		٤٣	٦	٥٩	
جمعه ایرتسی	٢٣	١١		١٠		٤٥		٠٠	
پازار	٢٤	١٢		١٢		٤٧		٢	
پازار ایرتسی	٢٥	١٣		١٥		٤٩		٣	
صالی	٢٦	١٤		١٧		٥٢		٤	
چهارشنبه	٢٧	١٥		١٩		٥٤		٥	
پنجشنبه	٢٨	١٦		٢١		٥٦		٦	لیلهٔ معراج النبی
جمعه	٢٩	١٧		٢٤	١١	٥٩		٧	
جمعه ایرتسی	٣٠	١٨	١٠	٢٦	١٢	٠١	٦	٨	

ایام	شعبان	ایلول	امساك ساعت	امساك دقیقه	طلوع ساعت	طلوع دقیقه	ظهر ساعت	ظهر دقیقه	ملاحظات
پازار	۱	۱۹	۱۰	۲۹	۱۲	۳	۶	۱۰	
پازار ایرتسی	۲	۲۰		۳۱		۵		۱۱	
صالی	۳	۲۱		۳۳		۸		۱۲	
چهارشنبه	٤	۲۲		۳۶		۱۰		۱۳	
پنجشنبه	۵	۲۳		۳۸		۱۲		۱٤	
جمعه	۶	۲٤		٤۰		۲٤		۱۵	
جمعه ایرتسی	۷	۲۵		٤۲		۱۷		۱۶	
پازار	۸	۲۶		٤٤		۱۹		۱۷	
پازار ایرتسی	۹	۲۷		٤۶		۲۱		۱۹	
صالی	۱۰	۲۸		٤۸		۲۳		۲۰	
چهارشنبه	۱۱	۲۹		۵۱		۲۶		۲۱	
پنجشنبه	۱۲	۳۰		۵۳		۲۸		۲۲	
جمعه	۱۳	۱	۱۰	۵۶		۳۰		۲۳	تشرین اول رومی ۳۱
جمعه ایرتسی	۱٤	۲	۱۱	۵۸		۳۲		۲٤	لیلهٔ برات
پازار	۱۵	۳		۰۰		۳٤		۲۵	ولادت همایون حضرت
پازار ایرتسی	۱۶	٤		۲		۳۶		۲۶	خلافتپناهی سنه ۱۲۵۸
صالی	۱۷	۵		۳		۳۸		۲۷	
چهارشنبه	۱۸	۶		۷		٤۰		۲۹	
پنجشنبه	۱۹	۷		۹		٤۲		۳۰	
جمعه	۲۰	۸		۱۱		٤٤		۳۱	
جمعه ایرتسی	۲۱	۹		۱۳		٤۷		۳۲	
پازار	۲۲	۱۰		۱۵		٤۹		۳۳	
پازار ایرتسی	۲۳	۱۱		۱۷		۵۱		۳٤	
صالی	۲٤	۱۲		۱۹		۵۳		۳۵	
چهارشنبه	۲۵	۱۳		۲۱		۵۵		۳۶	
پنجشنبه	۲۶	۱٤		۲۳	۱۲	۵۷		۳۷	
جمعه	۲۷	۱۵		۲۵	۱	۵۹		۳۸	
جمعه ایرتسی	۲۸	۱۶		۲۷		۲		۳۹	
پازار	۲۹	۱۷		۲۹		٤		٤۰	
پازار ایرتسی	۳۰	۱۸	۱۱	۳۱	۱	۶	۶	٤۱	

ایام	رمضان شریف	تشرین اول	امساکیه ساعت	امساکیه دقیقه	طلوع ساعت	طلوع دقیقه	ظهر ساعت	ظهر دقیقه	ملاحظات
پازار ایرتسی	١	١٩	١١	٣٣	١	٨	٦	٤٢	
صالی	٢	٢٠		٣٥		١٠		٤٣	
چهارشنبه	٣	٢١		٣٧		١٢		٤٤	
پنجشنبه	٤	٢٢		٣٨		١٤		٤٥	
جمعه	٥	٢٣		٤٠		١٦		٤٦	
جمعه ایرتسی	٦	٢٤		٤٢		١٨		٤٧	
پازار	٧	٢٥		٤٤		٢٠		٤٨	
پازار ایرتسی	٨	٢٦		٤٦		٢٢		٤٩	روز قاسم
صالی	٩	٢٧		٤٧		٢٤		٥٠	
چهارشنبه	١٠	٢٨		٤٩		٢٥		٥١	
پنجشنبه	١١	٢٩		٥٠		٢٧		٥٢	
جمعه	١٢	٣٠		٥٢		٢٩		٥٣	
جمعه ایرتسی	١٣	٣١		٥٤		٣١		٥٤	
پازار	١٤	١		٥٧		٣٣		٥٥	
پازار ایرتسی	١٥	٢	١١	٥٨		٣٤		٥٦	
صالی	١٦	٣	١٢	٠		٣٦		٥٦	
چهارشنبه	١٧	٤		١		٣٨		٥٧	تشرین ثانی رومی ٣٠
پنجشنبه	١٨	٥		٢		٤٠		٥٨	
جمعه	١٩	٦		٤		٤١	٦	٥٩	
جمعه ایرتسی	٢٠	٧		٦		٤٣	٧	٠	
پازار	٢١	٨		٧		٤٥		١	
پازار ایرتسی	٢٢	٩		٨		٤٦		١	
صالی	٢٣	١٠		٩		٤٨		٢	
چهارشنبه	٢٤	١١		١٠		٤٩		٣	
پنجشنبه	٢٥	١٢		١١		٥١		٣	
جمعه	٢٦	١٣		١٣		٥٢		٤	لیلهٔ قدر
جمعه ایرتسی	٢٧	١٤		١٤		٥٤		٥	
پازار	٢٨	١٥		١٥		٥٥		٥	
پازار ایرتسی	٢٩	١٦		١٦		٥٧		٦	
صالی	٣٠	١٧	١٢	١٧	١	٥٨	٧	٧	

ایام	شوال	تشرین ثانی	امساك ساعت	امساك دقیقه	طلوع ساعت	طلوع دقیقه	ظهر ساعت	ظهر دقیقه	ملاحظات
چهارشنبه	۱	۱۸	۱۲	۱۸	۱	۵۹	۷	۷	عید فطر ع ۹ ق ۳
پنجشنبه	۲	۱۹		۱۹	۲	۱		۸	
جمعه	۳	۲۰		۲۰		۲		۹	
جمعه ایرتسی	٤	۲۱		۲۱		۳		۹	
پازار	۵	۲۲		۲۱		٤		۱۰	
پازار ایرتسی	٦	۲۳		۲۲		۵		۱۰	
صالی	۷	۲٤		۲۳		٦		۱۱	
چهارشنبه	۸	۲۵		۲٤		٦		۱۱	
پنجشنبه	۹	۲٦		۲۵		۷		۱۱	
جمعه	۱۰	۲۷		۲٦		۸		۱۲	
جمعه ایرتسی	۱۱	۲۸		۲۷		۸		۱۲	
پازر	۱۲	۲۹		۲۷		۹		۱۲	
پازار ایرتسی	۱۳	۳۰		۲۷		۹		۱۲	
صالی	۱٤	۱		۲۸		۱۰		۱۳	کانون اول رومي ۳۱
چهارشنبه	۱۵	۲		۲۸		۱۰		۱۳	
پنجشنبه	۱٦	۳		۲۸		۱۰		۱۳	
جمعه	۱۷	٤		۲۹		۱۰		۱۳	
جمعه ایرتسی	۱۸	۵		۲۹		۱۰		۱۳	
پازار	۱۹	٦		۲۹		۱۱		۱۳	
پازار ایرتسی	۲۰	۷		۲۹		۱۱		۱۳	
صالی	۲۱	۸		۲۹		۱۱		۱۳	
چهارشنبه	۲۲	۹		۲۹		۱۱		۱۳	
پنجشنبه	۲۳	۱۰		۲۹		۱۱		۱۳	
جمعه	۲٤	۱۱		۲۹		۱۱		۱۳	
جمعه ایرتسی	۲۵	۱۲		۲۹		۱۱		۱۳	
پازار	۲٦	۱۳		۲۹		۱۱		۱۳	
پازار ایرتسی	۲۷	۱٤		۲۸		۱۰		۱۳	
صالی	۲۸	۱۵		۲۸		۱۰		۱۳	
چهارشنبه	۲۹	۱٦	۱۲	۲۸	۲	۱۰	۷	۱۲	

ایام	ذی القعده	کانون اول	امساك ساعت	امساك دقیقه	طلوع ساعت	طلوع دقیقه	ظهر ساعت	ظهر دقیقه	ملاحظات
پنجشنبه	۱	۱۷	۱۲	۲۸	۲	۱۰	۷	۱۲	
جمعه	۲	۱۸		۲۷		۹		۱۲	
جمعه ایرتسی	۳	۱۹		۲۷		۹		۱۲	
بازار	۴	۲۰		۲۶		۹		۱۲	
بازارایرتسی	۵	۲۱		۲۶		۸		۱۱	
صالی	۶	۲۲		۲۵		۸		۱۱	
چهارشنبه	۷	۲۳		۲۵		۷		۱۰	
پنجشنبه	۸	۲۴		۲۴		۶		۱۰	
جمعه	۹	۲۵		۲۳		۵		۱۰	
جمعه ایرتسی	۱۰	۲۶		۲۲		۴		۹	
بازار	۱۱	۲۷		۲۱		۳		۹	
بازار ایرتسی	۱۲	۲۸		۲۱		۲		۹	
صالی	۱۳	۲۹		۲۰	۲	۰۰		۸	
چهارشنبه	۱۴	۳۰		۱۹	۱	۵۹		۸	
پنجشنبه	۱۵	۳۱		۱۸		۵۸		۷	
جمعه	۱۶	۱		۱۸		۵۷		۶	کانون ثانی رومی ۳۱
جمعه ایرتسی	۱۷	۲		۱۷		۵۶		۶	
بازار	۱۸	۳		۱۶		۵۵		۵	
بازار ایرتسی	۱۹	۴		۱۵		۵۳		۵	
صالی	۲۰	۵		۱۳		۵۱		۴	
چهارشنبه	۲۱	۶		۱۱		۵۰		۳	
پنجشنبه	۲۲	۷		۱۰		۴۹		۲	
جمعه	۲۳	۸		۸		۴۷		۱	
جمعه ایرتسی	۲۴	۹		۷		۴۶	۷	۰۰	
بازار	۲۵	۱۰		۶		۴۴	۶	۵۹	
بازارایرتسی	۲۶	۱۱		۵		۴۳		۵۸	
صالی	۲۷	۱۲		۴		۴۱		۵۸	
چهارشنبه	۲۸	۱۳		۲		۴۰		۵۷	
پنجشنبه	۲۹	۱۴	۱۲	۰۰		۳۸		۵۶	
جمعه	۳۰	۱۵	۱۱	۵۸	۱	۳۶	۶	۵۵	

ایام	ذی الحجه	کانون ثانی	امساک		طلوع		ظهر		ملاحظات
			ساعت	دقیقه	ساعت	دقیقه	ساعت	دقیقه	
جمعه ایرتسی	۱	۱۶	۱۱	۵۷	۱	۳۵	۶	۵۴	
بازار	۲	۱۷		۵۶		۳۳		۵۳	
بازار ایرتسی	۳	۱۸		۵۴		۳۱		۵۳	
صالی	۴	۱۹		۵۳		۲۹		۵۲	
چهارشنبه	۵	۲۰		۵۱		۲۷		۵۱	
پنجشنبه	۶	۲۱		۴۹		۲۵		۵۰	
جمعه	۷	۲۲		۴۷		۲۳		۴۹	
جمعه ایرتسی	۸	۲۳		۴۵		۲۱		۴۸	
بازار	۹	۲۴		۴۴		۱۹		۴۷	
بازار ایرتسی	۱۰	۲۵		۴۲		۱۷		۴۶	
صالی	۱۱	۲۶		۴۰		۱۵		۴۵	
چهارشنبه	۱۲	۲۷		۳۸		۱۳		۴۴	
پنجشنبه	۱۳	۲۸		۳۷		۱۱		۴۳	
جمعه	۱۴	۲۹		۳۵		۹		۴۲	
جمعه ایرتسی	۱۵	۳۰		۳۳		۷		۴۱	
بازار	۱۶	۳۱		۳۱		۵		۴۰	
بازار ایرتسی	۱۷	۱		۲۸	۱	۳		۳۹	شباط رومی ۲۸
صالی	۱۸	۲		۲۶		۱۱۰		۳۸	
چهارشنبه	۱۹	۳		۲۴	۱۲	۵۹		۳۷	
پنجشنبه	۲۰	۴		۲۲		۵۷		۳۶	
جمعه	۲۱	۵		۱۹		۵۵		۳۵	
جمعه ایرتسی	۲۲	۶		۱۷		۵۲		۳۴	
بازار	۲۳	۷		۱۶		۵۱		۳۳	
بازار ایرتسی	۲۴	۸		۱۴		۴۸		۳۲	
صالی	۲۵	۹		۱۲		۴۶		۳۱	
چهارشنبه	۲۶	۱۰		۱۰		۴۴		۳۰	
پنجشنبه	۲۷	۱۱		۷		۴۲		۲۹	
جمعه	۲۸	۱۲		۵		۴۰		۲۸	
جمعه ایرتسی	۲۹	۱۳		۳		۳۸		۲۷	
بازار	۳۰	۱۴	۱۱	۲	۱۲	۳۶	۶	۲۶	

(محرم) ازمنهٔ سابقه‌ده عربلر درت آیدن عبارت اولان اشهر حرمك اوچنجیسی بو آی اولمق اوزره [محرم] دیدیلر .

(صفر) زمان جاهلیتده ظهور ایدن بر وباعلتی عربستان خلقنك یوزلرینی بو آیده صراردوب صولدیردیغی ایچون [صفر] دیدیلر .

(ربیع الاول، ربیع الاخر) بو آیلر حین تسمیه‌سنده موسم بهاره تصادف ایلمش اولمسیله شو اسملری المشدر .

(جمادی الاولی، جمادی الاخره) عربلرجه آیلره اسم قوندیغی وقت قیشین صولرك طوندیغی زمانه تصادف ایتمسیله [جماد] تسمیه اولنمشدر .

(رجب) شهور حرمك دردنجیسیدر اسکی عربلرك بو آیه عظیم حرمتلری اولدیغندن قورقویه بناءً حرمت ایتمك دیمك اولان [رجب] نامنی ویردیلر .

(شعبان) بو آی زمان جاهلیتده عربلرك شعبه شعبه اوله‌رق غوغا ایتدکلری بر آی اولمسیله [شعبان] دینمشدر .

(رمضان) زمان جاهلیتده عربلرك اسماء شهوری وضع ایتدکلرنده اورته‌لق موسم صیفك الك حرارتلی وقتنه تصادف ایتمسیله بوده او معنایه دلالت ایدن [رمضان] نامنی المشدر .

(شوال) بو آیده دوه‌لر قویروقلرینی یوقاری قالدیروب گبه‌لکلرینی اعلان ایتدکلرندن اکا نسبةً [شوال] اطلاق اولنمشدر .

(ذی القعده) اشهر حرمك برنجیسیدر بو آیده عربلر قعودینی مقاتله‌دن اجتناب ایلدکلرندن [ذی القعده] دینلدی .

(ذی الحجه) اشهر حرمك ایکنجیسیدر بو آیده عربلر قعودینی مقاتله‌دن اجتناب ایتدکلرندن [ذی الحجه] دینلدی .

داخل ولايتده دفين خاك عطرناك اولان وقوۀ قدسيه وفيوضات
ذوى الاحترام افنديلرمز حضراتنك تربه و مقام سعادتلريله مراقد شريفه‌لرينك

اسامئ شريفه‌لرى	واردات سنويه‌سى	تربه و مراقد شريفه‌لرى مواقعى
ايوب النبى عليه السلام افندمز حضرتلرى	١٥٥٠٠	سيوركه ويرانشهرك [illegible] قريه‌سنده مدفوندرلر
ذو الكفل النبى عليه السلام افندمز حضرتلرى	٥٤٠٠	ارغنى قصبه‌سنده‌كى مقام سعادتلرنده مدفوندرلر
اليسع عليه السلام افندمز حضرتلرى		اكيل قصبه‌سنده مدفوندرلر
نبى هارون ناصرى عليه السلام حضرتلرى		بودخى
« حلاق عليه السلام افندمز «		بودخى
نبى هاروت عليه السلام افندمز حضرتلرى		اكيل قصبه‌سنده هاجيان محله‌سنده نهر كنارنده مدفوندر
انوش پيغمبر ابن شيث عليه السلام افندمز حضرتلرى		ارغنى ناحيه‌سنده قزلجه قريه‌سنده مدفوندر
ابن عم رسول كبريا جعفر طيار رضى الله عنه الغفار حضرتلرى	٤٠٠٠	لجه قضاسنك هانى قصبه‌سنده مدفوندر
امام زين العابدين افندمز حضرتلرى	٣٥٠٠	نصيبين قصبه‌سنده مدفوندر
وهمشيرۀ سعادتلرى زينب		« « «
امام عقيل رضى الله عنه افندمز حضرتلرى	٩٠٠	دياربكرك غرب ناحيه‌سنده امام عقيل قريه‌سنده مدفوندر
صحابۀ كرامدن سليمان ابن خالد رضى الله عنه افندمز حضرتلرى		دياربكرده ايچ قلعه‌ده نصريه جامع شريفنده مدفوندر
صحابۀ كرامدن سلطان صعصعه رضى الله عنه افندمز حضرتلرى	٢٤٠	دياربكرده سلطان صعصعه جامع شريفى درونده مدفوندر

مشهوره‌لریله ولایتمز اهالیسنی مستفید ایدن انبیای عظام وصحابهٔ کرام واعزهٔ
بولندقلری محللرك ومشارالیهمه مربوط اوقاف شریفه‌نك جدولیدر .

معلومات سائره وملاحظات

قریهٔ مزبوره‌نك نام دیکری ایوب پیغمبر اولدیغی کبی وارداتیده برقاچ عدد
قری اعشارندن عبارتدر .

نبی مشارالیهك دیکر ولایتده‌ده مقام سعادتلری وارسه‌ده علی روایةِ اصل
مرقد شریفلری ارغنی‌ده‌در .

نبی مشارالیهك قبر سعادتلری اون بش مترو طولنده ایدوکی وبرکونه وقفی اولمدیغی
» » برکونه اوقاف شریفه‌سی یوقدر .

» » » » » »	[*] رئیس جهادر سلطان سلیمان
» » » » » »	رضاعاً قرداشی مسعود ای جان
ابنای بنی بشردن	بشیر وحمزه عمر وشعبان ثابت ایکی زید ایکی خالد بری نعمان
تربهٔ شریفه‌لری معمور ومفروش مزین ایدوکی	محمد ایکی عبداه اوچدر حسن نام ایکی برکمب ذیشان
۲۰۰ غروشی قرای موقوفه بدلی ۷۰۰ غروشی مسقفات ایجاری اولدیغی	فضیل ومالك وقهر وابو احمد ابونصر ومغیره ایله اذعان

[*] اسملری بالاده‌کی ابیاتده محرر یکرمی بدی نفر دیکر صحابهٔ کرام
ایله برابر الآن جسدلرینه برکونه خلل کلیه‌رك مدفوندرلر .

اسامئ شریفه‌لری	وارداتی	تربه و مراقد شریفه‌لری مواقعی
صحابهٔ کرامدن میرسیاف حضرتلری		دیاربکرده قره دکز نام موقعده مدفوندر
« « مالك اژدر «		« دفتردار جامع شریفی جوارنده «
« « سالم الانصار «		مدیات قضاسنده «
« « سلطان شجاع الدین «	٢٤٠٠	دیاربکرده حضرت عمر جامع شریفی جوارنده مدفوندر
« « ضرار ابن اژدر « وهمشیره‌لری حواله		ماردین قصبه‌سنده جامع شریفی درونده مدفوندر
شهدای کرامدن بابکال حضرتلری		دیاربکرده هندی بابا جوارنده مدفوندر
اعزهٔ « سید بدرالدین قدس سره حضرتلری	٦٨٠	هانی قصبه‌سنده «
حضرت عمر افندمز اولادندن شیخ پیر موسی حضرتلری	٤٨٠٠	اکیل ناحیه‌سنك برجان قریه‌سنده «
اعزهٔ کرامدن پیرمنصور حضرتلری		« « قلبین « «
« « شیخ یوسف همدانی «	٥٠٠	دیاربکر قصبه‌سنده‌کی جامع شریفی اتصالنده مدفوندر
« « سلطان شیخموس غزلی «	٤٤٨٠	ماردین سنجاغنك عوینه قضاسنده شیخان ناحیه‌سنده مدفوندر
« « برادرلری شیخ داود بولکولی حضرتلری		بودخی
ابا ایوب انصاری احفادندن شیخ موسی حضرتلری		اکیل ناحیه‌سنده مالان قریه‌سنده مدفوندر
اعزهٔ کرامدن ذی النون حضرتلری		اکیل قصبه‌سنده مدفوندر
« « صالتاج کاشفی «		دیاربکرده روم قپوسی جوارنده زاویهٔ شریفه‌لرنده مدفوندرلر
« « شیخ جلیل کاشفی «		

معلومات سائره

بركونه وقفى يوقدر تربه‌سى معموردر

» » » » »

تربهٔ شريفه‌سى معمور وايكى دكان
موقوفدر

واردات وقفيه‌سى يوقدر

قراى موقوفه اعشار بدليدر

قراى موقوفه اعشار بدليدر

مسقفات وقفيه‌در

قراى موقوفه بدليدر

اسامی شریفه‌لری				وارداتی	تربه و مراقد
اعزهٔ کرامدن شیخ احمد کاشفی حضرتلری					دیاربکرده جامع الصفا درونده
«	«	مصلح الدین لاری	«		« جامع الصفا قبرستاننده
«	«	شیخ محمد آمدی	«		« ماردین قپوسی خارجنده
«	«	عزیز محمود ارموی	«	٥٠٠٠	« روم قپوسی خارجنده‌کی
«	«	صوفی حسین مازندرانی	«		« طاغ قپوسی اتصالنده
«	«	شیخ بلال	«		« روم قپوسی خارجنده
«	«	شیخ طاهر خلوتی	«		« ایچ قلعه درونده
«	«	چفته اولیا	«	٥٠٠٠	« حکومت قوناغی
«	«	حسن دده	«		چونکوش قصبه‌سنده
«	«	قوج علی بابا	«	٢٠٠٠	سیورك «
«	«	شیخ شاپور	«	٣٣٠٠	حضرو ناحیه‌سنده شیخان
«	«	شیخ پیر خطاب	«	٣٥٠٠	دریك قضاسنده شیخان
«	«	شیخ محمد الفارسی	«		ماردین قصبه‌سنده حکومت
«	«	شیخ لبان	«		« « مسجد
«	«	شرین دده	«		« قصبه‌سنك خارجنده‌کی
«	«	شیخ حامد	«	٩٠٠٠	« « باب الصور خارجنده
«	«	شیخ مطر	«		دیاربکرك شیخ مطر جامعنده
«	«	شیخ بلال	«		لیجه قضاسنه یارم ساعت مسافه‌ده
«	«	عبدالرحمن ابن قاسم بن محمد بن ابو بکر الصدیق رضی الله عنه حضرتلری			« قضاسنده سی قریه‌سنده
اعزهٔ کرامدن شیخ خالد جزری حضرتلری					جزره قضاسنده
«	«	سنان سیدوش	«	١١٠٠	متیدان ناحیه‌سنده سنان
«	«	شیخ چوبان	«		بشیری « شیخ چوبان
«	«	عروة ابن زبیر (رضی الله عنه)			مدیات قضاسنده

شریفه‌لری مواقعی	معلومات سائره
مدفونلردر	
تربهٔ شریفه‌لرنده مدفونلردر	
مرقد » »	
»	کمی قریه‌سی رقبه واراضی وبدل عشری باتملیکنامهٔ
»	همایون موقوفدر
»	
پیشگاهنده »	مشار الیهمانڭ اسملری غیر معروف اولوب علی روایة حواریوندن اولدقلری مشهوردر
»	قرای موقوفه‌بدلیدر
»	بودخی
قریه‌سنده »	»
قریه‌سنده »	»
قوناغی پیشگاهنده »	
شریفه‌لرنده »	
مدفن مخصوصنده »	
مرقد شریفه‌لرنده »	مسقفات وقفیه ایجاریدر
»	
مرقد شریفه‌لرنده »	
»	
»	
قریه‌سنده »	قرای موقوفه بدلیدر
قریه‌سنده »	

تربه و مراقد	وارداتی	اسامئ شریفه‌لری
دیاربکرك عین زلال نام		اعزۂ کرامدن هندی بابا حضرتلری
قره‌جه طاغ ناحیه‌سنده		» شیخ بوبی »
دیاربکرك حسام الدین		» شیخ خنجرکذار »
» سعدالدین جباوی		» سعدالدین جباوی احفادندن شیخ عبدالرحمن حضرتلری
روم قپوسی خارجنده		» شیخ محمود نقشی حضرتلری
طاغ قپوسی خارجنده		» قورمشلی شیخ محمد افندی حضرتلری
شرقی ناحیه‌سنده آق		» شیخ حسن افندی حضرتلری
هانی قصبه‌سنده		» کارازلی شیخ احمد افندی »
شرق ناحیه‌سنده آلتون		» شیخ قاسم افندی »
ماردینده برنجق ساعت		عبدالقادر کیلانی قدس سره العالی حضرتلرینك احفادندن شیخ عبدالعزیز حضرتلری
بالو قصبه‌سنده		اعزۂ کرامدن جمشید بك
»		» شیخ علی
»		» شیخ مصطفی قطب
»		» شیخ علیدك
»		» سید صابر
»		» سلطان قیس
ماردین قصبه‌سنده		» عبداله بن جعفر طیار
»		» عبداله بن انیس الجهنی
»		» سالم ابن جمیل البیاضی
»		» عبداله بن عمر الفاروق
»		» ابان ابن عثمان ابن عفان
»		» شیخ قاسم خلوتی

موقعنده مدفوندر	
مدفوندر	
محله سنده مدفوندر	
زاویه سی درونده »	
مدفوندر	
»	
قریه سنده مدفوندر	
مدفوندر	
آقار قریه سنده مدفوندر	
مسافه ده مدفوندر	تماماً خراب اولان تربهٔ شریفه‌لری صورت مخصوصه‌ده تعمیر ایتدیرلمشدر
مدفوندر	قرای موقوفه‌سی واردر
»	
»	
»	
»	
»	
»	
»	
»	
»	
»	
»	
»	

اعزۂ کرامدن شیخ محمد غازی بن
جعفر صادق ماردین قصبه‌سنده
اعزۂ کرامدن دینی دده عوینه‌ده
» ستی غالیه »
» ستی ایلیه »
» ستی مریم »
» شیخ عیسی »
» شیخ ابراهیم »
» شیخ شعران »

اعزۂ کرامدن شیخ اسماعیل لجه قضاسنده
» حضرت ابوبکر احفادندن شیخ محمد »
» » » » شیخ حسن زرقی »
» » » » شیخ پیرحسن »
» درویش علی »
» پیر عزالدین »
» محمد العسکری »
» شیخ شرف الدین »

اعزۂ کرامدن حاجی باباسیوه‌رك قضاسنده

اعزۂ کرامدن اوسلا بابا سیوه‌رك قضاسنده

اعزۂ کرامدن ابدال دده حضرتلری دیاربکرده مرقد شریفلری مسجدی قربنده‌در
» صالوص حضرتلری » مسجدی درونده‌در

(سرور وشادی اولنمسی لازم کلمز نفیس ایلیه بین همان جناب رب العالمین)
(سلالهٔ طاهرهمزی الی الابد باقی ودائم وهرحالده عبدلهه کمال رفاه)
(وآسایش احسان بیورسون آمین بحرمة رسول الثقلین .

§

اشبو خط هایون ولادت باهرالسعادة جناب ماوکانه‌نك فرداسی پنجشنبه کونی صورت مطلقه‌ده باب عالی‌یه شرفوارد اولوب مکمل موسیقه ایله استقبال اولنه‌رق مجلس ولای احکام عدلیه دائره‌سنده وکلای فخام ووزرای عظام ورجال وامرای بنام مواجهه‌سنده قرائت وبیدی کون بشمر نوبت طرب انداختیله هرطرفجه اجرای مسرت اولنمشدر .

جناب حق عمروعافیت وشان شوکت همایونلرینی مزداد بیورسون آمین .

خصوصات رسميهٔ سلطنت سنيه

(ايام تشريفاتيهٔ همايون)

١٢ ربيع الاول منقبت مولدالنبی قرائتی : وكلا ومنصوب ومعزول وزرا ومشيران سلطنت سنيه ايله رتبهٔ اولی صنف اولنه قدر اجلهٔ رجال دولت واو رتبه‌يه معادل پايهٔ علمی صاحبندن اولان داعيان سلطنت بيوك اوينفورمه‌لرينی لابس اولدقلری حالده مقام صدارت عظمادن تشريفات عموميه نظارتی وساطتيله الدقلری دعوتنامه‌لر اوزرينه اراده وفرمان بيوريلان جامعده اجتماع ايدرلر وذات شوكتسمات حضرت پادشاهی دخی آلای والا ايله جامع شريفه عزيمت بيورلمغله بعد ادای صلاة منقبهٔ مولود شريف قرائتنه مبادرت اولنور :

تاريخ احداثی : صاحب اربل ملك الافضل مظفرالدينه قدر [٩] دول سالفهٔ اسلاميه‌ده بو عادت دينه اتخاذ اولنمامش ايدی ملك مشاراليه ٦٠٤ سنهٔ هجريه‌سی ماه ربيع الاولك اون ايكيسنده بو آيين جديدی وضع واختراع ايله هر سال يوم مذكور حلولنده اجراسنه ابتدار ايدر ايدی .

مؤخراً سلطنت عثمانيه‌نك ظهور واستقلالنده سلاطين عثمانيه حضراتی جانبندن دخی يوم مسعود مولودك شاننه تعظيماً احترامات ماديه ومعنويه اجراسنه مبادرت بيورلمش اولمسيله هر سنه ربيع الاولك اون ايكنجی كونی اقشامی بلاد عثمانيه‌نك كافه‌سنده بولنان جوامع ومساجدك منارهلرنده قنديللی

{٩} بونلر اتابكه‌دندر ٥٤٠ سنهٔ هجريه‌سندن ٦٣٠ ه قدر ٩٠ سنه حكومت ايتمشلردر استدالری (اميرزين الدين) ايدی يرينه اوغلی يوسف آلك يرينه برادری مظفرالدين امير اولمشدر موصل قربنده‌كی (اربل) ده مستقر اولمشلردر (صحائف الاخبار ج ٣ ص ٥٨٥)

ایقاد ایله لیلهٔ مسعودهٔ مذکوره احیا و برتسی کونی منقبت مولدالنبی قرائتیله احراز مثوبانه اعتنا اولنمشدر .

---

١٥ شعبان — صرهٔ همایون آلایی : بو آلای ماین همایون جناب ملوکانه داخلنده اجرا بیورلور . حضوری معتاد اولان کرسی شیخلری ایله بعض علما جانبندن سور قرآنیه‌دن عشر شریفلر تلاوت اولندقدن صکره صرهٔ همایونی حامل اولان دوه دارالسعادة الشریفه اغاسی اصطبل عامره مدیری یدیله پیشکاه همایوندن امرار ایدیلور . بو رسمده اوقاف همایون ناظری بولنان ذات حاضر اولور وبعده صرهٔ همایون امینی تعیین بیوریلان ذاته تودیع قلنرق مرتب آلای ایله سرای همایوندن طوله باغچه ساحلنه قدر کوتوریله‌رك اورادن تخصیص بیوریلان واپورله اسکداره نقل ایدیلور .

صرهٔ همایون دول اسلامیه‌نك عمومنده من القدیم جاری ایدی . خلفای عباسیه وملوك وسلاطین وامرای اسلامیه دائما حرمین شریفین سکنه‌سنه ایصال هدایاده بولورلر ایدی سلطان سلیم اول حضرتلرینك خادم الحرمین الشریفین عنوان مفخرتنی اضافهٔ القاب سلطانی ایلدکلری تاریخدن برو بو عادته سلطنت عثمانیه جانبندن دخی رعایت وبنا برین حجاج ایچون (امیر الحج) منصبی وهدایا وامانات ایچون صرهٔ همایون امانتی احداثنه همت بیورلمشدر .

١٢٨٠ تاریخنه قدر بو رسم ١٢ رجبده اجرا اولنور وبرّاً اسکداردن سوق ایدیلور ایدی تاریخ مزبوردن صکره صره‌نك بحراً سوقی مناسبتیله ١٥ شعبانه تحویل قلنمشدر .

§

١٥ رمضان — اقتنام خرقهٔ متبركهٔ نبویه : سرای جدیدده دائرهٔ مخصوصه‌سنده محفوظ محفظهٔ تبرك واحترام اولان بردهٔ سعادت جناب پیغمبری كه امانات متبركه‌نك اك مقدس وقیمتداریدر هر سنه شهر رمضانك اون بشنجی كونی حائز عنوان خلافت وسلطنت اولان ذات شوكتسمات حضرت پادشاهی جانب عالیسندن زیارت بیورلمق دأب قدیم سلطنت سنیه‌دندر .

پای تخت سلطنت سنیه‌ده بولنان منصب ومعزول وزرا ومشیران عظام ایله رتبهٔ اولی صنف اولنه قدر اجلهٔ رجال سلطنت سنیه و بو درجه‌لره معادل پایه‌لری حائز رجال علمیه وعسكریه تشریفات عمومیه نظارتی وساطتیله دائرهٔ مشارالیهایه دعوت اولنور ذات همایون حضرت خلافتپناهی یا كردونه موكب اجلال ویاخود بحراً سلطنت قایقلرینه ركوب ایله سرای برونی ساحلنه قدوم اقبال اولدرق (خزینهٔ شریفه دائره‌سنده) تشریف بیوررلر بغداد كوشكنده بر مقدار آرام ایله تجدید وضوءدن صكره موضوع صندوقچهٔ احترام اولان بردهٔ شریفه خزینهٔ همایون كتخدالغی معرفتیله محفوظ بولندیغی محلدن موقع تعظیمه نقل ایدلكدن بعد علمای خلافتپناهی هر بریله مهر محفظه‌لك فكیله امانت جلیله ظاهر اولنجیه قدر پوشیده‌لری برر برر كشاد ایدلدكده اولا ذات خلافتپناهی جانب عالیسندن فرش جبههٔ تعظیم ایله تبركاً تلثیم بیورلور بعده ذات صدر اعظمی ایله متعاقباً مسند صدارتی احراز ایتمش اولان ذوات ودها صكره سائر وكلا وزرا ورجال دولته علی درجاتهم حضور حضرت پادشاهیده مثول ومحفظهٔ مشارالیهایه فرش جبین احترام ولثم ایله نائل اجور اولدقدن صكره ذات حضرت پادشاهی دست خلافت پیوست شاهانه‌لریله بیاض دلبندن بر مستمال مابین همایون مشیری

بولنان ذاتدن الهرق وامانات جلیله‌یه لمس ایتدیره‌رك تبركاً زائره اعطا بیوررلر .

معایده — عید فطر ایله عید نحرده آلای ولا ایله اراده بیوریلان جامع شریفه عزیمت همایون شرف وقوع اولور بعدادای صلوة عیدیه مرتب الای ایله طوله باغچه سرای عالیسنه تشریف ایله دائرهٔ فاخرهٔ مخصوصه‌سنده وزرا ومشیراندن اولی صنف ثانیسی وبالاسی وشیخ الاسلامدن ملا خمسه پایه‌سنی حائز رجاله قدر داخل تشریفات اولان بندگان سلطنت سنیه حضور حضرت خلافتپناهی‌یه مثول شرفیله نائلیتله ایفای لازمهٔ عبودیت ایدرلر .

رتبه وترتیب سلطنت سنیه‌یه دائر معلومات تاریخیه

رتبه دینیلان سلسلهٔ مراتب اساساً بیوکی کوچکنه اعطای امره مأمور وکوچکی بیوکه طاعتله مجبور اولان — عسكر صنفیچون احداث ایلنمشدر .

احوال تاریخیه‌لری معلوممز اولان یونان وروما حکومتلرنده دخی زمرهٔ عسکریه اقتدار وحیثیته بربرینه فائق ضابطلرك تحت اداره‌سنده بولنور ایدی . حتی بوکون اصول اداره‌لری حکمجه اردولرینك باش قوماندانلغی حائز اولانلردن طولایی حکمدارلره ویریلان (امپراطور) عنوانی رومادا سردارلره مخصوص غایهٔ مرتبهٔ عسکریه ایدی . بناءً علیه مأمورین ملکیه دیدیکمز صنفه اداره‌یه مخصوص رتبه یوق ایدی .

اوائل حکومت بر مرکزدن هر طرفه طاغلمق ایچون وسائطه وبو وسائط دخی آمریت ومأموریتك درجاتنی تعیین ایدر بر سلسلهٔ رتبه‌یه احتیاج قطعی

بولنان قندن الهرق وامانات جلیله‌یه لمس ایتدیره‌رك تبركاً زانوه
اعطا بیورورلر .

معایده — عید فطر ایله عید اضحیده آلای ولا ایله اراده بیوریلان
جامع شریفه حضرت همایون تشریف وقوع اولور بعدادای صلوة عیدیه
مرتب آلای ایله طولمه باغچه سرای عالیسنه تشریف ایله دائرهٔ فاخرهٔ
مخصوصه‌سنده وزرا ومشیران اولی صنف ثانیسی ومیرلوالی
وشیخ الاسلامدن ملاد خمسه پایه‌سی حائز رجاله قدر داخل تشریفات اولان
بندگان سلطنت سنیه حضور حضرت خلافتپناهی‌یه مثول شرفیله نائلیله ایفای
لوازم عبودیت ایدرلر .

رتبه وترتیب سلطنت سنیه‌یه دائر معلومات تاریخیه

رتبه دنیلان سلسلهٔ مراتب اساساً بیوك كوچكه اعطای امره
مأمور وكوچكی بیوكه طاعته مجبور اولان — عسكر صنفیچون احداث
اولنمشدر .

احوال تاریخیه‌لری معلومز اولان یونان وروما حكومتلرنده دخی زمرهٔ
عسكریه اقتدار وحیثیته بر وجه فائق ضابطلرك تحت اداره‌سنده بولنور
ایدی . حتی بوكون اصول ادارلری حكمیجه اردولرینك باش قوماندانلغی
حائز اولانلردن طولایی حكمدارلره ویریلان (ایمپراطور) عنوانی رومادە
سردارلره مخصوص غایهٔ مرتبهٔ عسكریه ایدی . بناءً علیه مأمورین ملكیه
دینیلكمز صنف اداره‌یه مخصوص رتبه یوق ایدی .
اواخر حكومت برصركردن هر طرفه طاغلق ایچون وسائطه وبو وسائط
دخی آریتدرلمش ومأموریتك درجاتنی تعیین ایدر سلسلهٔ رتبه‌یه احتیاج قطعی

کوستردیکیچون قرون اخیره حکومتلرنده رتبه مسئله‌سی میدانه چیقمش و چونکه قرون وسطیدن صکره اسپانیا وفرانسه کبی بعض ممالک غربیه‌ده رهبان طاقمی اداره ایشلرینی دخی استیلا ایلدیکی و مملکت رهبانیتده ایسه ذاتاً برسلسلهٔ مراتب بولندیغی کبی برنوع عساکر رهبانیه حکمنده اولان شوالیه‌لر دخی رتبه‌لی امتیازلی بر صنف مخصوص بولندیغی جهتله بو اصول اوتارخلرده خدمات ملکیه مأمور اولانلرده ده تعمیم ایدلمشدر . فقط مؤخراً دول متمدنه‌ده طرز حکومت دکیشه‌رک اصول حکومت بر فن مخصوص شکلی آلمغله آمر ایله مأمورك وظیفه‌لری تعیین ایدلدیکندن رتبه ویایه یرینه (مراتب مأموریت) قائم اولمشدر بناءً علیه عصرمزده ممالك غربیه‌نك هیچ برنده رتب ملکیه موجود دکلدر .

سلطنت سنیه‌ده ایسه رتبه ینیچریلرك حدوثیله برابر ظهور ایدرك متعاقباً ملکیه صنفنه وسلطان سلیمان قانونی زماننده علمایه دخی سرایت ایتمشدرکه اوائل حدوثنده نوعاً اوچ درجه وتوجیهاً تمش سکبان کثیریه منحصر بولنور یعنی خواجه‌لك قپوجی باشیلق میرمیرانلق ووزراتدن عبارت ایدی رجال دولت اکثریت اوزره خواجه‌لك وقپوجی باشیلق رتبه‌لرینی حائز ذواتدن انتخاب وتعیین اخرله رجال دولته خواجه‌لك وقپوجی باشیلق پایه‌لری توجیه اولنور ایدی .

خواجکان دیوان همایوندن اولوب‌ده قلم ضابطلکی کبی کوچك مأمور - یتلرده مستخدم ایکن لیاقتنه مبنی سفارت ویا اردوی همایونلر نزدنده مکالمه مأموریتی کبی خدمات سیاسیه‌یه تعیین اولنانلر « باش محاسبه » پایه‌سی ویا میرمیرانلك منحللرینه (روم ایلی بکلربکیلکی) عنوانیله امتیاز ویریلور ایدی .

(صدارت عظمی کتخدالغی) رجال دولتك برنجیسی اوله‌رق شمدیکی صدارت عظمی مستشارلغی مقامنه قائم ایدی .

(شق اول دفترداری) رجال دولتك ایکنجیسی ارله‌رق بوده شمدیکی مالیه ناظرلغنه معادل بر مأموریت ایدی .

(ریاست کتاب مسندی) مراتب رجالك اوچنجیسی وشمدیکی خارجیه ناظرلغی منزله‌سنده ایدی .

کتخدای صدارت عظمی اولان ذاته — حد ذاتنده اغا ویا افندی دخی اولسه (کتخدا بك) ورئیس کتابلره بکلك ایله متعارف بولنسه دخی (رئیس افندی) تعبیر اولنور ونشانجیلر (یعنی توقیعی دیوان همایون) اولانلرله دفتردارلر بعضاً وزرادن نصب ایدیلور ایدی .

بومأموریتی حائز اولانلره ودفترخاقانی امینلرینه ووزرادن اولیان نشانجی ودفتردارلره مقام وکالت مطلقه‌دن (عزتلو) القابیله خطاب اولنور ایدی .

§

١٢٤٨ ده (کتخدا بك) و (خزینهٔ عامره دفترداری) و (رئیس افندی) و (مقاطعات ناظری) بولنان ذواته رتبهٔ اولی یعنی (سعادتلو) و (چاوش باشی) لق و (ترسانه) و (طوپخانه) امینلکی کبی مناصب اربابنه رتبهٔ ثانیه یعنی (عزتلو) (بکلکجی) و (مکتوبی صدارت) و (آمدی دیوان همایون) کبی باب عالی رجالیله باب عالی خارجنده بومنصبلره معادل خدمتده بولنانلره رتبهٔ ثالثه یعنی « رفعتلو » .

و (جزیه و (زجریه) محللریله (توتون کمرکجیسی ویاخود ناظری) و (انفیه امینی) کبی مناصب مخصوصه اربابنه رتبهٔ رابعه یعنی « فتوتلو » .

و (خواجکان دیوان همایون) دن ومتحیزان خلفای اقلامدن نلم ضابطه‌کی کبی منصبلره تعیین اولنانلره رتبهٔ خامسه عنوانیله کذا « فتوتلو » القابی تخصیص ایدلدی .

بو تاریخدن بر از صکره بکلکجی مکتوبجی کبی « رتبهٔ ثالثه » دن بولنان
باب عالی رجالنه ثالثه‌لك (صنف اولی) و باب عالی خارجنده بولنانلره (صنف
ثانیسی) تخصیص یعنی ثالثه ایکی قسم اعتبار ایدلدیکی کبی « رتبهٔ ثانیه »
(رجاللك) دخی احتساب نظارتنده و معادلی اولان خدمتلرده بولنانلره
(ثانیه صنف ثانیسی) اطلاق اولنه‌رق بوده ایکی صنفه انقسام ایلدی .

§

۱۲۵۴ سنه‌سی ذی القعده‌سنده (کتخدا بکلکه) ملکیه نظارتی
و (رئیس الکتابه) خارجیه نظارتی و (مقاطعات نظارتنه) منصوره
دفترداری و (خزینهٔ عامره دفترداری ضربخانهٔ عامره امانته اقتصادیه
امانتی مشار الیهما) ضربخانهٔ عامره دفترداری عنوانلری ویرلدیکی کبی
بو منصبلره تعیین اولنان ذواتده والیلکلرده بولنان مشیره وزرانك فوقنده
اولمق و کماکان (افندیلك) ایله یاد اولنمق اوزره وزارت و مشیرلك رتبه‌لری
توجیه بیورلمشدر .

مستشارلقلر دخی بو تاریخده احداث اولنه‌رق بونلره و چاوش باشی‌یه
و مقدما حرمین محاسبه‌جیلکی دینلدیکی حالده مؤخرا (اوقاف همایون ناظری)
عنوانی ویریلان ذواتلره (رتبهٔ اولی رجالی) اطلاق اولندیغی کبی ثانیه‌نك صنف
ثانیسی مستقلا (ثانیه) اعتبار اولنمش و بر مدت صکره چاوش باشیلق
(دیوان دعاوی نظارتنه) تحویل ایتدیکی کبی (بیوك و کوچك تذکره‌جیلکلر) .
دعاوی معاون اول و ثانیلکی نامنی ویرلمشدر .

§

۱۲۵۳ سنه‌سی جمادی الاولیسنده ملکیه ناظری پرتو پاشانك انفصالیله
یرینه خارجیه نظارتندن منفصل مشیر عاکف افندینك تعیینده ملکیه
نظارتی تعبیری پاشالق عنوانیله (داخلیه نظارتنه) و ملکیه مستشارلغی
(داخلیه مستشارلغنه) تحویل قلنمشدر .

مؤخراً داخليه نظارتی صدر اعظمافه الحاق صدارت عنوانی (باش وكالته) تحويل اولنديغی كبی كافهٔ رجال دولتك فوقنده اولوق اوزره برده (باش وكالت معاونلكی) احداث ايدلدی بو مسندی احراز ايدن ذاته ده « رتبهٔ اولی » تخصيص اولندی .

§

١٢٥٥ سنه‌سی ربيع الاولنك اون طقوزنده سلطان عبدالمجيد خانك وقوع جلوسلرينی متعاقب باش وكالت عنوانی ينه (صدارته) ومعاونلك دخی مستشارلغه تحويل ايدلدی .

كرك مستشارلغه وكرك امور ماليه‌نك (ماليه) و (خزينهٔ عامره دفتردارلقلری) ناميله ايكی يه انقسامنده بو منصبلره مأمور اولان ذواته مخصوص و (فريقلكك) فوقنده اولمق اوزره « سعادتلو افندم » القابنه « حضرتلری » علاوه‌سيله و « مشاراليه » تعبيری اضافه‌سيله (رتبهٔ اولی صنف اولی) نامی ويرلدی مؤخراً بو رتبه ضربخانه ناظری و والده سلطان كتخداسی كبی ذواته ده توجيه اولنديغندن كيدرك افرادی چوغالمغله ١٢٦١ سنه‌سی اوائلنده « عطوفتلو » القابيله (رتبهٔ بالا) احداث ايدلديكی كبی (مشيريت) دخی (وزارته) معادل اولمق اوزره خاصةً فايهٔ مراتب عسكريه اعتبار ايدلدی .

حين احداثنده صدارت عظمی مستشارلغنه مأمور اولان ذواته توجيه اولنمسندن طولايی فريقلكك فوقنده عد اولنان (رتبهٔ اولی) مؤخراً هر مقام ومأموريت اربابنه توجيه اولنمغله وضع اصليسندن چيقديغی كبی بو تقدم دخی تخصيص رسميسی اولان سالف الذكر مستشارلق مسندينك غيريسنده ده شامل طوتلمش ايدی يعنی يالكز مستشار صدر عظمی اولانلر

مداليه‌نك برطرفنده سلطنت سنيه‌نك ارمه‌سى ديكر طرفنده دولت عليهٔ عثمانيه‌يه فوق‌العاده صداقت وشجاعت ابراز ايدنلره مخصوص مداليه‌در) عباره‌سى محكوم اولوب بو عباره‌نك التنده بر هلال موجود اوله‌رق حامل اوله‌جق ذاتك بعد الاعطا اسمى ومداليه‌نك سبب اعطاسى يازلق اوزره هلالك اورته‌سى بوش براقلمشدر .

مداليه‌نك قورديله‌سى امتياز نشان عاليسنك قورديله‌سى رنكنده‌در . نشان مذكوره نائل اولنلر صداقت وشجاعت مداليه‌سنك برنجى وايكنجى درجه‌لرينى احرازه كسب استحقاق ايده‌جكلرندن ايكيسنى‌ده حائز بولنه‌جقلردر .

لياقت مداليه مأمورين ملكيه وعسكريه ايله سائر صنوف تبعهٔ عثمانيه‌دن خدمات دولتده ابراز صداقت وشجاعت ايدنلرك افعال وحركات ممدوحه‌لرينى تقديراً وامثالنى تشويقاً جانب سنى‌الجوانب حضرت جهانبانيدن احسان بيورلمق اوزره احداث بيورلمشدر .

اشبو مداليه ايكى قسم اولوب برنجى قسمى بريوزلك عثمانلى التونى ثقلتنده وبرسيم مجيدى چاريكندن بيوجك قطعه‌ده التوندن وايكنجى قسمى دخى سيم مجيدى چاريكندن بيوجك قطعه‌ده اولوب كموشدن معمولدر .

بو مداليه‌نك برطرفنده طغراى غراى همايون ايله سلطنت سنيه ارمه‌سى وديكر جهتنده (صداقت وشجاعت ابراز ايدنلره مخصوص لياقت مداليه‌سى) عباره‌سى ايله تاريخ تأسيس واحداثى محكوكدر .

اشبو مداليه تبركاً حفظ ايدلمك اوزره اولاده انتقال ايده‌جكى كبى اولاددن بونى احراز ايچون اوصاف مشروطه‌يى حائز اولان حكومت سنيه‌دن استدعاى رخصت ايله بو مداليه‌يى تعليق ايده‌بيله‌جكلردر .

اشبو مداليه دولت عليه‌نك متفق بولنده ابراز صداقت وشجاعت ايدن اجنبيلره دخی ويريله‌جكدر .

§

(خاندان آل عثمان) ناميله معنون اولان نشان عالی ذات اقدس حضرت خلافتپناهی‌يه مخصوص اولوب حمائل وشمسه‌سی وبشقه رتبه‌سی يوقدر .

اشبو نشان عالی خاندان سلطنت سنيه‌دن تنسيب بيوريله‌جق ذوات ايله دولت عليه‌يه فعلاً ومعناً معاونت ايدن اجنبی حكمدارلرينه واركان خاندانلرينه وذات اقدس حضرت خلافتپناهی‌يه فوق العاده صداقت وحسن خدمتی نزد شاهانه‌ده متحقق اولان اعاظم مأمورين سلطنت سنيه‌يه دخی اعطا بيوريلور .

نشان عالیٔ مذكورك اورته‌سنده‌كی قطعهٔ زرينه منقوش طغرای غراءنك برطرفی (المستند بتوفيقات الربانيه) وديكر جهتی « ملك الدولة العثمانيه » عباره‌لريله موشح بولوحه‌نك زيرنده بياض ميناءدن معمول بر دفنه دالی وحلقه‌لری بياض مينالی وهربرينك اوزری بياض مينا ايله مصور آی يلدز علاقی اورته‌سنده براكليل شرف دليل رسمنی حاوی برآلتون قلاده ايله كردنه تعليق اولنور .

مذكور دفنه دالنك اشبو قلاده‌يه ربط ايديله‌جكی محلدن كذلك بياض ميناءدن مصنوع برقورده‌له باغی واردر .

قورده‌له باغنك التنده دولت عليه‌نك تأسيس ومذكور دفنه دالنك اوستنده نشانك احداثی تاريخلری اولان التيوز طقسان طقوز وبيك اوچيوز اون برسنهٔ هجريه‌لری مرقومدر .

عتبهٔ عليای شوكت احتوای حضرت خلافتپناهی‌يه فوق العاده صداقت وحسن خدمت عرض وابراز ايدن سائر مأمورين وبندكان ايچون اشبو نشان عالينك شكلندن دها كوچك قطعه‌ده وبر رتبه‌يه مخصوص اولمق

اوزره برنشان عالی دخی تأسیس بیورلمش اولوب نشان مذکور ایکی رنکلی قوردله ایله کردنه تعلیق اولنور .

بو نشان ذیشانلر ایله برات عالیلری حضور شاهانه‌ده دست کرم بیمنت حضرت خلافتپناهی ایله تعلیق واحسان بیوریلور نشانه نائل اوله‌جق ذات مرکز خلافت سنیه‌نك غیری برده بولندیغی تقدیرده نشان وبرات عالیلری مأمورین دولت علیه‌دن برذات واسطه‌سیله اسرا ورسم تعلیق آیینهٔ رسمیه ایله اجرا قلنه‌جقدر .

اشبو نشان عالیلر حاملرینك وفاتنده ما به الافتخار وسبب نائلیتلرینه وسیلهٔ تذکار اولق اوزره بلا حق تعلیق ایچون ورثه‌یه ترك اولنه‌جقدر .

مذکور نشان عالیلرك مصارف عمالیه وسائره‌سی خزینهٔ خاصهٔ شاهانه‌دن احسان بیوریلوب ویریلان نشانلرك برکونه رسم وخرجی یوقدر .

﴿ دياربكر ولايتنه شمدی يه قدر تعيين واعزام بيوريلان ولاة ﴾
﴿ عظام حضراتی ﴾

تاريخ هجری	سنه	ماه	گونلر	اسامیٔ ولاة	
٩٢٢	٦			بيقلی محمد پاشا	٭ دياربكرده مدفوندر ٭
٩٢٨	٧			خسرو پاشا	
٩٣٥	٢			فيل يعقوب پاشا	
٩٣٧	٢			سليمان پاشا	
٩٣٩	٢			ابراهيم پاشا	
٩٤١	٢			خادم علی پاشا	
٩٤٤	٣			صوفی محمد پاشا	
٩٤٧	٣			رستم پاشا	
٩٥٠	٢			بالی پاشا	
٩٥٣	٣			توقادلی زاده محمد پاشا	
٩٥٥	٣			اياس پاشا	
٩٦٩	١٤			اسكندر پاشا	٭ دياربكرده مدفوندر ٭
٩٧٢	٣			خلخاللی بهرام پاشا	
٩٧٥	٣			ديگر خسرو پاشا	
٩٧٨	١			وزير زاده حسن پاشا	
٩٧٩	٤			اوز تمور اوغلی عثمان پاشا	٭ دياربكرده مدفوندر ٭
٩٨٣	٠	١٠		درويش پاشا	
٩٨٣	٣			مسافر بهرام پاشا	
٩٨٧	١			خادم محمد پاشا	
٩٨٨	١			ابراهيم پاشا	

٩٨٩	١	١		جغالی‌زاده سنان پاشا
٩٩٠	١			دیکر خسرو پاشا
٩٩١	٢			شهید محمد پاشا
٩٩٣	٢			جعفر پاشا
٩٩٥	٣			قوجه محمد پاشا
٩٩٨	١		٢	جغالی‌زاده سنان پاشا
٩٩٩	٢		١	دلی ابراهیم پاشا
١٠٠١	١			ساعتجی حسن پاشا
١٠٠٢	١		٢	دلی ابراهیم پاشا
١٠٠٣		١		محمد پاشا
١٠٠٣	١			خادم عثمان پاشا
١٠٠٤		٦		محمد پاشا
١٠٠٤		٦		فرهاد پاشا
١٠٠٤	٦			مراد پاشا
١٠١٠				خادم خسرو پاشا
١٠١١		٥		صوفی ابراهیم پاشا
١٠١١		١١		کتانجی عمر پاشا
١٠١٢	١			قوجه عثمان پاشا
١٠١٣	١			جغالی زاده محمود پاشا
١٠١٤		٥		زنجیر قیران علی پاشا
١٠١٥	٥			نصوح پاشا « بر جامع بنا ایتمشدر »
١٠٢٠		٦		ذوالفقار پاشا
١٠٢٠	٢			مصطفی پاشا
١٠٢٣		٣		معلم زاده محمد پاشا
١٠٢٣		٣		تکه‌لی محمد پاشا

١٠٢٤	٣		١	دلاور پاشا
١٠٢٧	١		٢	مصطفى پاشا
١٠٢٨	٢		٢	دلاور پاشا
١٠٣٠		٨		كمانكش على پاشا
١٠٣١		٥	٣	دلاور پاشا
١٠٣١	٢			سليمان پاشا
١٠٣٣	١			حافظ احمد پاشا
١٠٣٤	٢			دلى مراد پاشا
١٠٣٦	١			قوجه خسرو پاشا
١٠٣٧	١			كورجى محمد پاشا
١٠٣٨	١			خالجى زاده مصطفى پاشا
١٠٣٩	٢			خليل پاشا
١٠٤١		٦	١	طيار محمد پاشا
١٠٤١	٢			سلحدار مرتضى پاشا « برجامع وبرقاج چشمه‌لرى واردر »
١٠٤٣	٥		٢	طيار پاشا
١٠٤٨		٦		درويش محمد پاشا
١٠٤٨	١	٨	١	سلحدار ملك احمد پاشا « برجامع بنا ايتمشدر »
١٠٥٠	١	٣		مقصود پاشا
١٠٥١	٢	٣		درويش محمد پاشا
١٠٥٤	١		١	قره مصطفى پاشا
١٠٥٥		٦	٢	ملك احمد پاشا
١٠٥٥		٦		تالى مصطفى پاشا
١٠٥٦	١	٣	٣	ملك احمد پاشا
١٠٥٧	١	١		چاوش زاده محمد پاشا
١٠٥٨	١	٢	١	مصرلى مصطفى پاشا

١٠٥٩		٦		چاقرغان محمد پاشا
١٠٥٩		٥		صاچیغی محمد پاشا
١٠٦٠	١		٢	قره مصطفی پاشا
١٠٦١	١			حیدر زاده مصطفی پاشا
١٠٦٢	١			مصرلی مصطفی پاشا
١٠٦٣	١			بسنه‌جی محمد پاشا
١٠٦٤	١			کورجی جعفر پاشا
١٠٦٥		٦		شاطر قره مصطفی پاشا
١٠٦٥		٦	١	طیار زاده احمد پاشا
١٠٦٦	١			سلحدار احمد پاشا
١٠٦٧		٦		اباظه حسن پاشا
١٠٦٧	٢	٤	٢	طیار زاده احمد پاشا
١٠٦٩	٢			سلحدار عثمان پاشا
١٠٧١	١			میراخور مصطفی پاشا
١٠٧٢		٦		سلحدار کنعان پاشا
١٠٧٢		٦		کتخدا محمد پاشا
١٠٧٣		١٠		دفتردار الحاج حسین پاشا
١٠٧٣		١٠		چوقدار حسن پاشا
١٠٧٤	٤			یکیچری اغاسی کنعان پاشا
١٠٧٨	١			الحاج محمد پاشا
١٠٧٩	٣			سلحدار الحاج عمر پاشا
١٠٨٢	٢		٢	چوقدار حسن پاشا
١٠٨٤	١			شاطر محمد پاشا
١٠٨٥	٢		١	قپلان مصطفی پاشا
١٠٧٨	١		١	داماد حسین پاشا

١٠٨٨		٦		دفتردار احمد پاشا
١٠٨٨	١		٢	قپلان مصطفی پاشا
١٠٨٩	٣	٣		کانکش محمود پاشا
١٠٩٣		١		قره محمد پاشا
١٠٩٤		١		عثمان پاشا
١٠٩٤	٦			دودکای ابراهیم پاشا
١٠٩٥	٢			سیاوش پاشا
١٠٩٧	١		٢	دامادحسین پاشا
١٠٩٨	١			مفتش جعفر پاشا
١٠٩٩		٦		سلحدار عمر پاشا
١٠٩٩	٦	١		عثمان پاشا زاده احمد پاشا
١١٠١	١			کانکش احمد پاشا
١١٠٢	١			حاجی علی پاشا
١١٠٣	٢		١	شاهین محمد پاشا
١١٠٥		٣		قلایلی قوز احمد پاشا
١١٠٥		٢		خیال پاشا
١١٠٥		٤		علی پاشا
١١٠٥		٣		حاجی عثمان پاشا
١١٠٥				اسماعیل پاشا « مأموریتی یکرمی کون دوام ایتمشدر »
١١٠٥		٢		دارنده‌لی احمد پاشا
١١٠٦		٦		خزینه کتخداسی احمد پاشا
١١٠٦		٤	٢	شاهین محمد پاشا
١١٠٧	١			طوپال حسین پاشا
١١٠٨		٧		دالطبان مصطفی پاشا « برمسجد بنا ایتمشدر »
١١٠٩		٦	١	ابراهیم پاشا

١١٠٩		٦		طوسون محمد پاشا
١١١٠		٧	١	چلبی یوسف پاشا
١١١١	١	٩		بیقلی محمد پاشا
١١١٣	٢			طوپال یوسف پاشا
١١١٤		٦	٢	ابراهیم پاشا
١١١٤		٢	١	حسن پاشا
١١١٥			٢	چلبی یوسف پاشا « مأموریتی اون کون دوام ایتمشدر »
١١١٥	١		٢	حسن پاشا
١١١٧	١			پالابیق یوسف پاشا
١١١٨	١		٣	ابراهیم پاشا
١١١٩	٣		١	رجب پاشا
١١٢٢	٣			مقتول زاده علی پاشا
١١٢٥	٢			شهلا ابراهیم پاشا
١١٢٧	١		١	قره مصطفی پاشا
١١٢٨	٢		٢	رجب پاشا
١١٣٠	٢	٦		کوپریلی زاده عبداله پاشا « بردارالقرا بنا ایتمشدر »
١١٣٢		٨		کوچك عثمان پاشا
١١٣٢	٥			عارف احمد پاشا
١١٣٧	١		٣	رجب پاشا
١١٣٨	١		١	سلحدار محمد پاشا
١١٣٩	٢			کرد ابراهیم پاشا
١١٤١	١			الحاج مصطفی پاشا
١١٤٢	١			حکیم باشی زاده علی پاشا
١١٤٣	٢		٢	قره مصطفی پاشا
١١٤٥	١		٢	سلحدار محمد پاشا

١١٤٦	١		٣	قره مصطفى باشا
١١٤٧		٩		كورجی اسماعيل باشا
١١٤٧		٦	.	صارى مصطفى باشا
١١٤٨	١		.	سلحدار فرارى مصطفى باشا
١١٤٩		٢	.	كنج على باشا
١١٤٩	١		٣	سلحدار محمد باشا
١١٥٠		٣	١	عبدى باشا زاده على باشا
١١٥١		١		طوز محمد باشا
١١٥٢		٧		محمد ممش باشا
١١٥٣	١		١	چته‌جی عبداه باشا
١١٥٤	١			كتخدا حسين باشا
١١٥٥		٦		كوچ على باشا
١١٥٥	١	٧	٢	عبدى باشا زاده على باشا
١١٥٧		٥		قازقجى حسين باشا
١١٥٧	١	١٠	٢	چته‌جی عبداه باشا
١١٥٩		٩		بولاد زاده چليك محمد باشا
١١٦٠		٥		احمد باشا
١١٦٠		١٠		صدراسبق حسن باشا (دياربكرده مدفوندر)
١١٦١	١			يحيى باشا
١١٦٢	١	٦	٣	چته‌جی عبداه باشا
١١٦٤		٩	١	ابراهيم باشا
١١٦٥	١	٦	٤	چته‌جی عبداه باشا
١١٦٦	١			شهسوار زاده مصطفى باشا
١١٦٧	١		٢	ابراهيم باشا
١١٦٨	٢	٦		ديكر ابراهيم باشا

١١٧١	١		١	عبداه پاشا	
١١٧٢	١			نعمان پاشا	
١١٧٣		٦	٢	عبداه پاشا	
١١٧٣		٨	٥	چته‌جی عبداه پاشا	(دیاربکرده مدفوندر)
١١٧٤	١			فیض‌اله پاشا	
١١٧٥	٢			اغا زاده مصطفی پاشا	
١١٧٧	٣			صاری عبدالرحمن پاشا	(برکتخانه بنا ایتمشدر)
١١٨٠	١			علی پاشا	
١١٨١	١			حسین پاشا	
١١٨٢	٢			عبدالجلیل زاده امین پاشا	
١١٨٤	١			بستانجی‌باشیلقدن مخرج احمد پاشا	
١١٨٥		٦		دیگر علی پاشا	
١١٨٥	١	٥		خزینه‌دار علی پاشا	
١١٨٧		٦		عثمان پاشا	
١١٨٧		٦		اسپناقجی مصطفی پاشا	
١١٨٨	٢			عبداه پاشا	
١١٩٠			١	عبدی پاشا	
١١٩٠		٦	٢	خزینه‌دار علی پاشا	
١١٩١	١			عبداه پاشا	
١١٩١	١			کاخلی خلیل پاشا	
١١٩٢		٦		احمد عزت پاشا	
١١٩٣		٧		عثمان پاشا زاده محمد پاشا	
١١٩٣		٦		حسن پاشا	
١١٩٤		٨		محمد پاشا	
١١٩٥		٤		عثمان پاشا	

١١٩٦	٢		١	کیکی سید عبدی پاشا
١١٩٨		٨		اصوح پاشا
١١٩٩		٥	١	عجم اوغلی عبداه پاشا
١٢٠٠		٥		مقداد احمد پاشا
١٢٠٠		٥	٢	کیکی عبدی پاشا (دیاربکرده مدفوندر)
١٢٠٠		٢		بکری محمد پاشا
١٢٠١		٢		عزت محمد پاشا
١٢٠١	١			بکر پاشا
١٢٠٣		١١		فیروز پاشا
١٢٠٣	١	١	٢	عبدی پاشا
١٢٠٤	١	١		سلیمان پاشا
١٢٠٥	١	٤		فرهاد پاشا
١٢٠٧	١	٢		یوسف پاشا
١٢٠٩		٥		حسن پاشا
١٢٠٩		٩		بکر پاشا
١٢١٠	٢	٨		کرد علی پاشا
١٢١٣		٣		صالح پاشا
١٢١٣		٦		سلحدار حاجی ابراهیم پاشا
١٢١٣		٦	٢	عجم زاده عبداه پاشا
١٢١٤		٩	١	شهزاده ابراهیم پاشا
١٢١٥		٩		چورهلی حسین پاشا
١٢١٦		٦		طیار زاده محمود پاشا
١٢١٧		٤		زهدی اسماعیل پاشا
١٢١٨		٦		ابو صراق محمد پاشا
١٢١٨		٥		کوسه پاشازاده ولی پاشا

١٢١٩		٢		خسرو پاشا	
١٢١٩		١٠		حسن پاشا	
١٢٢٠		٦		الحاج ابراهیم پاشا	
١٢٢٠		٦		قطر اغاسی زاده محمد پاشا	
١٢٢١		١٠		مراد پاشا	
١٢٢٢				شریف پاشا	
١٢٢٣		٨		عبدی پاشا	
١٢٢٣	٦		٢	شیخ زاده ابراهیم پاشا	(دیاربکرده مدفوندر)
١٢٢٩	١			ارضروملی امین پاشا	
١٢٣٠	١			سلیمان پاشا	(دیاربکر سورینی تعمیر اتمشدر)
١٢٣١		٦		مرعشلی قلندر پاشا	
١٢٣١		٦		بابا پاشا	
١٢٣٢		١٠		موره‌لی الحاج بکر پاشا	
١٢٣٣	١			عابدین پاشا	
١٢٣٤		٨		الحاج علی پاشا	
١٢٣٥		٥		بهرام پاشا	
١٢٣٥		٣		احمد پاشا	
١٢٣٦		٩		درویش حافظ علی پاشا	
١٢٣٧		٦		کورانلی زاده علی پاشا	(دیاربکرده مدفوندر)
١٢٣٧		٦		الحاج علی الدین پاشا	
١٢٣٨	١			کورانلی زاده محمد پاشا	(دیاربکرده مدفوندر)
١٢٣٩	١			حسین پاشا	
١٢٤٠	١			صالح پاشا	
١٢٤١	١	٨		ابولبوه محمد پاشا	
١٢٤٣	١	٦	٢	صالح پاشا	

١٢٤٥	٢	٣		يحيى پاشا
١٢٤٧	١			علي رضا پاشا
١٢٤٨	١			چوته‌لی زاده الحاج ابراهيم پاشا
١٢٤٩				چوته‌لی زاده اسحق پاشا
١٢٤٩	٢	٨		صدر اسبق محمد رشيد پاشا (دياربكرده مدفوندر)
١٢٥٢	٢	٢		حافظ پاشا
١٢٥٥	١			سعد الله پاشا (بر موقتخانه بنا ايتمشدر)
١٢٥٦		٦		مرعشلی سليمان پاشا
١٢٥٦		٢		ميرزا سعيد پاشا
١٢٥٧				زكريا پاشا (اوتوز سكز كون دوام ايتمشدر)
١٢٥٧		٩	١١	وجيهی پاشا
١٢٥٨	٣	٣		بيلاوه‌لی اسماعيل پاشا
١٢٦١	١	٢		حقی پاشا زاده عزت پاشا
١٢٦٢	١			خير الدين پاشا
١٢٦٣		٦	١	حمدی پاشا
١٢٦٤	٣	٣		اسعد مخلص پاشا (دياربكرده مدفوندر)
١٢٦٧	١	٥		عبد الكريم نادر پاشا
١٢٦٨		٢	٢	وجيهی پاشا
١٢٦٨	١			راغب پاشا
١٢٧٠	١	٥	٢	حمدی پاشا
١٢٧١	١	٩		الحاج عزت پاشا (شبلی قريه‌سنده گوزل بر چشمه بنا ايتمشدر)
١٢٧٣	١	٥		بسيم پاشا
١٢٧٤		١	١	خليل كاملی پاشا
١٢٧٥	١	٢		محمود پاشا (دياربكرده مدفوندر)
١٢٧٦	٢			علي رضا پاشا

١٢٧٧	١	٧	٢	خلیل کاملی پاشا
١٢٨٠	٤	٥		آل یکان مصطفی پاشا
١٢٨٤		٧		ابراهیم درویش پاشا
١٢٨٥	٧	٩		اسماعیل حقی پاشا (خارج سورده برجامع بنا ایتمشدر)
١٢٩٢	١	٥		احمد توفیق پاشا
١٢٩٤	١	١		ابهتلو دولتلو عبدالرحمن پاشا حضرتلری
١٢٩٦	٢	٣		محمد عزت پاشا
١٢٩٩	٤	٦		حسن سامح پاشا
١٣٠٣		٥		دولتلو عزیز پاشا حضرتلری
١٣٠٣	١	٥		عارف پاشا
١٣٠٤		١١	١	سری پاشا
١٣٠٥	٢	٦		حاجی حسن پاشا
١٣٠٨	٤	١	٢	سری پاشا
١٣١١	١	٣		سعادتلو انیس پاشا حضرتلری
١٣١٣	٥	٤		عطوفتلو خالد بك افندی حضرتلری
١٣١٨		٢		سعادتلو حاجی آصف پاشا حضرتلری (وکالةً)
١٣١٨		٩		سعادتلو فائق پاشا حضرتلری

ولایتمز اهالیسندن اولان اصحاب مراتب

اسمی	رتبه‌سی	مولدی	مأموریتی
عارف بك	بالا	ماردین	شورای دولت اعضاسندن
عثمان زکی بك	اولی اوّلی	دیاربکر	سابق ارضروم ولایتی مکتوبجیسی
فهمی افندی	»	»	بغداد دیون عمومیه ناظر سابقی
وهبی افندی	»	صاور	تلغراف نظارتی اعضاسندن
اسماعیل حقی بك	»	دیاربکر	مابین همایون ملوکانه کاتبلرندن
بهرام پاشا	روم ایلی بکلربکی	»	کرکوك متصرف سابقی
عبدالقادر پاشا	»	»	مجلس ادارهٔ ولایت اعضاسندن
عبدالغنی پاشا	»	ماردین	شورای دولت اعضاسندن
عبدالکریم پاشا	»	دیاربکر	ضبطیه نظارتی ترجمانی
ابراهیم پاشا	میر میران	ماردین	کنج متصرف سابقی
عثمان پاشا	»	سیورك	شهر امانتی مجلسی اعضاسندن
رفعت افندی	اولی ثانیسی	دیاربکر	جمعیت رسومیه اعضاسندن
علی امیری افندی	»	»	سابق حلب ولایتی دفترداری
ذوالفقار حقی »	»	»	مکتوبی ممیزی
عارف »	»	»	سابق مجلس اداره اعضاسندن
نیازی »	»	»	بلدیه رئیسی
ابراهیم پاشا	میر لوا	یکیشهر	حمیدیه میرلواسی ومیلانی عشیرتی رئیسی
فیضی افندی	متمایز	دیاربکر	مجلس ادارهٔ ولایت باش کاتبی
عثمان ثاقب افندی	»	»	اوراق مدیری
جمیل »	»	»	ویرزن محررات مدیری
طلعت »	»	»	سابق طربزون نفوس ناظری
عزیز صبری »	»	لیجه	سعرد قائممقام سابقی

اسمى	رتبه‌سى	مولدى	مأموريتى
يوسف وهبي افندى	متمايز	معدن	سابق معدن تحريرات مديرى
بولص صابونجى «	»	»	جيب همايون ملوكانه مترجملرندن
اوخانس ميناسيان «	»	دياربكر	اسبق مجلس اداره اعضاسندن
ديكرانيان موشغ «	»	»	دياربكر تجارندن
مصطفى بك	»	»	سابق استيناف اعضاسندن
حامد افندى	»	»	ويركو مديرى
اوخانس افندى	»	»	مجلس اداره اعضاسندن
سليمان لطيف بك	ثانيه	»	خداوندكار ولايتى مكتوبجيسى
شكرى افندى	»	»	قوصوه ولايتى دفتردارى
وحيد »	»	»	محاسبه مميزى
نظمى »	»	»	ماردين سنجاغى محاسبه‌جيسى
حسن صبرى »	»	»	انقره ولايتى مدعى عمومى معاونى
محمود »	»	»	سيورك مجلس اداره اعضاسندن
اسماعيل افندى	»	سيورك	سابقى ماردين مجلس اداره اعضاسندن
فارس چلبى	»	ماردين	ماردين مجلس اداره اعضاسندن
الياس افندى	»	»	دياربكر معتبرانندن
عبدالغنى بك	»	دياربكر	استيناف اعضاسندن
بوغوص افندى	»	»	استيناف اعضاسندن
صالح خلوصى پاشا	ميرالامرا	»	عينتاب قائممقام سابقى
سيف الدين »	»	»	حضرو خاندانندن
عبدالقادر »	»	حضرو	ماردين خاندانندن
خليل بك	قائممقام	قره‌چكى	حميديه خفيف سوارى آلايى قائممقامى وقره‌چكى رئيسى

اسمی	رتبه‌سی	مولدی	مأموریتی
حمدی بك	قائمقام	یکیشهر	حمیدیه خفیف سواری آلایی قائمقامی میللی رؤساسندن
محمود بك	»	»	حمیدیه خفیف سواری آلایی قائمقامی میللی عشیرتی رؤساسندن
عبدالکریم بك	»	جزره	حمیدیه خفیف سواری آلایی قائمقامی میران عشیرتی رؤساسندن
حاجی محمد افندی	اصطبل عامره	دیاربکر	دیرك قائمقام وکیل سابقی
شوکت بك	ثالثه	»	معارف نظارتی مکتوبی قلمی عضوی
حاجی عبدالله چلبی	»	ماردین	ماردین خاندانندن
ابراهیم ادهم افندی	»	دیاربکر	سابق دیرك قائمقام وکیلی
احمد فائق »	»	»	سابق دیاربکر بلدیه رئیسی
محمد رضا »	»	»	مجلس اداره ولایت ایکنجی کاتبی
عارف بك	»	»	استیناف اعضاسندن
ضیا بك	»	»	جرمیك قائمقامی
حسین صدقی افندی	»	»	مکتوبی قلمی سرخلفه‌سی
راغب »	»	»	مکتوبی قلمی خلفاسندن
سعید »	»	»	» » »
عزت »	»	»	» » »
رفیع بك	»	»	» » »
علی نهاد افندی	»	»	نفوس ناظری
راجی افندی	»	»	پولیس ایکنجی قومیسرلرندن
کامل بك	»	»	محاسبهٔ ولایت مصالح جاریه کاتبی
جمیل افندی	»	»	سابق مدیاد قائمقامی

اسمی	رتبه‌سی	مولدی	مأموریتی
نجم‌الدین افندی	ثالثه	دیاربکر	زراعت بانق مفتشی
صبری افندی	»	»	نافعه کاتبی
عبدالرحمن »	»	»	بلدیه اعضاسندن
مصطفی »	»	»	دیاربکر محکمهٔ بدایت اعضاسندن
حاجی عبدالرحمن بك	»	»	بلدیه اعضاسندن
توفیق بك	»	»	ادرنه ولایتی مستنطق
علی رضا بك	»	»	نفوس نظارتی باش کاتبی
محمد بك	»	»	بلدیه صندوق امینی
عثمان بك	»	سیورك	سیورك بلدیه رئیس سابقی
زانی بك	»	دیاربکر	استیناف محکمه‌سی اعضاسندن
حاجی حمدی بك	»	»	سابق حمیدیه مکتب صنایع مدیری
بدری بك	»	حضرو	سیلوان محکمهٔ بدایت اعضاسندن
وهبی افندی	»	دیاربکر	دیرهٔ بالا تحریرات مدیری
مهتدی علی رضا »	»	»	اسبق حبسخانه مدیری
سلیمان فارس »	»	نصیبین	نصیبین خاندانندن
حمداه بك	»	صاور	عوینه بلدیه رئیس سابقی
قره‌بت افندی	»	دیاربکر	سابق محکمهٔ استیناف اعضاسندن
بواوص »	»	»	ولایت صندوق امین اسبقی
قزازیان حنا »	»	»	سابق بدایت اعضاسندن
غالب بك	»	ماردین	ماردین خاندانندن
عبدالمجید چلبی	»	»	ماردین بلدیه اعضاسندن
سعید بك	»	»	» اشرافندن
عبدالرحمن چلبی	»	»	تجار معتبرانندن

مأموريتی	مولدی	رتبه‌سی	اسمی
صندرغی قائمقامی	دياربكر	ثالثه	فائق عالی بك
بشيری خاندانندن	بشيری	قپوجی باشی	مرزه آغا
مكتوبی قلمی خلفاسندن	دياربكر	رابعه	مخلص افندی
ليطوغرافيا مأموری	«	«	مخلص «
ماردين زراعت بانقه‌سی مأموری	ماردين	«	علی رضا «
معارف نظارتی محاسبه قلمی باش كاتبی	دياربكر	«	حاجی غالب «
اورفه سنجاغی مدعئ عمومی معاونی	«	«	حافظ شريف «
دياربكر بلديه باش كاتبی	«	«	مصطفی «
مجلس اداره كتبه‌سندن	«	«	حاجی بسيم «
ماردين نفوس مأموری	ماردين	«	عبدالرحمن بك
ولايت معيتنه مأمور	سيورك	«	حسن بك
مجلس اداره اعضاسندن	دياربكر	«	خچادور افندی
مديات پوليس اوچنجی قوميسری	«	خامسه	سليمان افندی
اوراق قلمی كتبه‌سندن	«	«	صبری «
ماردين بلديه اعضاسندن	ماردين	«	حسين «
ماردين تحريرات قلمی كتبه‌سندن	«	«	عزت «
سابق ماردين بلديه طبيبی	دياربكر	«	عبدالاحد «
تجار معتبرانندن	ماردين	«	نعوم جنانجی «

رتبهٔ علميه

مأموريتی	مولدی	رتبه‌سی	اسمی
اسبق موصل ولايتی نائبی	ماردين	حرمين	يوسف صدقی افندی
نقيب الاشراف قائمقامی	دياربكر	بلاد خمسه	الحاج مسعود «
دياربكر مفتيسی	«	ازمير پايه‌سی	صبح الدين «
ماردين مفتيسی	ماردين	«	حلمی افندی «

اسمى	رتبه‌سى	مولدى	مأموريتى
عبدالعزيز خالص بك	دوريه	دياربكر	خمس نائبى
سرى افندى	مدرس	ماردين	سابق ماردين بلديه رئيسى
حاجى ابراهيم افندى	»	دياربكر	مسعوديه مدرسه‌سى مدرسى
محمد صبغة الله بك	»	»	دياربكر اشرافندن
راغب افندى	»	»	دياربكر اشرافندن
يوسف ضيا افندى	»	ماردين	محلى علماسندن
شيخ محمد على »	»	»	شيخ حامد افندى حفيدى
» مصطفى	»	»	شيخ احمد زاده
» يونس	»	»	شيخ حمزه زاده
» شكرى	»	دياربكر	محكمهٔ شرعيه باش كاتبى
» احمد	»	»	جزره نائب سابقى

ولايتك احوال تاريخيه وجغرافيه‌سى

دياربكر ولايتى « ٣٦ » درجه اون بش دقيقه و « ٣٩ » درجه « ٣ » دقيقه عرض شمالى ايله « ٩ » درجه « ٥٩ » دقيقه و « ١٣ » درجه « ٤٩ » دقيقه درسعادتك طول شرقيسنده ومسوپوتاميانك (يعنى فرات ودجله نهرلرينك آره‌سنده‌كى قطعهٔ جسيمه ومتطاوله‌نك) شمالنده بولنمقده‌در . مسـو پوتاميه قطعه‌سنه عربلر (الجزيره) اطلاق ايدرلر بزده‌كى كتب تاريخيه وجغرافيه‌ده ايسه بوايكى عنوانله برابر (جزيرهٔ مابين النهرين) تركيبى ده مستعملدر .

دياربكر ولايتى شمالاً « ارضروم » شمال شرقيسى « بتليس » شرق جنوبيسى « وان » ولايتلرى وجنوباً « موصل » ولايتيله « زور » سنجاغى غرب جنوبيسى « حلب » وغرب شماليسى دخى « معمورة العزيز » ولايتلرى ايله محاط ومحدود ومساحهٔ سطحيه‌سى تقريباً (٤٨٢٥٠) كيلو مترو مربعى اولوب بونك (٢٦٤٩٤) كيلو متروسى طاغلق وطاشلق ، (١٧٢٢) اورمانلق وقصورى دخى مرعالرله قابل زرع اراضيدن عبارتدر .

طاغلر

ولايتك اراضيسى ــ چول جهتنه دوشن ماردين سنجاغنك قسم جنوبيسندن ماعدا ــ عموميتله طاغلق وعارضه‌ليدر . بوطاغلر ايكى سلسله‌يه منقسم اولوب بريسى (طاورس) سلسله‌سنه ايكنجيسى دخى (غاردوسيا) دوز تپه‌سـنه منتهى در (طاوروس) سلسله‌سى « قونيه » ولايتى داخلنده كائن « تكه »

سنجاغنك جهت غربيسنده بولنان « مندوس » طاغندن بدأ ايدن سلسلهٔ عظيمه‌دركه (آسياى صغرى) نك (٥٠٠) كيلومترو طولنده و (٢٠) دن (١٤٠) كيلومترو عرضنده برقطعهٔ وسيعه‌سنى محتويدر بو سلسله‌نك شعباتندن اولان (آنتى طاوروس) طاغى آسياى صغرايى بيوك آسيا قطعه‌سنه الصاق ايلر (طاوروس) سلسله‌سى شواهقندن بعضلرينك ارتفاعلرى سطح بحردن (٣٠٠٠) مترو يوكسكلكنده بولنديغندن بولوطلرا كثريا ديكر طرفه كچه‌ميوب اورالرده بارانك اندر اوله‌رق نزولنه سببيت ويردكلرندن مذكور طاغلرك بر طرفنده‌كى اراضى غايت صولاق وراطب اولديغى حالده ديكر طرفنده‌كى قطعه‌ده دائمى بر قوراقلق حكمفرمادر دياربكر ولايتنك شمال وشمال شرقى وشمال غربيسى ايله مركزنده بولنان جبال متسلسله (طاوروس) سلسله‌سنه تابع اولوب ولايتك جهت شماليه‌سنده واقع اولان (آق طاغ) دن تشعب ايلمشدر . آق طاغدن آيريلان (سيوان) و (پالو) طاغلرى ولايتك حدود شماليه‌سنى تماميله احاطه ايدوب اره‌لرندن جريان ايدن (فرات شرقى) نهرينك ده سواحلنى تشكيل ايدرلر . (سيوان) طاغلرينك جنوب شرقيسندن آيريلان (سيوان) طاغلرى ايسه ولايتك شمال شرقى جهتنده شمالدن جنوبه طوغرى جريان ايدن « بطمان » نهريله « دجله » نك شرق شعبه‌سنى يكديكرندن تفريق ايدر . (پالو) طاغلرندن جنوب شرقى‌يه طوغرى تشعب ايدن « تيمور قاپو » طاغلرى دخى شمالدن جنوبه وشمال غربيدن جنوب شرقى جهتلرينه طوغرى اوزانه‌رق كذا « دجله » نهرينك شرق وغرب شعبه‌لرينى بربرلرندن آيررلر . (پالو) طاغلرينك شعباتندن اولوب ولايتك شمال غربى حدودنده بولنان « محراب » و « كومالك » و « ارغنى » طاغلرى « كولجك » كولى ايله دجله نهرلرينك شرق شعبه‌لرى سواحلنى تشكيل ايدرلر « محراب » طاغنه تابع اولوب قسم شماليده واقع اولان « بوصه » كرواوان چمن « شيخلر »

چونکش » طاغلری فرات وادیسنی دجله حوضه‌سندن تفریق ایدرلر . اشبو طاغلرك کوبکی اولان « قره‌طاغ » یکننظرده باشلو باشنه وهیچ برطاغ ایله ارتباطی یوق کبی کورینورسه‌ده حقیقتده « طاوروس » سلسله‌سنك برشعبه‌سی اولدیغی کبی دیاربکر شهرینك اطرافنده بولنان سائر تپه‌لرده اشبو سلسله‌یه مربوطدرلر . ذکر اولنان جبال متسلسله‌نك محتوی اولدیغی اراضی مستقیم اولمیوب شمال غربیدن جنوب شرقی‌یه طوغری مائلدر . حتی « محراب » طاغنك اتکی سطح بحردن « ۱۰۰۰ » مترو مرتفع اولدیغی حالده چوله طوغری اینلدکجه « ۲۲۵ » مترویه تنزل ایلمکده‌در .

ایکنجی سلسله دخی ولایتك جنوب غربی وجنوب شرقی جهتلرنده واقع اولان طاغلردرکه بونلرده جزره قضاسی جوارنده بولنان « جودی » طاغندن تشعب ایلمشلردر . جزره ، مدیات ، ماردین ، دیرك قضالری داخلنده بولنان طاغلرك‌ده کوبکی « جودی » طاغیدر . بوطاغلرك اوزرنده غایت صغوق ولطیف صولر کوزل هوالی یرلر بولنور . یازین دیاربکرده حس اولنان حرارت مزعجه‌دن طاغلرده اثر یوقدر .

داخل ولایتده کراسته اخراجنه صالح اورمانلرك فقدانی حقیقةً شایان تأسفدر . وقتیله بوحوالی‌یه زینت بخش اولان واسع اورمانلر معموریت محلیه‌یی تزییده خادم بولنمش ایکن مملکتك قرون اولی ووسطاده اوغرادیغی مجادلات متوالیه ایله اورمانلرك امر محافظه‌سنه اهالی طرفندن اعتنا ایدلمامسندن طولایی اومنابع ثروت وعمران محو ونایاب اولمشدر . شمدی خویلین ، زیب ، دیرك طاغلرندن چیقاریلان میشه اغاجلریله آنجق لوازم احراقیه تدارك ایدیله بیلیر کراسته‌لرك دخی قسم اعظمی صورت مخصوصه‌ده تشدیرلمکده اولان اغاجلردن برقسم قلیلی‌ده جویز اغاجلرندن استحصال ایدلمکده‌در .

نهرلر

« فرات شرقی » نهری پالو قضاسی وسطنده وشرقدن غربه طوغری جریان ایلمکده‌در . بونهر بتلیس ولایتی داخلنده موش سنجاغندن نبعان ایدن « قونق صو » ایله برلشوب ولایت حدودینه کیره‌رك‌و ٨٥ کیلو مترو طول جریانیدن صکره درسیم سنجاغی داخلنده ظهور ایدن « بری‌صویی » ایله قاریشه‌رق معمورة العزیز ولایتنه کچوب « کبان معدنی » جوارنده‌دخی ارضروم ولایتندن نبعان ایدن قره‌صو یی الوب فرات نهرینی تشکیل ایلر ؛ بعده تکرار حدود ولایته دخول ایله‌چرمیك وسیورك حدودغربیسندن حلب ولایتنه داخل اولور . فرات نهرینك پك‌چوق آیاقلری‌دیاربکرولایتی داخلندن نبعان ایله نهر مذکوره التحاق ایلمکده‌درکه بونلرك اك بیوکی خابور نهریدر .

دجله نهری — دجله آسیای عثمانینك فراتدن صکره‌اك بیوك نهری وتاریخجه اك زیاده شهرت قزانان انهارندن بریدر بونهر کولجك کولندن آیریله‌رق معدن‌قصبه‌سی اوکندن وارغنی ناحیه‌سنك (٣) کیلومترو شمالندن کچوب اورادن اکیل ناحیه‌سی یانندن جریانده قریهٔ مذکوره جوارنده بولنان قورشـون معدنندن (شرق شعبه‌سنی) الوب یوانی تغییر وبرخط منحنی ترسیم ایدرك جنوبه طوغری (٣٥) کیلومترومسـافه قطع ایلدکدن صکره دیاربکر شهرینك شرق طرفندن مرور وبعده‌شهرمذکورك (٨) کیلو مترو جنوبنده تکرار برخط منحنی تشکیلیله غربدن شرقه و(سعرد) سنجاغنه ملحق (اروه) قضـاسنك غرب جنوبی حدودنده تبدیل مجری ودیاربکر ولایتی داخلنده کائن (ماردین) سنجاغنك جهت شرقیسندن جریان ایدرك جزره‌نك وسطندن بالمرور موصل ولایتنه داخل اولور . دجله نهرینك دیاربکر ولایتی

داخلنده‌کی طول جریانیسی (٣٥٠) کیلو مترودر . بونهرك منبعی (١٠٠٠) متروارتفاعنده بولندیغی حالده دیاربکر شهری اوکنده (٥٢٥) وجزره وسطنده دخی بو ارتفاع (٢٨٠) مترویه تنزل ایلدیکندن جریاننك شدتنی صوك درجه تزیید ایلمکده‌در . دجله‌یه شدت جریانندن کنایه اوله‌رق عربلر دجله یونانیلر (تیغروس) موسویلر (هیده‌کل) عنواننی ویرمشلردرکه بو اوچ کلمه‌نك معناسی قپلان دیمکدر . دجله نهری برچوق اراضیٔ منبته داخلنده جریان ایتمکله برابر مزروعاتجه بوندن ایدیلان استفاده فراته نسبتله پك آزدر .

مجراسنك طولاشقلی وعمقنك اختلافی ایله برابر عمومیتله طاغلر آره‌سنده جریان ایلدیکندن شمدی‌یه قدر (کالك) دن بشقه برواسطهٔ نقلیه استعمال اولنه‌مامشدر . دیاربکر شهری اوکنده دجله نهری اوزرنده بنا اولنمش جسیم وکارکیر برکوپری واردرکه ملوك امویه‌دن (هشام) طرفندن بنا اولندیغی روایت اولنمقده‌در بوجسر عظیم امویلر زماننده فن معمارینك واصل اولدیغی درجهٔ عالیه‌یه برنمونه اوله‌بیلیر . بوکوپرینك سریانی پطریقلرندن یعقوب طرفندن انشا ایدلدیکنه دائر سریانیلرك چیقاردقلری روایت ـ سریانی پطریقلکی بوحوالینك ممالك محروسهٔ شاهانه‌یه الحاقندن صکره تشکیل اولندیغی جهتله ـ بی اساسدر .

دجله نهرینه دیاربکر ولایتی داخلنده قاریشان آیاقلرك عددی اوتوزدرت دانه اولوب الك مشهوری (بطمان ، رضوان ، بهتان) نهرلریدر . دجله‌نك (شرق ایاغی) لیجه قضاسنه (٣) ساعت مسافه‌ده واقع محله قربندن نبعان ایله جنوبه طوغری سکسان کیلو مترو طول جریانیدن صکره دجله نهریله برلشور . (بطمان) نهری ایسه بتلیس ولایتی داخلنده کائن (صاسون) و (قلب) قضالرندن ایکی آیاق اوله‌رق نبعان ایله دیاربکر ولایتی داخلنده

كائن (سيلدان) و (بشيری) قضالرندن كچه‌رك (زور كويك) (٥) كيلومترو جهت جنوبيسنده واقع حسنكيف ناحيه‌سنده دجله نهرينه منصب اولور . طول جريانيسی تقريباً (١٠٠) كيلومترو اولوب وسائط نقليه‌سی كلك‌در . اوزرنده غايت رصين وآثار عتيقه‌دن معدود وصنعتلی بر كوپری واردر بونهرك صولرندن مزروعات پك آز مستفيد اولور . بونهردن ماعدا ولايت داخلنده دجله نهرينه قاريشان صولرك اهميتليلری (انبار ، جانغجاغ ، سيدان) چايلريدر

{ كولجك }

دياربكر ولايتی داخلنده ومحراب طاغنك شمال شرقی جهتنده كائن اولان كولجك كوليده اولدقجه ذكره شايان‌در . بوكولك مساحهٔ سطحيه‌سی ٥٠ كيلومترو مربعی اولوب درينلكی ايسه سواحلده ١ وسطنه طوغری كيدلدكجه ٧٠ دن ٩٠ مترويه واصل اولمقده‌در كولك صولری طوزلی اولوب درونده بيلان بالغی وامثالی باقلر بولنديغی كبی سواحلنده دخی پوستلری اوروپاده پك رغبتلی اولان و « قوندوز » نامی ويريلان حيوانات دخی كثرتله بولنور .

{ مملحه }

ولايت داخلنده‌كی ليجه قضاسی جوارنده برده مملحه واردر مملحهٔ مذكوره دياربكر شهرينك ٧٧ كيلومترو شمال شرقيسنده و ليجه قضاسنك اون بر كيلومترو شمالنده واقعدر مربری ٧ و ١١ مترو درينلكنده ايكی قيو ايكی حوض و ٦٥ طاوه موجود اولوب سنوی ٢٥٠٠٠٠ كيلو غرام طوز اخراج وهمان سنه‌سی ايچنده صرف واستهلاك اولنمقده‌در . ليجه مملحه‌سندن چيقاريلان طوزلر ولايتك طوزجه اولان احتياجاتنی كاملاً ازاله‌يه كفايت

ایتمدیکندن بوبابده‌کی نقصان واحتیاج « سعرد » سنجاغی داخلنده‌کی مملکتلردن اکمال واستیفا قلنور .

{ معادن }

وقتیله داخل ولایتده علم طبقات الارض والمادنه توفیقاً اجرا قلنان تحریات نتیجه‌سنده بك چوق قیمتدار معدنلر کشف واخراج قلنمشدر بونلردن بش عدد معدن وبر عدد چاقل طاشی اوجاغی میدانده‌در بوطاش اوجاغی عرینه قضاسنك مرکزی اولان صاور قصبه‌سی جوارنده بولنمقده‌درکه حاوی اولدیغی معدن جام اعمالنده استعماله غایتله صالحدر دیکر بش معدندن ایکیسی واپور کموری اولوب بری سیوان قضاسنه تابع حضرو ودیکری جزره قضاسی داخلنده حاجی بهرام ناحیه‌لرنده کائندرلر . قصور قالان اوچ معدندن ایکیسی باقر وبریده قورشون معدنیدر قورشون معدنی اکیل ناحیه‌سنه تابع برچمان قریه‌سنده بولنوب ملتزم معرفتیله چیقارلمقده‌در پالو قضاسنه ملحق هوشین ناحیه‌سنده بولنان باقر معدنیده بر وقتلر ملتزم معرفتیله اخراج اولنمقده ایکن خیلی زماندر متروك ومعطل قالمشدر .

ارغنی قصبه‌سنده بولنان باقر معدنی ٥١٢ تاریخنده کشف اولنوب الآن حکومت سنیه حسابنه ایشلدلمکده‌در بومعدنلره دائر مقدما نشر اولنان سالنامه‌لرده معلومات مکمله اعطا اولندیغی جهتله بوراده تکرارندن صرف نظر قلنمشدر .

ولایتك اقلیمی

دیاربکر ولایتنك مواقعی اکثریتله منبت ومحصولداردر . تاریخ قدیمك اکثر صحایفی بوقطعه ایله اشتغال ایدر اقلیم وهواسنك اعتدالی ومناظر طبیعیه‌سنده‌کی کوزللکك کمالی جهتیله بودائره داخلنده

یشایان انسانلر ذکاوت فطریه ایله مفطوردرلر . دیاربکرده اسباب عمران تماماً موجوددر . اراضیٔ منبته وانهار نافعه ایله برچوق دره‌لر ولایتك هرطرفنی تزیین ایلر ، طاغلری معادن متنوعه ، خرابه‌لری آثار عتیقه ایله مملودر .

ولایتك اکثر جهتنك آب وهواسی لطیف ایسه‌ده یالکز دیاربکر شهری ایله نصیبین قصبه‌سنده دائمی صتمه‌لر حکمفرمادر . بوراده فصول اربعه منتظماً وتمامیله اجرای حکم وتأثیر ایلر . شمال طرفلرنده تشرین ثانینك صوك کونلرنده قار یاغمغه باشلار ، شدت شتا وبرودت کانون اولك اواخرینه طوغری بدأ ایله شباط نهایتنه قدر دوام ایدر . موسم شتاده سانتیغراد تحت الصفر ٥ و١٠ درجه‌لرنده جولان ایدوب اندر اوله‌رق ١٥ درجه‌یه تنزل ایتدیکی کورلمشدر . موسم صیفده ایسه درجهٔ حرارت کولکه‌ده ٣٦ — ٣٧ وبعضاً ٣٩ درجه‌یه واریر . ولایتمزده سنه‌ده ایکی آی قار ، بش آی یاغمور یاغوب بش آی دخی متمادی قوراقلق اولور . بواحوال شاذ اوله‌رق تبدل ایدرسه‌ده حکمسزدر .

فصول اربعه

ایلك بهارك	بدایتی	مارتك	٨	نجی	کونی صباحلین ساعت	١	و	٣٦	دقیقه
یازین	»	حزیرانك	٩	نجی	» اقشام اوزری	١١	و	٥٩	»
صولغبهارك	»	ایلولك	١٠	نجی کیجه‌سی	»	٤	و	٤٥	»
قیشك	»	کانون اولك	٩	نجی	»	٩	و	٤٤	»

ایلك بهارك امتدادی	٩٣	کون	١٠	ساعت	٢٣	دقیقه‌دن عبارتدر
یازین »	٩٣	»	٣	»	٤٦	»
صوك بهارك	٩٠		٤		٥٩	
قیشك	٨٩		٣		٥٢	

ابتداى ربيع مارتك	٨	نجى كوننده وقوع بولور	
« خريف ايلولك	١١	كيجه‌سنده	
رأس السرطان حزيرانك	٩		
انقلاب شتوى كانون اولك	١٠		

مرعالر وحيوانات

داخل ولايتده پك چوق مرعا اولوب بونلردن نصيبين وجزره طرفلرنده‌كى چايرلر پك مشهوردر . موسم حصادده على العموم عشائر حيواناتنى رعى ايچون بو چايرلره كوتوررلر . ولايت داخلنده حيوانات وحشيه ، واهليه ايله طيورك انواعى كثرتله بولنور . على الخصوص حيوانات اهليه‌دن قيون وكچى پك چوق اولوب قويونلرك يپاغيلرى مرينوس قويونلرينك يپاغلرينه پك زياده مشابه اولديغى كبى كچيلرك قيللرى دخى چوق يوموشاقدر . موجود اولان قيونلرك عددى ٦٦٨٧٤٤ وكچيلرك عددى‌ده ٣٦٣٨٨٦ وبونلردن استحصال اولنان يپاغينك اثمانيده سنوى التمش بيك عثمانلى ليراسى تخمين اولنيور .

بو يپاغيلردن برمقدارى هر سنه ممالك اجنبيه‌يه اخراج اولنديغى كبى ٣٧٠٠٠ ليرا قيمتنده دخى قويون وكچى ولايات سائره‌يه كوندريلور ' يعنى بو ولايت تجارتنك همان نصفنى قويون وكچى ايله يپاغى اخراجاتى تشكيل ايدر . بو قويونلردن ماعدا ٢٠٠٠٠ صغير و ٨٠٠٠ مانده بولنوب بونلرده يالكز خصوصات زراعيه‌ده استيفاده اولنور ، استحصال اولنان محصولاتك نقلى ايچون مركب ' استر ، فرس ، دوه قوللانيلور بونلردن ٤٢٠٠٠ مركب ٢٣٠٠٠ استر ٤١٠٠٠ فرس ٢٠٠٠ دوه واردر . دوه‌لر ولايتك جنوب جهتلرنده‌كى عشائر آره‌سنده چوقدر . مركبلر اوفاق واسترلر ايرى وتوانادرلر .

آنلرك بر قسمی عرب جنسنه منسوب اولوب خصوصیله قسراقلری پك مقبولدر .

حیوانات وحشیه زمره‌سندن اسمر آیو، صیرتلان، قورد، طاوشان، قزل تلکی، یبان طوموزی ، جیلان ، کیلك ، یبانی کچیلر طاغلرده پك چوقدر .

اجناس طیوردن دخی شاهین ، بایقوش ، قارغه ، آردج قوشنلك مختلف نوعلریله اسمر وسیاه قره طاووق ، چایر قوشی ، اون درت نوع کوکرجین ، قر وقزل وسیاه ککلك ، باقاسه ، چیل قوشی ، بیلدرچین ، طوی قوشی ، یبان اوردکی ، بالقجیل ، قاز وقوغو قوشلری) پك کلیتلیدر .

عدد نفوس

دیاربکر ولایتنك عدد سکنه‌سی ٤٧٠٧٦٠ نفوسدن عبارتدرکه بونك ٢٥٥٩٩٣ نفری ذکور و ٢١٤٧٦٧ نفری اناثدر .

ولایتك نفوس عمومیه‌سی مذهب اعتباریله تفریق اولنه‌جق اولورسه ٣٧٥٥٢٨ مسلم ٢٠٥٨٢٨ ذکور ١٦٩٧٠٠ اناث ٤٨٢٢٥ ارمنی ٢٤٦٨٥ ذکور ٢٣٥٤٠ اناث ٢٢٧٤٨ سریانی ١٢٥٠٦ ذکور ١٠٢٤٢ اناث ١١١٦٥ قتولك ٥٩٤٥ ذکور ٥٢٢٠ اناث ٥٥٥٤ پروتستان ٢٩٨٧ ذکور ٢٥٦٧ اناث ٢٧٩٦ یهودی ١٤٣٤ ذکور ١٣٥٨ اناث ١٧٨٢ یزیدی وقبطی ١٠٤٩ ذکور ٧٣٣ اناث ١٥٠٠ اورتودوقس ٧٥٦ ذکور ٧٤٤ اناث ١٤٣٩ کلدانی ٧٧٦ ذکور ٦٦٣ اناث و ١٩ نفوس تبعهٔ اجنبیه‌دن عبارت اولدیغی کوریلور .

اون طقوز نفوس تبعهٔ اجنبیه‌دن ماعدا دیاربکر ولایتنك سکنه‌سی اولان ٤٧٠٧٤١ نفوس اهالی جملهٔ عثمانلیدر بناءً علیه دیاربکر ولایتی اهالیسی عموماً سلطنت سنیه‌نك تعالی وتمادئ شان وشوکتی آرزوی جدیسیله متحسس بولنیورلر داخل ولایتده اهالینك قسم اعظمی ترك وعرب وکردجه تکلم ایدرلر .

(عشائر)

دياربكر ولايتی داخلنده بولنان خيمه نشين عشائرك بولندقلری محللر زيرده بيان اولنور :

ميللی — بوعشيرت ايكی فرقه‌دن عبارتدر . برنجيسی ويرانشهر طرفلرنده خيمه نشين اولان تماوی قبيله‌سيدر ، ايكنجيسی رأس‌العين ايله ماردين آره‌سنده بولنان قبيله اولوب موسم زراعتده خيمه‌لری وبوموسمك غيرنده اقامتلرينه مخصوص قريه وخانه‌لری واردر اغنام وقوزی ودوه وحيوانات سائره ايله تجارت كافيه‌ده بولنورلر .

طی — بوعشيرت وقتيله عشائر صغيره‌دن معدود ايكن بعض اسباب اوزرينه بكاره غنامه جبسين هرب الساده عشيرتلری و جبور عشيرتنك برفرقه‌سيله اتحاد ايدرك تخميناً ٣٠٠٠ خيمه قدر كثرتلی بر نفوسه بالغ اولمشدر . نصيبين قربنده جاغجاغ [١] نهری اوزرنده مسكوندرلر عشيرت مذكوره مالك اولدقلری ياغی وروغن ساده وقيون وقوزيلريله تجارتده بولندقلری كبی اولدقجه زراعتله‌ده اشتغال ايدرلر . ملبوساتلری ايچون محتاج اولدقلری اشيا وماكولاتلری ايچون اقتضا ايدن ذخيره‌يی چوله جوار اولان اهالئ مسكونه‌دن اشترا ايدرلر .

جبور — عشيرت مرقومه نصيبين طوپراغنده زراعتله مشغولدرلر .

ميران — بوعشيرت جزره قضاسی داخلنده اغنام وآت واستر يتشديرمكله مشغولدرلر استرلری مشهوردر .

(١) جاغجاغ صويی نصيبينك جهت شماليسنده و ٤ ساعت مسافه‌ده و (اليان) قريه‌سنده (آق‌صو) و (قره‌صو) ناملريله ايكی منبعدن چيقوب تصادف ايتدكاری مزارعی سقی ونصيبين قصبه‌سی پيشكاهندن جريانله اشاغيده رأس‌العينك خابور نهرينه منصب اولور بونك مزروعاتجه‌ده فائدهٔ عظيمه‌سی واردر .

کیکی ـ بو عشیرت ایکی فرقه‌دن عبارتدر «کیکی ترکان» و «کیکی خلجان» موقع اقامتلری رأس‌العین ایله ماردین آره‌سنده بعض محللردر زراعت وتجارتلری میللی عشیرتی کبیدر .

قره‌کچی ـ بو عشیرت سیورك ویکیشهر آره‌سنده خیمه نشین اولوب زراعتلریله اشتغال ایدرلر موسم زراعتك غیری وقتلرده قریه وخانه‌لرنده متمکندرلر .

« شرابی » ـ بو عشیرت «خابور» [۱] نهری اوزرنده بولنوب حیوانلردن حاصل اولان خیلوجه روغن ساده‌یی صاتەرق تعیش ایتمکده‌درلر .

« دقوری » ـ بونلرده رأس‌العین وماردین آره‌سنده بعض اراضیده اقامت ایدرلر حال وحرکتلری زراعت وتجارتلری میللی عشیرتی کبیدر .

طرق

دیاربکر ولایتنك تسویه اولنمش شوسه‌لرینك طولی جمعاً « ٤١٨ » کیلو مترو ۳۰ مترو اولوب ایکی مهم ومشهور طریقدن عبارتدر .

بری دیاربکر شهرنده بغداد جاده‌سنه ملاصق اولان سامسون طریقیدرکه ولایتك غرب شمالی حدودنده و ۱۵۰۰ مترو ارتفاعنده بولنان « دوه‌بویی » طاغنی آشوب ۹۷۵ مترو ارتفاعنده‌کی « ارغنی » معدنی کچه‌رك ٦٢٥ مترو ارتفاعنده اولان دیاربکر شهرینه منتهی اولور .

---

(۱) « خابور » نهری رأس‌العینده بولنان «عین زرقا، عین الورد، عین الموت، عین انبوس، عین المغان، عین الکبریت » نام عیون ایله اوجوارده‌کی عیون سائره‌دن چیقوب رأس‌العین قصبه‌سنك اون دقیقه اشاغیسنده عموم شعبه‌لریله بولشوب کسب جسامت ایدرك جبل «عبدالعزیز وکوکب» آره‌سندن مروریله خابور طرفلرنده نهر فراته دوکیلور ازمنهٔ قدیمه‌ده شونهرلردن آچیلان جدوللرك ممرینه تصادف ایدن اراضینك چوغنی سقی ایله زراعتجه پك بیوك استفاده‌یی موجب اولورایمش وقتیله یاپیلان سدلرك اثرلری حالا باقیدر .

شوسه‌نك بوقسمی ۱۱۳ كيلومترودر [حدود ولایتدن معدنه قدر ۲۵ ومعدندن دیاربكره قدر ۷۸ كيلومترودر] بوشوسه دیاربكر شهری وسطنی مستقیماً قطع ایلدكدن صكره ماردین سنجاغنه طوغری آیریلورکه بوده ایكنجی بغداد طریقنی تشكیل ایدر . بویول دیاربكردن باشلیه‌رق ماردینك حدود جنوبیه‌سنده بولنان «كلحرین» قریه‌سنه واصل اولورکه بوقسمك طولی ۱۶۰ كيلومترو ۵۲۰ مترودر [دیاربكردن ماردینه ۹۳ كيلومترو ۶۳۰ مترودر وماردیندن «كلحرین» قریه‌سنه قدرده ۱۲ كيلومترو ۶۹۰ مترودر] بغداد طریقنه ملاصق اولوب طولی ۱۱۳ كيلومترو اولان برنجی قسمك اوزرنده‌كی شوسه‌لر اكمال اولنمش ایسه‌ده كوپریلرك كافه‌سی اخشاب اولدیغی جهتله تدریجاً كارگیره تبدیل اولنمقده‌در .

۱۳۱۸ سنه‌سی ظرفنده «قلندان» كوپریسنك اماناً تعمیراتی وفرنكلر كوپریسی ایله قالخانه هاون بیشكاهنده قرق مترو یكرمی سانتیمترو طولنده ودرت بچق مترو ارتفاعنده‌كی كارگیر سد دیوارینك احاطه‌سی ومجدداً انشاآتی ختام بولدیغی كبی اون مترو آچیقلغنده‌كی «برتوص» كوپریسنك متعهدی معرفتیله اوچ مترو ارتفاعنده كنار ایاقلری بكیدن انشا قلنمش وقسم متباقیسی دخی ایلك بهارده اكمال اولنه‌جقدر بوندن ماعدا ۳۱۹ سنه‌سی ظرفنده اللیشر سانتیمترو آچیقلغنده اون منفذ ایله ایكی مترودن اون مترویه قدر مختلف آچیقلقلرده اون التی كوپرینك كارگیره تحویلاً ومجدداً انشالری مقرردر .

طریق مذكورك محتاج تعمیر اولان محلری هرسنه عمله‌ٔ مكلفه ایله منتظماً ومكملاً تعمیر اولنمقده وحتی ۳۱۸ سنه‌سنده ۲۹٤۲,۸۷ مترو مكعب شوسه ۲٤۹۰۱,٤۰ مترو مكعب تسویهٔ ترابیه وتطهيرات اجرا و ۲۲۸,۹۰ مترو مكعب خرجلی و ٤٤۹٥,٥۱ مترو مكعب قوری استناد دیوارلری انشا قلنمش وبو اوغورده ۱۹۱۸۸ عمله‌ٔ مكلفه یومیه‌سیله بدلات نقدیه‌دن

٥٤٧٩٧,٧٥ غروش صرف ايدلمش و ٧٤٤ مترو مكعب قيرمه شوسه دخى طريق كنارنده موجود بولنمشدر .

موصل ولايتى حدودنده ١٠٧ كيلومترو ٥٠٠ مترو محللك اولجه كوپرى وشوسه‌لرى تعمير اولنوب ٢٠٠ كيلومترو ٥٠٠ مترو محللك دخى هنوز انشا آتنه مباشرت اولنمامشدر اكمال اولنان قسم داخلنده محتاج تعمير اولان شيخانك « شمس » كوپريسندن « مشكين » قپوسنه قدر اولان طوللك تعميراتى متعهدينه احاله اولنوب كچن سنه ظرفنده ٨٦٠٠ مترو مكعبى تسويهٔ ترابيه ٨٨٠٠ مترو مكعبى شوسه ايكى عدد قسيس ١٧٢ مترو طولنده قورو ديوار ٤٧ مترو طولنده خرجله ديوار عملياتى اجرا قلنمشدر .

دياربكر شهرندن بتليس وحلب ولايتلرى حدودلرينه قدر ايكى مهم طريق دها واردر برنجى قسم دياربكردن بدأ ايله دجله نهرى اوزرنده‌كى مشهور كوپريدن وسيلوان قضاسنك مركزى اولان مفارقين قصبه‌سندن كچوب بطمان نهرى ساحلنده نهايت بولور بوقسم داخلنده ١١ كيلو مترو محللك كوپرى وشوسه‌لرى اكمال اولنديغى كبى ٣٠ كيلو مترو ٩٦٦ مترو شوسه و ١٥ كيلو مترو ٤٥٩ مترو تسويهٔ ترابيه‌سى اكمال اولنمش و « ٥٠ » كيلو مترو ٤٨ مترو محله هنوز مباشرت اولنمامشدر اشبو مهم طريق عسكرى اوزرنده ومنتهاى حدودده واقع اولوب بركوزى يكرمى مترو آچيقلغنده ودرت كوزلى جسيم كارگير بطمان كوپريسنك برنجى قسم تعميراتى متعهدى معرفتيله اجرا قلنمقده وايكنجى قسم تعميراتك مناقصه‌سى اجرا ايدلمكده بولنمشلردر . بوقسم داخلنده ١١ كيلو مترو ٢٧ مترو محللك كوپرى وشوسه‌لرى اكماله اولنديغى كبى ٣ كيلو مترو ٩٢٣ مترو شوسه ٥ كيلو مترو ٧٤٩ مترو تسويهٔ ترابيه‌سى اكمال اولنمش و ٥٩ كيلو مترو ٨٠١ مترو محله هنوز مباشرت اولنمامشدر

حلب ولايتى حدودينه قدر اولان ديكر قسمك ٩١ كيلو مترولق محلنك

كوپری وشوسه‌لری اكمال اولنوب ٥٥ كيلو متروالق محله هنوز باشلانمامشدر
بوقسمدن ٨ كيلو مترو ١٦٤ مترو محلك انشاآتی متعهدلره احاله اولنمش،
التموز اللی مترو مكعب شوسه ٢٦٤١ مترو مكعب تسويهٔ ترابيه عملياتی ايله
طريق كنارنده ٤٤٩٠٠٠ مترو مكعب قيرلمش شوسه‌طاش احضار ايدلمشدر .
قسم مذكور داخلنده دياربكردن كوزلی‌يه قدر ١٢ كيلو مترو ١٦٤ مترو محلك
تعميری متعهده احاله ازلنارق بوسنه ظرفنده ١٠ مترو عرضنده‌كی قسمدن
٥٠٠ مترو محلك تسويهٔ ترابيه‌سی وشوسه وقوم فرشياتی اجرا اولنديغی كبی
٧ مترو عرضنده بولنان متباقی قسمدن ٥٠٠٠ مترو طولنده تسويهٔ ترابيه
وشوسه فرشياتی ايله ينه بوقسم داخلنده‌كی ايكی كوزلی كارگير كوپرينك مجدداً
انشاآتی اكمال اولنمشدر . لجه وسيلوان ارءسنده واقع وآثار عتيقه‌دن معدود
اولوب برنقطهٔ مهمه‌ده بولنان انطاق كوپريسنك دخی برقسمی بوسنه تعمير
ايديلهرك بقيهٔ تعميرات ايلك بهاره تعليق اولنمشدر .

زراعت

دياربكر ولايتنی تشكيل ايدن اراضينك فطرتدن آلديغی حصهٔ فيض وبركت
فوق العاده‌در . بوطوپراقلرده ليمون ، پورتقال ، خرمادن بشقه هردرلو
ذخائر وفواكه يتشديريله بيلير . اراضينك قوهٔ انباتيه‌سی بردرجه‌ده‌دركه
طوپراغی كوبرەلەمك وصور سائره ايله تربيه واستحضار ايتمك كبی تكلف واهتمام
اختيار ايدلمكله برابر ينه زراعتدن اولدقجه استفاده اولنور .

ولايتك باشلوجه محصولاتی بغدای ، ارپه ، داری ، مرجمك ، فصوليه ،
پرنج ، صوصام ، كتن تخمی ، پاموق مازو ، ميان كوكی ، صوغان ، صارمساق
اولوب نشو ونمالری اقاليم حاره‌يه خاص اولان سائر ميوه‌لر دخی يتشير .
درت سنه اول جلب اولنان مأمور مخصوص معرفتيله فدانلقلر تأسيس وتكثير

ایدلمشدر . دجله نهری سواحلنده یتیشان قاوون وقاربوزلرك کرك لذتده وکرك جسامتده مثللری نامشهوددر . بوقاربوزلرك اللی قیه وقاوونلرکده یکرمی بش قیه ثقلتنده اولدیغی چوق کره‌لر کورلمشدر .

صنایع وتجارت

بوولایت اوللری صنایعجه شهرت عظیمه‌یی حائز ایدی . ازمنهٔ قدیمه معمولاتی اوله‌رق الآن آتیقه مقامنده حفظ اولنان اشیا مملکتك وقتیله صنعت نقطهٔ نظرندن احراز ایتمش اولدیغی ترقیاتك درجه‌سنی ارائه ایدر . اوروپا امتعه‌سنه رغبت، کوره‌نك سنه‌سنه تبعیت ایدلمدن اول ــ شال وخالی کبی بعض امتعه مستثنا اولمق اوزره ــ صرف واستعمال اولنان بالعموم حوایج ضروریه ومزینات یرلی صنعتکارلرك محصول چیره‌دستی مهارتلری اولدیغی کبی داخل ولایتده اعمال اولنان اشیای نفیسه‌یه خارجدن دخی رغبت ایدلمکده ایدی . اختلاطك تکثری اشیا وامتعهٔ خارجیه‌یه اولان رغبتك تزایدینی ایجاب ایتدیکندن معمولات داخلیه‌یه اولکی کبی اعتبار ایدلمامکه وبناءً علیه صنایع یواش یواش تدنی ایلمکه باشلادی ایسه‌ده ولایتمز صنایعجه حائز اولدیغی اهمیت مخصوصه‌یی حالا محافظه ایتمکده وهردرلو منسوجات حریریه وقطنیه ایله قیومجیلق، سراجلق، شروبجیلق، باقرجیلق، تیمورجیلك، دباغلق، صنایعی ایله ماردینده یتیشن وبطم تعبیر اولنور برنوع فستق یاغندن اعمال اولنان صابونك اعمالاتنه دوام اولنمقده‌در .

وسائط نقلیه‌نك فقدانی جهتله ولایتك معاملات تجاریه‌سی استعدادی نسبتنده ترقی ایده‌مامکده‌در . زراعتك ده محدود بر دائره داخلنده قالمسنه بوفقدان وسائط سبب اولمقده‌در . مع مافیه ولایتك تجارت عمومیه‌سی بعض ولایات متجاوره‌یه نسبتله مترقی صاییله بیلیر .

دیاربکردن اسکله‌لره اولان مسافه :

اسکندرون ساعت ۱۲۰ طربزون ساعت ۱۰۹ صامسون ساعت ۱۴۴

متجاور ولایات وسنجاق مرکزلرینك دیاربکره اولان مسافه‌لری :

مرکز ولایت	سنجاق مرکزی	مسافه ساعت	
بتلیس		۴۸	سیاوان طریقیله
	سعرد	۳۳	بشیری »
	گنج	۲۷	لیجه
	موش	۳۷	گنج
وان		۷۶	بتلیس
	جوله‌مرك حکاری	۵۹	سعرد
موصل		۷۴	نصیبین
	کرکوك	۱۰۸	موصل
	سلیمانیه	۱۲۲	»
	دیرزور	۷۵	نصیبین
حلب		۷۹	سیورك
	اورفه	۳۵	ویرانشهر
	مرعش	۷۸	سیورك
مزرعه (معمورة العزیز)		۲۸	ارغنی معدنی
	خوزات درسم	٤٤	مزرعه
	ملاطیه	۴۶	»
ارضروم		۶۱	گنج
	ارزنجان	۶۸	خوزات

مرکز ولایت	سنجاق مرکزی	مسافه ساعت	
سیواس		٨٢	ملاطیه طریقیله
انقره		١٦٠	سیواس «
	یوزغاد	١٢٤	
	قیصری	١١٥	

{ معارف }

دیاربکرجه معارفك ترقیسی امرنده اخیراً وبالخاصه جلوس میامن مأنوس حضرت پادشاهیدن بری مصروف اولان هممات جدیده‌نك ثمراتی اقتطاف ایدلمکه باشلانمشدر .

داخل ولایتده معارف اداره‌سنه عائد ٣٢٣ مکتب موجود اولوب ایکیسی اعدادی «١٠» دارالمعلمین «١٥» اناث رشدیه‌سی «١٠٠» مکاتب رشدیه «٢٣٠» دخی مکاتب ابتدائیه‌در . معارف اداره‌سی بومکتبلر ایچون سنوی ٢٦٤٥١٠ غروش صرف ایدر. بومکتبلره دوام ایدن طلبهٔ مسلمه‌نك عددی ٥٧٧١ نفوسه بالغ اولمقده‌در .

بومکتبلردن ماعدا اوقاف اداره‌سنه عائد دها برچوق مکاتب ومدارس بولندیغی کبی ملل مختلفه‌یه منسوب برخیلی مکاتب ابتدائیه موجود اولوب داخل ولایتده بولنان ٤٢٧ مکتبده «١٠١٩٣» طلبه تدرس ایتمکده‌در .

{ ادارهٔ حکومت }

دیاربکر ولایتنك اصول اداره‌سی برقاچ دفعه‌لر تبدیل اولنمشدر برخیلی مدت ایالت شکلنده اداره اولنمش و١٢٨٣ تاریخنده ولایت تشکیل قلنه‌رق بتلیس ولایتنك اقسام کثیره‌سی دخی داخل بولنمشیدی برمدت صکره بتلیس ولایتی

و١٢٩٥ سنه‌سنده شمدیکی معمورة العزیز ولایتی تشکیل ایدن قطعه آیرو بوولایته تبدیل ایله دیاربکردن افراز اولنه‌رق ولایتك اداره‌سی هیئت حاضره‌سنه منقلب اولمشدر .

دیاربکر ولایتنده اون درت شهر وقصبه ، اللی یدی ناحیه « ٣٣٢٣ » قریه ایله « دیاربکر ، ماردین ، ارغنی معدنی » نامیله اوچ سنجـاق واردر . مرکز ولایتك شمال شرقی ، وجنوب غربی جهتلرنده واقع ومرکز ولایته تابع آلتی قضا واردرکه [دیاربکر ، سیورك ، دیرك ، بشیری ، سیلوان ، لجه ، قضالریدر] . بونلردن « ١١ » شهر ، « ٥ » قصبه ، « ٢٠ » ناحیه ، « ١٤٢٦ » قریه‌دن مرکب اولوب عمومنك مساحهٔ سطحیه‌سی « ١٨٩٣٠ » کیلومترو مربعیدر . ولایتك جنوب شرقی جهتلرینی احاطه ایدن ماردین سنجاغنه ملحق قضـالر « ٥ » عدد اولوب [ماردین ، عوینه ، مدیات ، نصیبین قضالریدر] ، بونلرده « ٥ » قصبه ، « ٩٠ » ناحیه ، « ١١٣٩ » قریه‌دن مرکبدر مسـاحهٔ سطحیه‌لری ایسه « ٣٠٧٤٠ » کیلومترو مربعیدر .

ولایتك غرب شمالیسنده بولنان ارغنی معدنی سنجاغنه تابع « ٣ » قضا واردرکه [معدن ، پالو ، چرمیك] قضالریدر . بونلرده « ٣ » قصبه ، « ٢٨ » ناحیه ، « ٧٥٨ » قریه‌دن عبارتدر . مساحهٔ سطحیه‌لری « ٨٥٣٠ » کیلومترو مربعیدر .

« ولایتك واردات ومصارفات عمومیه‌سی »

دیاربکر ولایتنك اوچیوز اون یدی سنهٔ مالیه‌سی واردات ومصارفنی مبین جدولدر :

واردات		مصارفات	
غروش	نوع واردات	غروش	نوع مصارفات
٢,٥٥٧,٩٥٣	املاك ویرکوسی	٢٦٧,٧٠٨	شرعیه
١,٠٨٦,٢٥٧	تمتع »	١,٢٩٣,٧٣٧	داخلیه
١,٧١٦,١٢٨	بدل عسکری	٧٠١,٦٧٦	عدلیه
٤,٢٢٨,٥١٧	اغنام رسمی	١٤,٥١٠	اورمان ومعادن وزراعت مأمورلری
١٣٠	دوه اعشاری		
٦,٣٤١,٨٦٨	مقطوع »	٨٣٠,٣١٧	مالیه
٢٦٥,٠٠٠	امانت »	٢٣٣,٩٩٥	معاشات ذاتیه
٢٤٩,١٩١	املاك امیریه	٣٣٣,٢٨٥	فائض وبدلات
٢٥٩,٤٥٦	رسوم متنوعه	٢,٨٤٤,٦٥٩	ژاندارمه
٢,٠٧٠	اورمان وکراسته رسومی	٣٢٤,٠٧٨	پولیس
٢٨١,٥٠٠	املاك وطاپو خرجلری		
٢٥٤,٤٦٥	محاکم »		
٢٢٣,٣٨٠	حاصلات متفرقه		
١٧,٤٦٥,٩١٥	یکونـــــ	٦,٨٤٣,٩٦٥	یکونـــــ

(ملحقاتك ولایته اولان بعد مسافه‌سنی مبین جدولدر :)

مرکز قضایه اوچ ساعت مسافه‌سی اولان کویلر مرکزه مربوطاً اداره اولنمقده‌در . بیوك قصبه‌لرك اهالیسی وعشایردن مرکب ناحیه‌لر نواحی تشکیلاتندن بالاستثنا منصوب مدیرلر معرفتیله اداره اولنور .

مرکز ولایته ساعت	مرکز لوایه ساعت	مرکز قضایه ساعت	لوا	قضا	مدیرلك
			دیاربکر	دیاربکر	
٥	٥	٥	»	»	آلتون اقار
٧	٧	٧	»	»	بهارلو
٤	٤	٤	»	»	قرغالی
٧	٧	٧	»	»	سپیاك
١٨	١٨		»	سیورك	
٢٧	٢٧	٩	»	»	بوجاق حضرو
٢٨	٢٨	١٠	»	»	هوشین
٩	٩	٩	»	»	قرجه طاغ «قره بغچه»
٢٣	٢٣	١٤	»	»	یکیشهر «ویرانشهر»
٢٢	٢٢	٧	»	»	قره کچی
١٣	١٣		»	دیرك	
١٨	١٨	٥	»	»	مازی طاغی
٩	٩	٤	»	»	متینان
١٦	١٦		»	بشیری	
٢٠	٢٠	٦	»	»	باخمس
١١	١١	٩	»	»	تپه
١٦	١٦		دیاربکر	سیلوان	
١١	١١	٥	»	»	میردلیان

مدیرلك	قضا	لوا	مرکز قضایه ساعت	مرکز لوایه ساعت	مرکز ولایته ساعت
دیرون	سیلوان	دیاربکر	۳	۱۹	۱۹
شیخ داودان	»	»	۷	۹	۹
حنذوف	»	»	٥	۱۳	۱۳
حضرو	»	»	٥	۱۲	۱۲
	لیجه	»		۱٦	۱٦
کاراز	»	»	٥	۱۱	۱۱
هانی	»	»	٥	۱۲	۱۲
	ماردین	ماردین			۱۸
قوچحصار	»	»	٤	٤	۲۰
	نصیبین	»		۱۲	۳۰
محرکان	»	»	۸	۲۱	۳۳
آلیان	»	»	۱۲	۲٥	٤۳
حباب	»	»	٥	۱٥	۳۰
	جزره	»		۲۹	٤۷
سلوپی	»	»	۱۰	۳۹	٥۷
هزق	»	»	٦	۳۱	٤۱
	مدیات	»		۱٤	۲٤
حسنکیف	»	»	٥	۱۹	۲٤
باصبرین	»	»	۸	۲۲	۳۲
حیزبق	»	»	۷	۲۱	۱۷
کربوران	»	»	۱۰	۲۰	۳٤
	عوینه صاور	دیاربکر		۸	۱٤
حمرکان فوقانی	»	»	۳	٥	۱۷

مركز ولايته ساعت	مركز لوايه ساعت	مركز قضايه ساعت	لوا	قضا	مديرلك
٢٠	٦	٦	ديار بكر	عوينه صاور	عمركان تحتاني
١٦			ارغني معدني	معدن	
١٢	٤	٤	«	«	ارغني
٨	٨	٨			كوران
١٤	٤	٤			عنجوز
٨	٨	٨			اكيل
٥	١١	١١			زاخوران
٩	٨	٨			پيران
١٥	٦	٦			پردنج
١٦	٦	٦			قلليش
٢٢	٦	٦			بهرماز
١٩	٧	٧			عبدالان
١٠	٧	٧			دمورلى
٢٥	١٢			پالو	
٢٣	٩	٣		«	قره جور
٢٩	١٥	٣			بولانق
٢٢	٩	٨			ويشين
٢١	٢٠	٨			قره بكان
١٨	١٩	٧			سيوان
٢٧	١٩	٧			اوخى
٢٨	٢٠	٨			كوكدره
٢٤	١٦	٤			هون
١٨	٩			چرميك	
٢٤	١٤	٦		«	زوطان
٢٦	١٤	٨			قوناغى
٢٣	١٤	٥			مديه
٢٥	١٤	٧			چونكش
٢٧	١٢	٩			منصورى

دياربكر ولايتى ژاندارمه آلاينك

آلاى اركانى			صنف پيادكان											صنف				
آلاى قوماندانى	آلاى امينى	يكون	آلاى بكى	بيكباشى	طابور كاتبى	يوزباشى	ملازم اول	ملازم ثانى	چاوشان	بلوك امناسى	اونباشيان	نفرات	يكون	يوزباشى	ملازم اول	ملازم ثانى	چاوشان	بلوك امناسى
١	١	٢		١		٢	٣	٣	١٢	٣	٢٤	١٨٤	٢٣٣	٣	٣	٣	١٥	٣
				١		٢	٢	٢	٨	٢	١٦	١١٨	١٥١	٢	٢	٢	١٠	٢
				١	١	٢	٢	٢	٨	٢	١٦	١٠٦	١٤٠	٢	٢	٢	١٠	٢
		٢	١	٢	١	٦	٧	٧	٢٨	٧	٥٦	٤٠٨	٥٢٣	٧	٧	٧	٣٥	٧
								١					١			١		
		٢	١	٢	١	٦	٧	٨	٢٨	٧	٥٦	٤٠٨	٥٢٤	٧	٧	٨	٣٥	٧
					٢	١							٣					
		٢		٣	٣	٧	٧	٨	٢٨	٧	٥٦	٤٠٨	٥٢٧	٧	٧	٨	٣٥	٧

موجودینی مبین جدولدر :

طابورلرك نومروسی	سواریان			سیاره صنفی											
	اونباشیان	نفرات	یکون	بیکباشی	طابور کاتبی	یوزباشی	ملازم اول	ملازم ثانی	چاوشان	بلوك امناسی	اونباشیان	نفرات	یکون	یکون جمله	استران
۱ طابور دیاربکر	۳۰	۱۳۸	۱۹٥											٤۲۹	
۲ طابور ماردین	۳۰	۸۸	۱۲٦											۲۷۷	
۳ طابور معدن	۳۰	۸۰	۱۱۸											۲٥۸	
٤ طابور سیاره				۱	۱	٤	۳	٤	۲۰	٤	٤۰	۱٦۱	۲۳۸	۲۳۸	۱۹۲
یکون	۷۰	۳۰۹	٤۳۹	۱	۱	٤	۳	٤	۲۰	٤	٤۰	۱٦۱	۲۳۸	۱۲۰۲	
مرکز طابورنده مسافران			۱											۲	
یکون	۷۰	۳۰	٤٤۰	۱	۱	٤	۳	٤	۲۰	٤	٤۰	۱٦۱	۲۳۸	۱۲۰٤	
منحلات							۱						۱		
یکون عمومی	۷۰	۳۰٦	٤٤۰	۱	۱	٤	٤	٤	۲۰	٤	٤۰	۱٦۱	۲۳۹	۱۲۰۸	

دياربكرك احوال تاريخيه‌سى

ولايتك مركزى (دياربكر) شهريدر . شهر مذكور هجرت جليلهٔ نبويه‌دن اون درت سنه صكره‌يه قدر (آمد) ناميله تسميه اولندى

شهرك ابنيه‌سى قره طاشدن معمول اولديغندن سياه برمنظره ابراز ايتمكله (آمدسودا) ناميله شهرت بولمشدر . وقت مذكوردن صكره دياربكر نامى دها زياده شهرت بولدى ايسه‌ده آمد اسمى بسبتون اونودلمامشدر . دياربكره « آمد » دينلمسنك سبب اصليسى مجهول قالديغى كبى « دياربكر » تسميه‌سى دخى صورت قطعيه‌ده بيلنه‌مامشدر . روايات محليه‌يه نظراً قبيلهٔ عربدن « بكر بن وائل » نامنده برذات جزره‌نك شمالنده‌كى طاغلق ومرتفع اولان اراضى‌يى ضبط ايدوب اوراله‌يرلشديكى جهتله شهر مذكور جوارينه « دياربكر » نامى ويرلمشدر .

سريانيلر دخى « آمد » ك غرب جهتنده واقع روم قپوسى قربنده شمديكى سريانى كليساسى محلنده « حضرت بتول مريم » نامنده جسيم برقز مناسترى اولوب هجرت نبويه‌نك اون دردنجى سالنده وقوعبولان « آمد » ك فتحنده مذكور مناسترك اسمى اولان « دارباكره » دن دياربكر نامى چيقارلمشدر ديه برادعاده بولنيورلر ايسه‌ده بونك دخى صحتى اكلاشيله‌مامشدر .

دياربكر شهرينك بانيسى غير معروفدر . قبل التاريخ « مسوپوتاميا » قطعه‌سى « آثورى » دولتنه تابع ايدى . بودولتك تأسسى هجرتدن ٣٣٢٦ سنه اول وقوعبولديغى بعض « يونان » و « فرس » كتب تاريخيه‌سنده محرر ايسه‌ده ملل مذكوره‌يه منسوب اولان مؤرخلرك وجوده كتوردكلرى تاريخلرك آثوريلره عائد اولان قسملرينك چوغى خرافات وموهومات ايله مخلوط اولديغندن « آمد » شهرينك انشاسنه دائر اليمزه اعتماده شايان بروثيقه كچمسى ممكن اوله‌ماز يالكز شهرى محاط اولان سور عظيمك اوزرنده بولنان خط

مخى ايله محرر بعض آثاردن آتوريلر طرفندن بنا اولنديغى يازلمسى مؤرخين جديدهنك شهر مذكورك « تيغرانكرد » شهرى اولديغى حقندهكى روايتلرينك اساسسز اولديغنى ثبات ايدر. شهر « آمد » آتوريلردن بابل حكومتنه وبابلدن دخى فرسلرك يد ادارهسنه كچوب هجرت شرف منقبتدن ٩٥٢ سنه اقدم « آخامهنيد » دولتنك انقراضيله بيوك اسكندرك النه كچمشدر . وجهانكير مشار اليهك وفاتى عقبينده سوريه ملكى اولان « سلفكوس نيقاتور » ك حصهسنه دوشمشدر . آندن بتمش درت سنه صكره دخى « طبرستان » طرفلرنده ظهور ايدن « آرشاق » نامنده برذات « سلفكيه » دولتى عليهنه قيام ايدرك « پارشيا » دولتنى تشكيل ايله « آمدى » ده ضبط ايتمشدر . بودولت درت يوز سكسان ايكى سنه دوام ايدوب آسيا قطعهسنه كچمش اولان روماليلر ايله بك چوق قانلى محاربهلر ايتمش ونهايت مغلوب اولوب « آمدى » ده روماليلره ترك ايلمشدر . روماليلر ايسه شهر مذكورى « مليتينى » يعنى « اسكى ملاطيه » ولايتنه الحاق ايتمشلردر . ٣٦٩ سنهسنده « آرشاقيد » سلسلهٔ ملوكى يرينه « ساسانيد » سلسلهسى كچديككى روماليلرك يرينه دخى « بيزانتنلر » قائم اولوب « آمد » دخى انلره انتقال ايلمشدر . استانبول بانيسنك اوغلى ايكنجى « قسطنطن » « آمدك عسكرجه اولان اهميتى نظر دقته الهرق اچ قلعهيى انشا ايلمش ايسهده ساسانيلردن « شابور » هجوم ايله قلعهٔ مذكورى هدم و « آمدى » يغما ايلمشدر .

ايكنجى قسطنطينك خلفى اولان « يوليانوس » نكبته اوغرايوب محاربهده تسليم جان ايتمش وخلفى اولان « وانتنيانوس » ظفرياب اولهرق « آمد » ى تكرار استرداد وتسخير وسورلرى يكيدن تعمير ايلمشلردركه بونيده شهرك طغ قپوسى خارجنده وصول طرفندهكى سورك اوزرنده محرر اولان لاتينجه لوحهلر اثبات ايدر . بو وقعهدن قرق سنه صكره امپراطور ايكنجى

(تئودوسیوس) ك زماننده « آمد » ك استحكاماتی تقویت ایلدیكنی بنه سورمذكور اوزرنده محرر رومی‌العباره برلوحه اثبات ایدر . بعده ایمپراطور (آناستاسیوس‌دیقوروس) اچ قلعه‌نك قشله‌لرینی‌انشا ایلدیكی كبی (یوستنیانوس) دخی (آمد) ی متعدد ابنیه ایله تزیین ایتمش وهجرتك یدنجی سنه‌سنده (نصیبین) غلبه‌سی عقیبنده ایمپراطور (هراقل) شهرك استحكاماتی تعمیر ایله استانبوله عودت ایلمشدر .

حضرت فاروقك زمان خلافتنده جزیره فاتحی اولان (عاصم بن غنم) حضرتلری (آمد) ی تحت محاصره‌یه الدی . محاصره‌نك اوزانمسی جهتیله شام فتوحاتیله مشغول بولنان (حضرت خالد ابن ولید) طرفندن دخی امداد ایدیله‌رك هجرت نبویه‌نك اون دردنجی سالنده (آمد) فتح اولنه‌رق ممالك اسلامیه‌یه الحاق اولنمشدر . اثنای فتحده (حضرت خالدك) اوغلی حضرت (سلیمان) شهید اولوب اچ قلعه‌دكی جامع شریف اتصالنده دفن اولنمشدر . (ملوك عباسیه) زماننده دیاربكر خیلی وقت (آل بویه) ملوكی ارهسنده ظهور ایدن منازعاته میدان اولوب برمدت (بنی حمدان) ه مركز اولدقدن صكره ٣٨٠ تاریخ هجریسنده (آل مردان) نامیله تأسس ایدن دولت صغیره‌یه وبعده (بنی آرتق) دولتنك برشعبه‌سنه مقر اولمشدر : مغول استیلاسندن صكره (قره قیونلی) و (آق قیونلی) دولتلری برمدت دیاربكرده حكومت سورمشلر وبعده شهرمذكور (شاه اسماعیل صفوی) نك ید ضبطنه كچمشدر . ٩٢٠ تاریخ هجریسنده و(چالدیران) مظفریت مشهوره‌سی عقبنده دیاربكرك شرفا ومتحیزانی اردوكاه عثمانی‌یه برهیئت كوندروب تخت عالیبخت عثمانی‌یه انقیادلرینی بیلدیره‌رك شهری تسلیم ایلمشلردر . اول زماندن بری دیاربكر دولت علیهٔ عثمانیه‌نك زیر ادارهٔ عادله‌سنده‌در .

« یاوز سلطان سلیم خان » حضرتلری مصرك فتحنه كیتدیكی اثناده

« بیقلی محمد » پاشایی دیاربکر محافظی تعیین بیورمشلردر . شهرك يد مؤید عثمانیه کچدیکندن بری کذار ایدن درتیوز سنه ظرفنده ایکی یوز یتمش بر ذات دیاربکرده والیلك ایلمشلردر . بونلردن اون ایکیسی درون شهرده مدفوندر .

دیاربکر سنجاغی

دیاربکر شهری یالکز ولایتك مرکزی اولیوب همنامی بولنان سنجاق ایله قضانکده مرکزیدر اشبو سنجاغی تشکیل ایدن اراضی ۱۸۹۳۰ کیلومترو مربعی اولوب نفوسیده ۱۵۳۲۲۱ نفردن عبارتدر .

دیاربکر قضاسی

قضای مذکور ۴۸۵۳ کیلومترو مربعی و «۱» شهر (دیاربکر) «۴۰» ناحیه «۳۹۳» قریه [۳۶۶ مسلم ۱۵ غیر مسلم ۱۲ مختلط] ایله «۴۱۹۹۸» نفوسی حاویدر . دیاربکر شهری جسیمجه براوەنك جهت شرقیەسنده جریان ایدن دجلەنك غرب طرفندەکی ماللەسی اوزرنده وسطح بحردن ۵۲۵ مترو ارتفاعنده و «۳۷» درجه «۵۵» دقیقه «۲۰» ثانیه عرض شمالی ایله «۱۱» درجه «۲۱» دقیقه طول شرقیده واقعدر . دیاربکر ساعتی درسعادتەکندن «۴۵» دقیقه ایلریدر . درسعادتك شرق جنوبی جهتنه تصادف ایدوب «۱۳۱۰» کیلومترو مسافه اوزاقدەدر .

قره دکز ساحلنده بولنان صامسون لیماننددن دیاربکره قدر اولان مسافه (۵۷۲) وآق دکزده واقع اسکندرون ایله آرەسندەکی مسافه (۵۳۶) کیلو متر ودر . پوسته تاتاری برنجی مسافیی (۱۴۴) ایکنجیسنیده (۱۰۲) ساعتده قطع ایدر . دیاربکر شهری عتیق وجسیم برسور ایله محاطدر . سورك محیطی (۸) کیلو مترو طولنده اولوب (۷۲) برج واستحکامی حاویدر

استحکاماتی فن حرب حاضره‌له غیر متناسب بولندیغندن متروك ومعطل
براقلدیغی ایچون خرابه یوز طوتمشدر . شهر داخلندکی ایچ قلعه‌دخی (۸۰۰)
ذراع اعشاری‌یه قریب برسور ایله محاطدر سور مذکورده بولنان ۱۶۰ برجك
هر بری تحتانی وفوقانی اولوب جسیم انبارلری مشتملدر شهری محیط اولان
سورك اطرافنده‌کی دیگر بروج دخی کذلك تحتانی وفوقانی اولوب جسیم
انبارلری حاویدر . هر بر انبار یکرمیشر بیك کیل اعشاری ذخیره آله‌جق
وسعتده‌در . سوردن درون شهره اچیلیر بربرینه مقابل درت قپو واردرکه
شمال جهتنده‌کنه « طاغ » جنوب جهتنده‌کنه « ماردین » ، شرقنده‌کنه « یکی »
غرب طرفنده‌کنه‌ده « روم » قپوسی ناملرینی ویررلر . وقتیله « روم »
قپوسندن درون شهره موصل تحت‌الارض برگیزلی یول وار ایدی ایسه‌ده
الحالة هذا اویول اغمه تبدیل اولنمشدر .

سور ایله بروجك ارتفاعلری اعظمی اوله‌رق (۱۸) مترو ارتفاعنده
اولوب جریان هوایه مانع اولدیغندن شهرك هواسی بوزیله‌رق مضرات عدیده
تولدینه سبب اولمش وشهرك سوقاقلری عمومیتله طار اعوجاجلی اولمسی دخی
تزیید مضراته برایکنجی سبب تشکیل ایتمشدر . خانه‌لرك طرز معماریلری
عجم اسلوبنده وناخوش برصورتده اولوب علی‌العموم طامله‌ری طوپراقله
مستوردر ، شهرك مفسد ومتعفن هواسی صحه وحمای منقطعه ظهوره
کتوردیکی کبی طاملرك اوزرنده‌کی طوپراقلرده یاز موسمنده اسن روزکارلرك
تأثیریله اطرافه صاوریله‌رق سورکلی کوز اغریلری تولید ایدر . شهرمزده
صحه ایله کوز اغریسی مرض بلدی حکمنی المشدر ، بوعلل منحوسه‌یه
بروقتدن برو‌ده (ورم) علت مدهشه‌سی منضم اولمشدر . هنوز بوعلتلك
ساری اولدیغی مملکت اهالیسجه بیلنه‌مدیکندن متورم اوله‌رق وفات ایدنلرك
البسه وکورکلری صاتیلوب الخقده اولمسی علتك سرایتنه برسبب مهم ومستقل

تشكيل ايلكده وبونك ايچون حكومتجه تدابير مانعه اتخاذينه چاليشلقده‌در . جنتمكان قانونى سلطان سليمان خان حضرتلرينك بريادكار قيمتدارى و ديار بكرك ماء الحياتى اولان حمروات صوينك يوللرينه القا ايديلان كوبره‌لرده برچوق خسته‌لقلرك وجودينى باعث اولمقده ايديسه‌ده برمدتدن بر كوبره‌لرينه صمان آتديرلمسنه حكومتجه اعتنا ايتديرلمكده‌در . دياربكرده حلب وموصل وبغداد ولايتلرنده ظهور ايدن چيبانلره مشابه بر مخرب چيبان واردر . مذكور چيبانك ظهورى اوللرى هوا ايله صويك فنالغنه عطف اولنمقده ايديسه‌ده اقاليم مختلفه‌ده ومتنوع صولر جريان ايدن مملكتلرده ظهوره كلمسى كوستريلان سببلرك بطلانى اثبات ايلمشدر مذكور چيبان بوندن التمش التى سنه اول حلبدن جبل لبنانه انتقال ايلديكى جهتله قابل سرايت برياره اولديغى فنا تحقق ايلمشدر .

درون شهرده (٢٠) حنفى (٤) شافعى جامع شريفى ايله (٢١ مسجد (٦) تكه (١١) كليسا (٣) كتبخانه [صارى عبدالرحمن پاشا ، حامد بك زاده عمر افندى ، راغبيه] (١١) مدرسه «١» رشديهٔ عسكريه «١» رشديهٔ ملكيه «١» اناث رشديه‌سى «١» دارالمعلمين «٥» مكتب ابتدائى «١٠» مكتب صبيان ٩ خرستيان مكتبى ٢ اجنبى مكتبى ١ يهودى مكتبى ١ دائرهٔ بلديه اجزاخانه ١ قرائتخانه ٨ حمام ٢٠ خان ١ عدد جسيم واوستى اورتيلى چارشو ١٣٠ عدد چشمه موجود اولديغى كبى ايچ قلعه درونده مكمل برحكومت قوناغى ايله عدليه ژاندارمه دائره‌لرى ، عساكر شاهانه‌يه مخصوص دبويلر ، ليطوغرافيا مطبعه‌سى ، توقيفخانه ، جبسخانه ومحبوسين خسته‌خانه‌لرى واردر . خارج سورده دخى مكتب صنايع بناى عظيمه درونده ولايت حروفات مطبعه‌سى ومكتب بناسنك يانده مكتب اعدادى ايله كتبخانه‌سى وبلديه خسته‌خانه‌سى ومكتب صنايع باغچه‌سنك اتصالنده .

ظریف بر چشمه ایله برغازکاه و بر آز اوته‌ده دخی برنمونه تارلاسی اولدیغی کبی شهرك جهت شمالیسنده وتقریباً برکیلومترو مسافه‌ده عظیم بر قشله ایله بر عسکری خسته‌خانه‌سی وبرجامع واردر .

خارج سورده « چفت قصطال » دیلان بکارلك یاننده طاشدن اویولمش ویکرمی برذراع اعشاری طولنده بولنمش اولان مغاره آثار عتیقه‌دن معدوددر .

دیاربکر سنجاغنك محصولات ارضیه وصناعیه‌سی آتیده‌کی ایستاتستیق جدولنده کوسترلمشدر .

دیاربکر سنجاغنك محصولاتنی کوستر ایستاتستیق جدولدر :

محصولات ارضیه			صرفیات	
نوع محصول		مقدار محصول	داخلی	خارجی
حنطه	کیل آستانه	٢٤٦٦٠٠٠	٢٤٦٦٠٠٠	
شعیر	»	١٧١٠٠٠٠	١٧١٠٠٠٠	
حبوبات سائره	»	٣٠٠٠٠٠	٣٠٠٠٠٠	
پرنج	قیه	٤٨٥٦٠٠	١٨٥٦٠٠	٣٠٠٠٠٠
توتون	»	٤٢٥٠٠	٤٢٥٠٠	
خام پموق	»	٢٥٦٠٠٠	١٢٦٠٠٠	١٣٠٠٠٠
کوك بویا	»	٣٦٠٠	٣٦٠٠	
مازو وتفرعاتی	»	٢٩٥٠٠٠	٢٩٦٠٠	٢٦٥٤٠٠
نار قبوغی	»	٦٠٠٠٠	٦٠٠٠٠	
سماق یاپراغی	»	١١٥٠٠٠	١١٥٠٠٠	
سماق	»	٢٣٠٠٠	٢٣٠٠٠	
کیتره	»	٣٥٦٠٠	١١٠٠٠	٢٤٦٠٠
جویز	»	٦٠٠٠٠٠	٦٠٠٠٠٠	
بادم	»	٤٠٠٠	٢٥٠٠	١٥٠٠
سبزه	»	٢٣٠٠٠٠٠	٢٣٠٠٠٠٠	
صوغان	»	١٤٠٠٠٠	١٤٠٠٠٠	
صارمساق	»	٣٥٠٠٠	٣٥٠٠٠	
اوزوم	»	١٢٥٦٠٠٠	١٢٥٦٠٠٠	
میوه	»	٤٤٦٠٠٠	٤٤٦٠٠٠	

محصولات مایعه			صرفیات	
نوع محصول		مقدار محصول	داخلی	خارجی
قورو اوزوم ویمش	قیه	١٠٠٠٠٠٠	١٠٠٠٠٠٠	
پكمز وعقید	»	٢٠٠٠٠	٢٠٠٠٠	
صوجوق پستیل	»	٤٠٠٠٠	٤٠٠٠٠	
شراب	»	١٢٠٠٠٠	٩٠٠٠٠	٣٠٠٠٠
راقی	»	٤٠٠٠٠	٣٥٠٠٠	٥٠٠٠
شروبلر	»	٢٨٠٠٠	١١٠٠٠	١٧٠٠٠
زیتون یاغی	»	١٢٠٠٠	٤٠٠٠	٨٠٠٠
سوسام یاغی	»	٤٠٠٠٠٠	٣٩٢٠٠٠	٨٠٠٠
محصولات حیوانات اهلیه				
ذبح اولنان اغنام	عدد	٣٥٠٠٠	٣٥٠٠٠	
اخراج » »	»	٩٠٠٠		٩٠٠٠
یپاغی	قیه	٥٦٠٠٠	٣٩٠٠٠	١٧٠٠٠
قیل	»	٥٠٠٠٠	٣٣٠٠٠	١٧٠٠٠
تفتیك	»	٢٠٠	٢٠٠	
دری	»	٧٠٠٠٠	٣٠٠٠٠	٤٠٠٠٠
ساده یاغ	»	١٧٠٠٠٠	١١٠٠٠٠	٦٠٠٠٠
ایچ یاغی	»	٣٥٠٠٠	٣٥٠٠٠	
پنیر	»	٤٠٠٠٠	٤٠٠٠٠	
محصولات هامه				
ایپك قوزه‌سی	قیه	٤٢٠٠٠	٤٢٠٠٠	
بال	»	١٦٠٠٠	١٦٠٠٠	
بال مومی	»	٢٥٠٠	٢٢٠٠	٣٠٠

محصولات حیوانات وحشیه			صرفیات	
نوع محصول		مقدار محصول	داخلی	خارجی
صنسار جلدی	عدد	١٧٠٠٠	٢٥٠٠	١٤٥٠٠
تلکو »	»	١١٠٠٠	٣٣٠٠	٧٧٠٠
طاوشان »	»	١١٠٠٠		١١٠٠٠
آیو وقورد	»	٥٤٠	١٤٠	٤٠٠
محصولات صنایعه				
چتاری	طوپ	١٧٠٠٠	٢٥٠٠	١٤٥٠٠
قطنی	»	٣٢٠٠	١٠٠	٣١٠٠
غزلیه	»	٢٥٠٠٠	٦٥٠٠	١٨٥٠٠
قرمزی ایپلك	»	١٦٣٠٠	٥٨٠٠	١٥٥٠٠
مانوسا	»	٣٢٤٠٠	١١٤٠٠	٢١٠٠٠
برلی باصمه	»	٢١٥٠٠	١٠٥٠٠	١١٠٠٠
چارشاف	»	٣٤٠٠	١١٠٠	٢٣٠٠
ایپکلی منديل	عدد	٢٠٠٠	٤٠٠	١٦٠٠
ملوّن مشین	»	١٠٥٠٠	٥٠٠٠	٥٥٠٠
» سختیان	»	١٣٧٠٠	٦٣٠٠	٧٤٠٠
کوساله	»	١٠٠٠٠	٥٠٠٠	٥٠٠٠
آیاق قابی	جفت	٧٠٠٠٠	٥٠٠٠٠	٢٠٠٠٠
شال عبا	عدد	٤٧٠٠	٣٠٠٠	١٧٠٠
ایپك پوشی	»	٤٥٠٠٠	١٧٠٠٠	٢٨٠٠٠
جانفس	زراع	٢٠٠٠	٧٠٠	١٣٠٠
معرکه	عدد	٦٠٠	٣٠٠	٣٠٠
آکر طاقی	»	١٠٠٠	٥٠٠	٥٠٠

محصولات صنایعه			صرفیات	
نوع محصول		مقدار محصول	داخلی	خارجی
چوراب	چفت	۳۵۰۰۰	۲۳۵۰۰	۱۱۵۰۰
کلاح	عدد	۱۱۰۰۰	۱۰۰۰۰	۱۰۰۰
معمولات اخشابیه	»	۳۳۰۰۰	۳۳۰۰۰	۱۱۰۰۰
مویتابیه	قیه	۳۴۱۰۰	۳۴۱۰۰	
مانده کونی	»	۵۵۰۰۰	۵۵۰۰۰	
نحاس اوانی	»	۶۸۲۰۰	۲۲۷۰۰	۴۵۵۰۰
معمول کموش	»	۸۰۰	۶۰۰	۲۰۰
» توج	»	۸۰۰۰	۳۵۰۰	۴۵۰۰
» غزازیه	»	۵۰۰۰	۲۳۰۰	۲۷۰۰
» تیمور	»	۱۵۰۰۰۰	۱۱۵۰۰۰	۳۵۰۰۰
چفت آلاتی	»	۲۲۵۰۰	۲۲۵۰۰	
اوله وصوقاق	»	۱۲۵۵۰۰	۷۰۰۰۰	۵۵۵۰۰

دیاربکرده استعمال اولنان میزان ومقیاس :

درهم (۰) کیلوغرام ۳ غرام وَ۲۷ سانتیغرامه مساویدر

قیه ۴۰۰ درهم ۱ کیلوغرام ۲۸۲ غرام وَ۹۵ سانتیغرامه »

بطمان ۶ قیه یعنی ۷ » ۶۹۷ غرام وَ ۷۰ » »

قنطار وَکیله ۱۸۰ » ۲۳۰ کیلوغرامه مساویدر

اولچك ۱۱ » وَ ۱۰۰ درهم یعنی ۱ کیلوغرام وَ۳۷۵ غرامه مساویدر

ارشون ۷۱ سانتیمترەیه مساویدر .

سيورك قضاسى

قضاى مذكور ولايتك جنوب غربى جهتنده (٥٧١١) كيلومترو اراضيدن عبارت اولوب برقصبه (٥) ناحيه (٤٠٨) قريه يى [٣٨٢ مسلم ٢ غير مسلم ٢٤ مختلط] و ٣٤٧٣٠ نفوسى حاويدر . مركز قضا دياربكرك جنوب غربى جهتنده و (٩١) كيلومترو مسافه ده واقع اولوب شهره برمنتظم شوسه طريقيله متواصلدر . قصبهٔ مذكوره نك خانه لرى باغلق برتپه نك دامننه بنا اولندقلرندن اوزقدن منظره لرى پك لطيفدر . تپه نك مركزى اوزرنده (بربر قلعه سى) تسميه اولنور خراب برقلعه موجوددر . قصبه نك قلعه سى دخى پك جسيم اوله رق يونمه طاشدن ياپلمشدر قصبه جوارندن جريان ايدن اسمسز برايرمقجق اهالينك صويه اولان احتياجلرينى دفعه كفايت ايدر قصبه داخلنده برحكومت قوناغى ٢ جامع شريف ٣ مسجد ١ كليسا ٢ مدرسه ١ مكتب رشدى ٣ مكتب ابتدائى ٦ مكتب صبيان ٤ مكتب غير مسلم ٤ خان ٢ حمام ١ چارشو ٥ چشمه موجوددر .

بوقصبه حلب اسكندرون طريقى اوزرنده بولنديغى جهتله تجارتجه اهميتلى پك بيوكدر . سيورك داخلنده برمحل مباركده (ايوب النبى عليه السلامك مدفن عاليلرى) واردر . (قوج على بابا) اسميله موسوم بولنان زيارتكاه درونده صحابهٔ كرامدن شهيد اولمش اوچ ذاتك جسدلرى صندوقلر ايچريسنده محفوظ اولوب (١٣٢٠) سنه دن برى حاليله طورمقده در . سيوركك شرق جنوبى جهتنده ١٤ ساعت مسافه ده واقع (خابور) نهرينك صاغ ساحلنده (ويران شهر) ناميله برقصبه موجوددركه حاوى اولديغى آثار عتيقه خرابه لر جهتيله شايان اهميتدر . ويران شهرك غرب جهتنده حلب ولايتنه تابع (حران) قصبه سى حضرت ابراهيم عليه السلامك مولدى اولمغله شهرت بولمشدر .

{ دیرك قضاسی }

بو قضا سوره‌کك شرقنده « ٣٤٤٨ » کیلو متره اراضیدن عبارت اولوب برقصبه ایکی ناحیه ١٠٢ قریه [٦١ مسلم ٤١ مختلط] و « ١٨٤٨٨ » نفوسی حاویدر . مرکز قضا اولان دیرك قضاسی دیاربکره ١٣ ساعت مسافه‌ده واقع ٥٠٠ خانه‌لی برقصبه‌در درونده برحکومت قوناغی برجامع شریف ٢ کلیسا ١ مکتب ابتدائی ٢ مکتب صبیان ٢ خرستیان مکتبی ١ خان ١ حمام ١٠ چشمه موجوددر .

{ سیلوان قضاسی }

قضای مذکور ولایتك شرق شمالی جهتنده « ٢٣٥١ » کیلومترمربعی اراضیدن مرکب اولوب برقصبه ٥ ناحیه ٢١٩ قریه‌یی [١٤٦ مسلم ٢٦ غیر مسلم ٤٧ مختلط] و « ٢١٢١٧ » نفوسدن عبارتدر . مرکز قضا اولان « مفارقین » قصبه‌سی دیاربکرك شمال شرقی جهتنده « ١٧ » ساعت مسافه‌ده واقع اولوب مرکز ولایتله ارهسنده ناتمام برشوسه واردر . مفارقین قصبه‌سی وقتیله برسور ایله محاط ایدیسه‌ده شمدی سور مذکور محو وخراب اولمشدر . قصبه ٥٠٠ خانه‌دن عبارت اولوب « مارطرویولیس » نامنده شایان تماشا برطاقم خرابه‌لری حاویدر . قصبه‌نك بر دیکر اسمی‌ده « نبرك شهری » مناسنه اولان « نبرکرد » در درون قصبه‌ده آثار عتیقه‌دن معدود مصنع بربنا واردرکه شامل اولدیغی « ١٢ » پنجره‌نك وضعیت بناسنده موازنهٔ مخصوصه‌یه رعایت اولندیغندن کونش نقطهٔ اعتداله واروب تساویٔ لیل ونهار وقوعنده مذکور پنجره‌لرك هر بریله بر ساعت اوروب صکره غروب واقع اولور قصبه درونده ١٠ جامع شریف ٤ کلیسا ١ مدرسه ١ مکتب رشدی ١ صبیان ٥ خرستیان مکتبی ١ چارشو ١ خان ١ حمام ٩ چشمه واردر .

جوامع شریفه‌دن ۳ دانه‌سی غایت عتیق وشایان تماشادر . قصبه‌نك شمال
جهتنده و ٤ ساعت مسافه‌ده « حوزیك » نام محلده « متقاطر » برمغاره
بولنوب ایچنده قطره قطره تقطر ایدن صو انجماد ایدر . ینه قصبه جوارنده
برچاقمق طاشی معدنی ایله بردکرمن طاشی اوجاغی وارسه‌ده اولکیسی
متروك اولوب ایکنجیسندن چیقاریلان طاشلر دیاربکره نقل اولنمقده‌در . قضا
داخلنده‌کی « بوشات » قریه‌سنده اشاغیسی قالین ویوقاریسی نسبتله اینجه برمغاره
ارتفاعنده برقیا اولوب اوزرینه چیقیله‌جق صعب‌المرور بر یول ایله قیانك
بالاسنده طاشدن اویولمش صو صهریجلری موجوددر . مفارقیندن درت
ساعت مسافه‌ده واقع « بطمان » قریه‌سنده شایان تماشا بر کوپری واردر .
بوکوپرینك ایکی طرفنده بر کوچك کوز وارسه‌ده اورته کوزی صودن کمر
مرکزینه قدر ۲۰ ذراع اعشاری مرتفع وقائملرك اراسی ۴۰ ذراع اعشاریدن
زیاده واسع اولوب بیوك کمرك هرایکی طرفنده فوقانی ۲ اوطه واردر .
سیلوانك غرب جهتنده و ٥ ساعت مسافه‌ده « حضرو » نامیله برناحیه
واردرکه بوناحیه اسکی « ترجیل » قلعهٔ مشهوره‌سیدر . ناحیهٔ مذکوره
مربوطاتندن اولان « حندوف » قریه‌سی جوارنده کوکردلی بردمیر معدنی
کشف اولنمش ایسه‌ده مذکور معدندن بورالرجه استفاده ممکن اولمدیغندن
استحصالندن صرف نظر اولمشدر . ناحیهٔ مذکوره‌یه قریب برمحلده واپور
کوری معدنی آثاری مشهود ایسه‌ده حفریاتنه تشبث اولنمامشدر .

« بشیری قضاسی »

بوقضا سیلوانك جنوب جهتنده (۱٥۲۰) کیلومترو مربعی اراضیدن
مرکب اولوب برمرکز قضا ایکی ناحیه ۱٦۸ قریه‌یی [۱۰۸ مسلم ۲٥ غیر
مسلم ۳٥ مختلط] یله ۱٦۳۰۰ نفوسی حاویدر . مرکز قضا ۱۲۸ خانه‌دن

عبارت اولوب دجله‌نك صول ساحلنده دياربكرك شرق جهتنده (١٦) ساعت مسافه‌ده (بطمان) نهرينك دجله‌يه منصب اولديغى محله يقين برموقعده‌در . موقعك اهميتى جهتيله بوندن بش سنه اقدم قضايه تحويل اولنمشدر قضا داخلنده شايان تماشا آثار موجود اولميوب انجق دجله ساحلنده (شكفت) نامى ويريلان جسيم مغاره‌لر واردر . وقتيله مركز قضاده مكتب نامنه برينا بيله موجود دكل ايكن سايهٔ معارفوايهٔ حضرت پادشاهيده اخيراً (٥) عدد مكتب ابتدائى انشا وتأسيس اولنمشدر . بشيرينك شرق جهتنده ودجله نهرينك صول ساحلنه يقين برمحلده (نفت يافى) قويولرينه مشابه بعض آثاره تصادف اولنمقده‌در .

{ ليجه قضاسى }

قضاى مذكور سيلوان قضاسنك شمالنده وسيلواندن حضرو طريقيله اون اوچ ساعت مسافه‌ده واقع اولوب (٢٤٤١) كيلومترو مربعى اراضى ايله (٢) قصبه (٢) ناحيه (١٣٦) قريه‌يى [١١٥ مسلم ٢١ مختلط] و (٢٠٦٨٨) نفوسى حاويدر . مركز قضا دياربكرك شرق شمالى جهتنده و(١٦) ساعت مسافه‌ده (٨٠٠) خانه‌لى برقصبه‌در . آق طاغك جهت جنوبيسنده‌كى بايرده انشا اولنديغى جهتله منظرهٔ خارجيه‌سى بك لطيفدر . قصبه‌نك خانه‌لرى بايرك اوزرينه نردبان شكلنده وقسمه قدمه بنا قلندقلرى جهتله يوقارى‌يه چيقمق بك زحمتليدر قصبه‌نك اطرافى واسع باغ باغچه‌لرله محاط اولديغندن يازين مكمل برصيفيه حالنى آلير . قصبه درونده برجسيم عسكرى دبوسى ، ايكى جامع شريف بركليسا ، ايكى مدرسه ، براسلام اوچ خرستيان مكتبى ، برخان ، برحمام ١٢ چشمه موجوددر . عموم قضا داخلنده (٢٧) مكتب صبيان واردر .

معدنلری تعداد ایدرکن ذکری سبق ایدن ایجه محلهسی اطرافی طاغلرله محاط ومستور بولنان بر وادینك اورته سنده واقعدر اق طاغدن جنوبه طوغری تشعب ایدن تپهجکلر محلهنك محیطنی تشکیل ایدرلر بو تپهلردن برینك اوزرنده غایت درین بر مغاره موجود اولوب دیوارلرنده آثوریلر طرفندن (فن تحت) ایله نقر ایدلمش بعض لوحهلر واردر بومغارهنك طولی یدی وعرضی بش ذراع اعشاری اولوب ایچریسی زیاده قراکلقدر . درونده طاشدن اویلمش دکان ونردبان اثرلری کوریلور ساده قیادن عبارت اولان سقفندن طوپلانان صغرق صولر موسم صیفده یره سقوط ایدرکن انجماد ایدوب سقفدن زمینه طوغری اصیلی اولهرق قالیرلر . ایجهنك غرب جنوبیسنده ودرت ساعت مسافهده هانی نامیله بر قصبه واردرکه اهالیسی ایجه اهالیسندن دها زیاده معارف وصنایع پروردرلر بوراده مجاراق صنعتی پك مترقیدر .

مادرین سنجاغی

مذکور سنجاق ولایتك جنوب شرقی جهتنده ٣٠٧٤٠ کیلومترو مربعه اراضیدن مرکب اولوب بش قضایه منقسمدر بوسنجاق شمالاً بتلیس ولایتی بشیری ودیاربکر قضالری ، شمال غربی جهتندن ینه دیاربکر ایله غرباً دیرك قضالری ، جنوب وجنوب غربی جهتندن زور سنجاغی وجنوب شرقی جهتندن موصل وشرقاً وان ولایتلریله محاط ومحدوددر . سنجاغك جنوب طرفلری عمومیتله چولدر . ماردین سنجاغنك محصولاتی آتیدکی استاتستیق جدولنده مندرجدر .

ماردین سنجاغنك محصولات ارضیه وصناعیه‌سی آتیده‌کی ایستاتستیق جدولنده کوسترلمشدر :

محصولات ارضیه			صرفیات	
نوع محصول		مقدار محصول	داخلی	خارجی
حنطه	کیل آستانه	١٢٦٠٠٠٠	١٢٦٠٠٠٠	
شعیر	«	٥٦٧٠٠٠	٥٦٧٠٠٠	
حبوبات سائره	«	٥٤٠٠٠٠	٥٤٠٠٠٠	
توتون	قیه	١٠٠٠٠٠	٦٨٠٠٠	٣٢٠٠٠
خام پاموق	«	١٢٠٠٠٠	٩٤٠٠٠	٢٦٠٠٠
پرنج	«	٧٠٠٠٠	٧٠٠٠٠	
صوسام	«	٧٠٠٠٠٠	٤٦٠٠٠٠	٢٤٠٠٠٠
مهلب	«	٢٩٠٠٠٠	٧٠٠٠٠	٢٢٠٠٠٠
بطوم	«	٣٨٠٠٠٠	١١٠٠٠٠	٢٧٠٠٠٠
امجاص	«	٣٣٠٠٠٠	١٦٥٠٠٠	١٦٥٠٠٠
زیتون	«	١٦٠٠٠٠	٥٠٠٠٠	١١٠٠٠٠
مازو	«	١٣٢٠٠٠	٢٢٠٠٠	١١٠٠٠٠
فستق	«	٢٧٠٠٠	٢٧٠٠٠	
شقالوز	«	١٧٥٠٠	١٧٥٠٠	
سماق یاپراغی	«	٢٣٠٠٠	٢٣٠٠٠	
نار قبوغی	«	٢٢٠٠٠	٢٢٠٠٠	
سبزه	«	٩٠٠٠٠٠	٩٠٠٠٠٠	
اوزوم	«	١٣٠٠٠٠٠	١٣٠٠٠٠٠	
میوه	«	٩٠٠٠٠	٩٠٠٠٠	
جوز	«	٢٤٠٠٠٠	١٢٠٠٠٠	١٢٠٠٠٠

محصولات ارضیه			صرفیات	
نوع محصول		مقدار محصول	داخلی	خارجی
بادم	قیه	۱۸۰۰۰	۱۸۰۰۰	
صوجوق	»	۱۰۰۰۰۰	۵۰۰۰۰	۵۰۰۰۰
پستیل	»	۱۱۵۰۰۰	۵۵۰۰۰	۶۰۰۰۰
پکمز	»	۳۵۰۰۰	۲۴۰۰۰	۱۱۰۰۰
عقید	»	۵۴۰۰۰	۵۴۰۰۰	
مشروبات	»	۲۲۰۰۰	۲۲۰۰۰	
شروبلر	»	۴۰۰۰	۴۰۰۰	
قوری یمش	»	۲۵۰۰۰	۲۵۰۰۰	
بطوم یاغی	»	۵۰۰۰	۵۰۰۰	
» صابونی	»	۶۰۰۰	۶۰۰۰	
صوسام یاغی	»	۱۱۵۰۰۰	۱۱۵۰۰۰	
محصولات حیوانیه				
ذبح اولنان اغنام	عدد	۵۵۰۰۰	۵۵۰۰۰	
اخراج » »	»	۴۶۰۰۰		۴۶۰۰۰
دری	»	۵۵۰۰۰	۳۰۰۰۰	۲۵۰۰۰
یپاغی	قیه	۱۰۰۰۰۰	۴۰۰۰۰	۶۰۰۰۰
تفتیك	»	۲۳۰۰۰۰	۴۵۰۰۰	۱۸۵۰۰۰
ایچ یاغی	»	۵۰۰۰۰	۵۰۰۰۰	
ساده یاغ	»	۱۳۵۰۰۰	۷۰۰۰۰	۶۵۰۰۰
پنیر	»	۱۲۰۰۰۰	۹۰۰۰۰	۳۰۰۰۰

محصولات هامه				
نوع محصول		مقدار محصول	داخلی	خارجی
ایپك قوزه‌سی	قیه	۲۰۰۰	۲۰۰	
بال	«	۳٦۰۰۰	۲۱۰۰۰	۱۵۰۰۰
محصولات صناعیه			صرفیات	
غزلیه	طوپ	۲۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	۱۰۰۰۰
بیاض بز	«	۱٦۰۰۰	۱۲۰۰۰	٤۰۰۰
قرمزی بز	«	۸۰۰۰	٦۰۰۰	۲۰۰۰
شال عبا	عدد	۱۱۰۰۰	۲۰۰۰	۹۰۰۰
یوك عبا	«	۵۰۰۰	۲۵۰۰	۲۵۰۰
مندیل	«	۱۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	
کلاه	«	۵۰۰۰	۵۰۰۰	
ماتون مشین	«	۱۳۰۰۰	۵۰۰۰	۸۰۰۰
« سختیان	«	۳۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۱۰۰۰۰
آیاق قابی	«	۸۰۰۰	٦۰۰۰	۲۰۰۰
اوله وصو قابی	«	۳۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰	۲۰۰۰۰۰

ماردینده استعمال اولنان اولچیلر :

قنطار وکیله ۲٤۰ قیه یعنی ۷۰۷ کیلوغرامه مساویدر .

اولچك ۱۵ قیه یعنی ۱۹ کیلوغرام ۱۸۰ غرام و ۵ سانتیغرامه مساویدر

ماردین قضاسی

قضای مذکورك دیرك قضاسنك شرق جهتنده ٤٦۱۲ کیلومترو مربعی اراضیدن عبارت اولوب برشهر، برناحیه، (۲۷۰) قریه [۲۵۸ مسلم ٦ غیر

مسلم ٦ مختلط] ایله ١٨٣٠٢٢ نفوسی حاویدر. ماردین شهری ١١٠٠ مترو ارتفاعنده‌کی (ماسیس) طاغنك جنوب اتکنده انشا قلنمش اولوب ایکی‌یه آیرلمشدر. (یوقاری ماردین) ، (اشاغی ماردین) ، برنجیسی اوزرینه چیقلمسی مشکل بر صخره‌یه دیگری طاغك اتکنه یا اوقشمشدر . یوقاری ماردینده شهرك بر قلعه‌سی واردرکه قصبه‌نك اوست طرفنده طولاً (٥٠٠) وعرضاً (٣٠٠) مترو محلی حاوی اولوب آثار عتیقه و یادگارلر ایله مسالی جامع ایسه‌ده وقتیله خراب اولمشدر . قلعه‌ده دردنجی طولاً وعرضاً (٢٥) ذراع اعشاری وعمقاً پك درین بر جسیم صو صهریجی وبونلردن ماعدا متعدد صهریجلر بولنقده‌درکه جمله‌سی طاشدن اویولمشدر . قلعهٔ مذکوره غایت مرتفع اولدیغی ایچون اوزرندن باقیلنجه نظر چرالك آفاقه ممتد اولان بر آسمان منظرینی تماشا ایده‌بیلیر .

ماردینك هر ایکی قسمندن جریان ایدن صولرك منبعی اشبو صخرهٔ جسیمه اوزرنده‌در. شهرك موقعی مرتفع ایسه‌ده صویی آز اولدیغندن یغمور صولری ایچمك اوزره متعدد صهریجلری واردر . یوقاری ماردینك هواسی جیده صاغلامدر . عتیق ماردین قصبه‌سی طقوز یوز یگرمی سنهٔ هجریه‌سنده دیاربکر شهریله برلکده فتح اولنه‌رق ممالك عثمانیه‌یه الحاق اولنمشدر .

ماردین شهری وقتیله اورفه ، حلب ، شام ، موصل شهرلرینه صنایعجه رقابت ایدردی. شمدی ایسه آنجق خارجده صرف واستهلاك اولنان امتعه‌دن بعضلرینی مثلا یوکلی ایپکلی قوماشلرله عرق نزی ، خام وتربیه ایدلمش گوساله وشال عبا بوکا متعلق بعض امتعه اعمال ایدوب اخراج ایدر . داخل مملکتده صرف اولنان امتعه صرف ماردین معمولاتیدر . ماردین شهری دیاربکرك جنوب شرقی جهتنده واون سکز ساعت مسافه‌ده الجزیره‌نك لق منبت بر محلنده واقعدر هر ایکی قسمك درونده (٥٠٠٠ دن زیاده خانه (٣٠)

جامع شریف (٤٥) مسجد (١٠) کلیسا (٣) مناستر (٣) مدرسه (١) مکتب اعدادی (٣) مکتب ابتدائی (٥) صبیان (٧) خرستیان مکتبی ایکی اجنبی مکتبی بر حکومت قوناغی بر قشله بر دائرهٔ بلدیه برخسته‌خانهٔ عسکری برخان بش حمام بیکی متجاوز مغازه ودکان موجوددر . ماردینه درت ساعت مسافه‌ده واقع اولان (قوچ حصار) ده عتیق وخراب بنالر موجوددر . ینه شهر مذکور جوارنده (دیرالزعفران) نامیله معنون برمناستر واردرکه عرب مورخین مشهوره‌سندن (عبدالفراج) بومناستر درونده امرار عمر ایلمشدر . وینه ماردینک شرق جنوبی جهتنده وشهره (٥) ساعت مسافه‌ده واقع (قریهٔ دارا) نامیله برقریه موجوددرکه درونده‌کی جسیم خرابه‌لر اولدقچه حائز اهمیتدر . بوقریه (آخامه‌نید) حکمدارانندن برنجی (دارا) طرفندن کندی نامنه نسبتله انشا وبنا ومؤخراً (اسکندر کبیر) طرفندن تخریب واحیا ایدلدیکی روایات تاریخیه‌دندر . (دارا) (قلندران) نامیله دخی یاد اولنور . دارادن اوچ ساعت مسافه‌ده واقع (سرجه خان) قریه‌سی جوارنده برقصر خراب واردرکه جسامت بنائیه‌سی التی یدی ساعتلك مسافه‌دن کورینور .

{ نصیبین قضاسی }

ماردینك جنوب جهتنده (٦١٦٠) کیلومترو مربعی اراضی ایله برقصبه برناحیه (٢٨٥) قریه [٢٢٣ مسلم ٢٥ غیر مسلم ٣٧ مختلط] و (٣٠٠٠٠) نفوسی حاویدر . مرکز قضا یوقاروده اسمی سبقت ایدن « ماسیس » طاغنك اتکنده انشا قلنمشدر . نصیبینه وقتیله اطرافنده بولنان شکوفه‌لی چالیلردن کنایه اوله‌رق عربلر « نصیبوی » تسمیه ایلدکلرندن بو نام بالاخره نصیبینه تبدیل اولنمشدر . نصیبین « ١٧٠٠ » خانه ایله برحکومت قوناغی برجامع شریف ٥ مسجد ٥ عبادتخانه برمکتب صبیان برخرستیان مکتبی برحمام برکوچك

چارشی‌یی حاویدر . قصبه‌نك اطرافنده‌کی بطاقتقلر متمادی صتمه‌لرك حکمفرما اولمسنه باعث اولورلر شمدیکی نصیبین قصبه‌سندن (٥) دقیقه مسافه‌ده وجنوب شرقیده بر ایکی طاش دیرك موضوع بولنمقده‌درکه اسکی نصیبین شهرینك بازار یری اولدیغی مرویدر . قصبه‌نك شمالنده بر آلای سواری استیعاب ایده‌جك جسامتده متین فقط متروك وخراب برقشله موجوددر . نصیبین ممالك عثمانیه‌یه طقوز یوز یکرمی سنهٔ هجریه‌سنده دیاربکر وماردین شهرلریله برلکده الحاق اولنمشدر .

{ جزره قضاسی }

بوقضا نصیبینك شرق وشمال شرقی جهتنده واقع اولوب ٤٦٩٩ کیلومترومربعی اراضی ایله (١) قصبه (١) ناحیه (٢٥١) قریه [٢١٠ مسلم ٢٠ غیر مسلم ٢١ مختلط] ایله ٣٥٠٠٠ نفوسی حاویدر . مرکز قضـا غایت مهم بر نقطه‌ده انشا قلنمشدر . موقعنك اهمیتندن طولایی وقتیله اطرافی سور ایله احاطه اولنمشدرکه هنوز استحکاماتی موجوددر. قصبه درننده بولنان متعدد جوامع ومساجد شریفه ایله خلفای عباسیه‌یه عائد (١٥) تربه جزره‌نك جسامت ماضیه‌سنی اثبات ایدر آثاردندر . قصبه داخلنده بر حکومت قوناغی بر قشله بر عسکری خسته‌خانه‌سی (٣) خرستیان عبادتگاهی بر مدرسه برمکتب رشدی برمکتب ابتدائی برمکتب سریانی (٥) خان (٨) حمام (١) چارشی موجوددر . (کورکیل) ناحیه‌سی داخلنده وجزیرهٔ ابن عمر قصبه‌سنه دوت ساعت مسافه‌ده جنوبدن شماله طوغری یکرمی درت سـاعت مقداری امتداد ایدن مشهور جودی طاغی واردرکه بوطاغ حضرت نوح علیه‌السلامك سفینه‌سنه مقر اولمق روایتیله دخی حائز اهمیتدر . بوطاغك زروه‌سنده سفینهٔ نوحه مقر اولدیغی روایت اولنـان محل زیارتگاه انام اولوب برجامع شریف موجوددر .

جودی طاغنك اتکنده وجزره قصبه‌سی جوارنده طوفان نوحدن صکره انشا ایلمش اولان ایلك قریه‌نك بقیهٔ آثاری الآن کورلمکده‌در . مذکور جودی طاغی ایله (کیوح) طاغنك اوزرلری جویز اغاجلریله مالامالدر . قصبه‌نك اطرافنده غایت کوزل وزنکین بیشه اورمانلری بولندیغی کبی باغ وباغچه‌لرنده میوه‌لر و فواکه یتیشور . جزره وحوالیسنده حصرله کلان باللر دخی پك مشهوردر . جزره قصبه‌سنك جهت شرقیسنده واوچ ساعت مسافه‌ده واقع اولان (شاخ) قریه‌سنده (قیصر روم) نامیله یاد اولنور اوچ وینه قصبه‌یه درت ساعت مسافه‌ده واقع (جاکو) نام جبل اوزرنده دخی ایکی و(کلی) نام بوغازده دخی ایکی وجزره‌نك شمال جهتنده‌کی (فیك) نام قریه‌ده‌ده بر که جمعاً سکز عدد خراب قلعه وجسیم ابنیه آثاری بولندیغی کبی قصبه اوکندن کچن دجله نهری اوزرنده خراب اولمش بر کارکیر وحالا استعمال اولنور بر اخشاب کوپری واردر . جزره‌نك شرق جهتنه تصادف ایدن (حاجی بهرام) ناحیه‌سنده واپور کموری معدنی بولندیغی معادن بحثنده ذکر ایتمشدك اشبو کموردن برمقداری اولجه بغداد ولایته ارسال و واپورلرده استعمال اولنمش ایسه‌ده معدنك بولندیغی محل دجله‌دن اون بش ساعت مسافه بعید وخصوصیله صعب المرور طاغلق اراضی اوزرنده واقع اولدیغی ایچون ایشلدیله‌مامشدر .

(مدیات قضاسی)

قضای مذکور نصیبین قضاسنك جهت شمالیسنده (۳۱۹٤) کیلومترو مربعی اراضی ایله ۰۱۰ قصبه ۰۲۰ ناحیه ۰۲۳۷۰ قریه [۲۰٤ مسلم ٤۰ غیر مسلم ۲۹ مختلط] بی و ۰۳۵۸۷٤ نفوسی حاویدر . قضانك اراضیسی غایت منبت ومحصولدار اولدیغی کبی باغلریده پك مبذولدر . مرکز قضا جزره‌نك

غرب وماردينڭ شمال جهتنده غايت گوزل بر اوونڭ اورته‌سنده واقعدر .
آ بيڭ خانه‌دن مركب اولوب «۱» حكومت قوناغى «۱» جامع «۲»
ان عبادتگاهى «۳» مدرسه «۱» رشدى «۳» ابتدائى «٤» صبيان «٤»
يان مكاتبنى حاويدر. قصبهٔ مذكوره‌ڭ بناسى « اسكندر كبير » ه عطف
ده‌در . بيزانتينلرڭ زماننده زنگين بر شهر ايكن ساسانيلر طرفندن
ب ايدلمشدر قصبه‌نڭ «٥» ساعت مسافه خارجنده طاشدن اويولمش
٤ « بيوك حجره ايله بر عبادتگاهى حاوى « دير العمر » تسميه اولنور
مناستر واردركه بومناستر شهرڭ وقتيله حاوى اولديغى نفوس ايله اهميتنه
دائر بر فكر پيدا ايتديره بيلير .

(صاور قضاسى)

مديانڭ غرب وماردينڭ شمال جهتنده ۲۰۰۸۳ كيلومترو مربعى
اراضى ايله «۱» قصبه «۳» ناحيه «۹۶» قريه [۹۲ مسلم ۱ غيرمسلم ۳ مختلط] يى
و (٢٤٨٧٤) نفوسى حاويدر . مركز قضا (صاور) اسميله مسما اولوب
(ماسيس) طاغندن نبعان ايدن ايكى كوچك چايڭ ملتقاسنده واقعدر. بوچايلر
«٥» كيلومترو طول جريانيدن صكره برلشوب (شيخان) نامى آلەرق دجله
نهرينه منصب اولور قصبه (۵۰۰) خانه‌دن مركب اولوب «۱» جامع شريف
«۳» خرستيان معبدى «۱» رشدى «۱» ابتدائى «٤» صبيان «۱» خرستيان
مكاتبنى حاويدر . قصبه‌نڭ اطرافى زنگين باغچه‌لرله محاطدر. (صاور) دن
«۱٤» ساعت مسافه‌ده وعوينه ومديات قضالرى حدودينه قريب برموقعده
واقع اولان (حسنكيف) قريه‌سى جوارنده ودجله اوزرنده بر گوزلى جسيم
ومصنع بر كوپرى وارسه‌ده مرور زمانله خراب اولمشدر. بوقريه‌نڭ خانه‌لرى
عموميتله اويولمش صخره‌لرڭ درونده انشا اولنمشدر . حسنكيف عقربلرى
غايت ايرى وسياه رنگده اولوب زهرلرى چوق مؤثردر .

ارغنی سنجاغی

ارغنی سنجاغی ولایتك شمال وشمال غربی جهتلرنده واقعدر . مذکور سنجاق شمالاً (ارضروم) ومعمورة العزیز ولایتلری وغرباً ینه معمورة العزیز ولایتی وجنوباً سیورك ودیاربکر قضالری وشرقاً دخی سیلوان ولیجه قضالریله محاط ومحدود اولوب (٨٥٣٨) کیلومترو مربعی اراضی ایله (١٣٤٥١٧) نفوسی حاویدر .

بو سنجاغك محصولات ارضیه وصناعیه‌سی آتیده‌کی استاتستیق جدولنده کوسترلمشدر :

محصولات ارضیه			صرفیات	
نوع محصول		مقدار محصول	داخلی	خارجی
حنطه	کیل	٧٦٩٧٠٠	٧٦٩٧٠٠	
شعیر	»	٢٢٣٢٢٧	٢٢٣٢٢٧	
حبوبات سائره	»	٢٤٠٠٠٠	٢٤٠٠٠٠	
پرنج	قیه	٤٢٥٠٠	٤٢٥٠٠	
خام پاموق	»	٢٣٦٠٠٠	١٧٠٠٠٠	٦٦٠٠٠
سوسام	»	١٦٠٠٠٠	١٠٠٠٠٠	٦٠٠٠٠
زکرك	»	٤٧٠٠٠	٤٧٠٠٠	
کوك بویا	»	١٤٠٠	١٤٠٠	
نار قبوغی	»	٥٠٠٠٠	٥٠٠٠٠	
کتیره	»	١٣٠٠٠	٥٠٠٠	٨٠٠٠
سبزوات	»	٦٠٠٠٠٠	٦٠٠٠٠٠	
صوغان	»	١٥٦٠٠٠	٨٠٠٠٠	٧٦٠٠٠
صارمساق	»	٨٠٠٠	٨٠٠٠	

محصولات ارضیه			صرفیات	
نوع محصول		مقدار محصول	داخلی	خارجی
اوزوم	قیه	١٧٨٠٠٠	١٠٠٠٠٠	٧٨٠٠٠
میوه	»	٨٦٠٠٠	٨٦٠٠٠	
جویز	»	٢٤٠٠٠٠	٢٤٠٠٠٠	
بادم	»	٢٥٠٠٠	١٠٠٠٠	١٥٠٠٠
محصولات مایعه				
بزر یاغی	قیه	١٧٠٠٠	١٧٠٠٠	
هند یاغی	»	٧٠٠٠	٧٠٠٠	
صوسام یاغی	»	١٥٠٠٠	١٥٠٠٠	
جریش	»	١٦٠٠٠	١٠٠٠٠	٦٠٠٠
پکمز	»	٥٥٠٠٠	٥٥٠٠٠	
صوجوق وپستیل	»	٣٢٠٠٠	٣٢٠٠٠	
مشروبات	»	٦٠٠٠٠	٦٠٠٠٠	
محصولات حیوانیه				
ذبح اولنان اغنام	عدد	١٨٠٠٠	١٨٠٠٠	
اخراج » »	»	٥٠٠٠		٥٠٠٠
دری	»	١٨٠٠٠	١٤٠٠٠	٤٠٠٠
یپاغی	قیه	٣٢٥٠٠	١٨٠٠٠	١٤٥٠٠
روغن ساده	»	٨٥٠٠٠	٥٠٠٠٠	٣٥٠٠٠
اچ یاغی	»	١٣٠٠٠	١٣٠٠٠	
پینیر	»	١٢٠٠٠٠	١٢٠٠٠٠	

محصولات عامه			صرفيات	
نوع محصول		مقدار محصول	داخلى	خارجى
ايپك قوزه‌سى	قيه	٩٢٠٠	٩٢٠٠	
بال	»	٢٣٦٠٠	٢٣٦٠٠	
محصولات صناعيه				
بياض بز	طوپ	٢٨٢٠٠	٢٨٢٠٠	
سختيان	عدد	٢٠٠٠٠	٢٠٠٠٠	
مشين	»	٦٠٠٠	٦٠٠٠	
كوسله	»	٨٠٠٠	٨٠٠٠	
چوراب	چفت	١٦٠٠٠	١٠٠٠٠	٦٠٠٠
چفت آلاتى	عدد	٧٠٠٠	٧٠٠٠	

معدن قضاسى

معدن قضاسى دياربكرك شمال وشمال غربى جهتنده (٣٩١٤) كيلومترو اراضى ايله «١» قضا «١٥» ناحيه «٢٩٩» قريه [٢٩٣ مسلم ١ غير مسلم و٥ مختلط] يى و «٤٦٥٠١» نفوسى حاويدر . قضاى مذكورده «١» باقر «١» قورشون معدنى موجود اولوب هرايكيسى‌ده ايشلدلمكده‌در . باقر معدنى (كبريتيت نحاس) جوهرندن اخراج اولنور . بوجوهريوزده (٢٠ــ٣٠) قدر باقر ويوزده «٣٠» كوكورد ايله يوزده «٤٠» دميرى حاويدر . دجله‌نك صاغ ساحلنده واقع (كومايك) طاغى اوزرنده بولنان بومعدن برصويولى ايله طقوز عدد مغاره‌دن عبارت اولوب حكومت سنيه حسابنه ايشلديله‌رك سنوى (١٢،٠٠٠،٠٠٠) قيهٔ اعشارى رادەلرنده جوهر استحصال ايديلير . قورشون معدنى دخى (اكيل) ناحيه‌سنه تابع (يرچان) قريه‌سنده بولنوب ملتزم معرفتيله ايشلديلر . بومعدندن استخراج اولنان قورشونك هر قيه‌سنده بر بغداى قدر

خالص كموش بولنمقده ايسه‌ده كموش اخراجنده مصارفى قورويه‌ميه‌جغى ايچون يالكز قورشون استحصال اولنمقده‌در .

باقر معدنى جوارنده اسكان ايدلمش اولان معدنجيلر (معدن) قصبه‌سنى تشكيل ايدرلر . قصبهٔ مذكوره بغداد طريق مشهورى اوزرنده واقعدر . قصبه (كومابك) طاغك دجله نهرينه طوغرى ميال اولان صرب اينيشى اوزرينه بنا اولنديغى جهتله سوقاقلرى غايت ديك ومخاطره‌ليدر . اقليمى صاغلام وآب وهواسى لطيف ايسه‌ده معدنك اعمالندن حصوله‌كلان تصعدات سميه هوانك افسادينى موجب اولور .

مركز لوا معدن قصبه‌سنه نقل اولندقدن صكره تزيينه باشلانيلوب قصبه درونده بك چوق آثار مدنيه وجوده كتورلمش واز آن جمله طور معماريسى غايت ظريف ودلنشين برمناره ايله جلوس همايون حضرت خلافتپناهينك يكرمى بشنجى سنهٔ دوريهٔ مباركه‌سنى تجليلاً فوق العاده لطيف برساعت قله‌سى انشاسيله‌دخى قصبه‌نك تزييناتى صورت مكمله‌يه افراغ ايدلمشدر . قصبه درونده (٣) جامع شريف (١) حكومت قوناغى (٢) خرستيان عبادتخانه‌سى (١) بلديه دائره‌سى و اجزاخانه (١) ساعت قله‌سى (١) رشدى (١) ابتدائى (٣) صبيان (٢) خرستيان مكاتبى موجوددر .

معدن قصبه‌سنك جنوب شرقى جهتنده ودرت ساعت مسافه‌ده (ارغنى) قصبه‌سى بولنمقده‌در. ارغنى قصبه‌سنك موقعى دلنشين وآب وهواسى فوق العاده لطيف وباغ وباغچه‌لرى كثير اولديغى وعلى الخصوص دياربكر شهرينه قربيت تامه‌سى بولنديغى جهتله موسم صيفده اهالى براى تبديل آب وهوا فوج فوج قصبهٔ مذكوره‌يه كتمكده‌درلر . قصبه‌نك قلعه‌سنده برج وبارو آثارى ودرت

عدد كبير صو صهريجى واردر . صهريجلر عتيق وطاشدن اويولمش ويكديكرينه متين كرلرله الصاق ايدلمش اولوب ايچلرى دائما طاتلى صو ايله طولودر . موسم صيفك اك صيجاق زمانلرنده بيله آغز طيانه‌ميه‌جق درجه‌ده صغوقدر . پيغمبران عظامدن (ذوالكفل) عليه السلامك مقبر مباركلرى اشبو قلعه داخلنده‌در.

زيارتگاه مذكوره‌يدن زوار مؤمنينك آمد وشدينى تسهيل وبو وسيله ايله خليفهٔ روى زمين افندمز حضرتلرينه جلب دعوات خيريه ايچون مكمل بر شوسه طريقى انشاسنه مباشرت بيورلمشدر . قصبه «١٢٣٠» خانه ايله «٣٠» جامع شريف «١٠٠» مسجد «٤» كليسا «١» پروتستان عبادتگاهى «١» ابتدائى «٤» صبيان «٣٠» خرستيان مكاتبى «٣٠» خان «٣٠» حمام «٣٠٠» چشمه‌يى حاويدر . قصبه‌نك قره اوزومدن اعمال اولنان پستيل وصوجوق وشرابى پك مشهوردر .

ارغنينك شرق جهتنده «٤» ساعت مسافه‌ده (اكيل) ناحيه‌سى واردر . اكيلك اطرافى اوزوم باغلريله محاط وقريه‌لرنده صيد وشكار محللرى چوقدر . ناحيه درونده حضرت اليسع عليه السلام ، نبى هارون اصفى ، نبى حلاق ، نبى هاروت عليهم السلام حضراتنك مراقد شريفه‌لرى موجوددر .

(پالو قضاسى)

ولايتك منتهاى شماليسنده (٣٣٧٦) كيلومترو مربعى اراضيدن مركب اولوب «١» قصبه «٩» ناحيه و«٣٢٣» قريه [٢٧٨ مسلم ٢١ غير مسلم و١٥ مختلط] يى و(٤٥٨٨٢) نفوسى حاويدر . مركز قصبه فرات شرقينك صاغ ساحلنده ودياربكرك شمال وغرب شمالى جهتنده باغ وباغچه‌لى وسير وتماشاسندن تلذذ اولنور بر موقع لطيف اوزرنده واقع ايسه‌ده درونى مرزغى اولوب موسم صيفده كثرتلى سيوركار وجوده كلديكى ايچون اهاليسى عموميتله باغچه‌لرده يتوتت ايدرلر .

…صبه دروننده کچن فرات شرقی نهری اوزرنده جسیمجه بر کوپری …ردر . پالونك غرب جهتنده وبرساعت مسافه‌ده بولنان (سیدی) نام قریه پیشگاهنه واصل اولور اولماز تصادف ایتدیکی مواقع طبیعیه‌دن طولانی برطاقم اهمیتسز جدوللره آیرلدیغندن (سیوان ، قره بکان ، کوك دره) محللریله مواقع سائره‌ده بولنان بالطه‌لقلردن خارجه نقلیات اجرا اولنه‌مامقده‌در. پالو قصبه‌سنده یکپاره طاش اوزرنده اسکی برقلعه خرابه‌سی موجوددر . درونده اویولمش حجره‌لر وسائر بنالر کورلمکده‌در . داخل قصبه‌ده جمشید بك مرحومك زاویهٔ اعتکافی ایله نامنه منسوب جامع شریف نفاست اصلیه‌سنی محافظه ایتمش آثار عتیقه‌دندر . اوچ بیوك محله‌دن متشکل اولان پالو قصبه‌سی دروننده «٩٠» جامع شریف «٢٠» کلیسا «١» مدرسه «١» رشدی «٢» ابتدائی «٣» خرستیان مکانبی «١» حکومت قوناغی «١» قشله «١» ردیف دائره‌سی «٣» خان «١» حمام «٢٠٠٠» قدر دکان موجود اولوب (ارضروم) و (معمورة العزیز) ولایتلریله (دیاربکر) شهری و (معدن) قصبه‌سیله تجارت ایتمکده‌در . پالونك شمال جهتنده ایکی بچق ساعت مسافه‌ده واقع (حباب) قریه‌سنده واپورکوری معدنی وارسه‌ده هنوز استفاده اولنه‌مامشدر. ینه قصبه‌نك شمال غربی جهتنده و(٤) ساعت مسافه‌ده (قره‌چور) ناحیه‌سنده دخی «١» کمور معدنی آثاری کورلمکده‌در .

{ چرمیك قضاسی }

معدن قضاسنك جنوب غربی جهتنده (١٢٤٨) کیلومترو مربعی اراضی ایله (٤٢١٤٤) نفوسدن عبارت اولوب «١» قصبه «٥» ناحیه «١٣٦» قریه [١٣٥ مسلم و ١ غیرمسلم] یی حاویدر . قصبه‌نك اطرافی باغ وباغچه‌لرله محاطدر . چرمیکده بولنان عتیق قلعه‌نك اطرافی وقتیله یقیلوب آثاری

قالمشدر . قصبه درونده «٥٠» جامع شريف «١» كليسا «٣٠» خرستيان عبادتخانه‌سى «١» مدرسه «١» رشدى «٢» ابتدائى «٣٠» خرستيان مكاتبى «٢» خان «١» حمام «٦» چشمه موجوددر . قصبه جوارندن جريان ايدن (سنان نهرى) اوزرنده ايكى كارگير كوپرى واردر . شو نهر چرميك قصبه‌سنك آرقه طرفنده‌كى طاغلردن چيقوب غرب جنوبى جهتنده فرات نهرينه منصب اولور . دجله نهرينه منصب اولان (قره صو) يك منبعى دخى اشبو طاغلرك اوزرنده‌در .

چرميكك شمال شرقى جهتنده يارم ساعت مسافه‌ده مشهور برايليجه واردر . بو ايليجه‌نك صويى امراض جلديه‌يه فوق العاده نافعدر . صويك حرارتى حمام درونده (٤٧) وحمامه كيرمزدن اول خارجده (٥٧) درجه‌ده‌در بوحوالى اهاليسى مذكور ايليجه‌ده ييقانمق ايچون كثرت اوزره كيدرلر . الك غلبه‌لك زمانى ياز موسميدر يازين ايليجه‌يه اولان رغبت سايه‌سنده چرميك اهاليسى چوق استفاده ايتمكده‌در .

ايليجه‌نك صويى مأمورين فنيه طرفلرندن تحليل اولنه‌رق (كبريت پوتاس ، كبريت سود ، كبريت قالسيوم ايله فلورور دوپوتاسيوم ، فلورور دوقالسيوم ، فلورو دسوديوم ، كبريتيت پوتاسيوم ، كبريتيت مالسيوم ، كبريتيت سوديوم ، قاربونات دوپوتاس قاربونات دوسود ، قاربونات دوقالسيوم و حامض ما) دن مركب اولديغى اكلاشلمشدر .